

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΔΕΡΒΟΥ

Ταχτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ
καὶ τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ

1921

ΔΕΡ

ΙΕΡΑ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Β'. ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Εκδότης Ιωάννης Δ. Κολλαρος
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
44 - ΕΝ ΟΔΩΙ ΣΤΑΔΙΟΥ - 44
1921

Αριθ. { Πρωτ. 1634
Διεκπ. 3130

*Ἐν Ἀθήναις τῇ 19ῃ Δεκεμβρίου 1917

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΠΕΔΟΣ

Πρόδειγμα

τὸν ἐλλόγιμον καθηγητὴν τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ-

ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΔΕΡΒΩΝ

Συνῳδὰ τῇ σχειτικῇ ἐθέσει τοῦ Ἀρχμ. Πολυκάρπου Θωμᾶ,
εἰς δὲ παρεπέμφθη πρὸς μείτην ἡ ὑφ' ὑμῶν συντοχθεῖσα Ἱερὰ
Ἱστορία τῆς Κ. Δ. πρὸς χοῦσιν τῶν μαθητῶν τῆς β'. τάξεως
τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος γνωρίζει ὑμῖν, ὅτι
οὐδὲν τὸ ἀπῆδον τοῖς δόγμασι τῆς ἡμετέρας Ὁρθοδ. Ἀνατολ.
Ἐκκλησίας περιέχεται ἐν τῷ συγγράμματι ὑμῶν τούτῳ.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ Πρόεδρος

† Ὁ Κεφαλληνίας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Ἡλείας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας ΜΕΔΕΤΙΟΣ

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ο Γραμματεὺς;

Ἀρχμ. ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΘΩΜΑΣ

Πᾶν γνήσιων ἀντίτυπου φέρει τὴν σφαγίδα τοῦ
Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

‘Ορισμὸς τῆς ιστορίας τῆς Καινῆς Διαθήκης. Συντομωτάτην περίληψις τοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης.

‘Ιστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης είναι ίστορία τοῦ βίου, τῆς διδοχοκαλίας καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, ως αὕτη ἐκτίθεται ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὰ δοποῖα ἐγράφησαν διποτέλων καὶ μαθητῶν αὐτῶν.

Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης είναι εἰκοσιν ἑπτά διαιροῦνται δὲ εἰς ίστορικά, διδακτικά καὶ προφητικόν.

‘Ιστορικὰ είναι τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, ὅτοι τὸ κατὰ Ματθαῖον, τὸ κατὰ Μᾶρκον, τὸ κατὰ Λουκᾶν καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην, περιλαμβάνοντα τὸν βίον, τὴν διδοχοκαλίαν, τὰ ἔργα, τὰ πάθη, τὸν θανατον, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐπίσης ίστορικὸν βιβλίον είναι αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἔργον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ἐξιστοροῦσαι τὴν διδοχοκαλίαν καὶ τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων, καὶ μάλιστα τὴν δι’ αὐτῶν ἀπὸ Ἱεροσολύμων μέχρι Ῥώμης διάδοσιν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας· διὰ τούτο αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων θεωροῦνται ἡ πρώτη Ἐκκλησιαστικὴ ίστορία.

Διδακτικὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης είναι αἱ δέκα καὶ τέσσαρες ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅτοι ἡ πρὸς Ῥωμαίους, αἱ δύο πρὸς Κορινθίους, ἡ πρὸς Γαλάτας, ἡ πρὸς Ἐφεσίους, ἡ πρὸς Φιλιππίους, ἡ πρὸς Κολοσσαῖς, αἱ δύο πρὸς Θεσσαλονίκεις, αἱ δύο πρὸς Τιμόθεον, ἡ πρὸς Τίτον, ἡ πρὸς Φιλήμονα καὶ ἡ πρὸς Ἑδραῖους.

Τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ως παρατηρούμεν, πέμπονται ἄλλαι

μὲν πρὸς χριστιανούς μιᾶς πόλεως ἢ μιᾶς χώρας ἢ καὶ ἑνὸς ἔθνους, ἀλλαὶ δὲ πρὸς ἄτομα. Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ ὁ Ἀπόστολος ἐκθέτει πολλὰ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἢν μάλιστα ἀπὸ στόματος ἐδίδασκε, καὶ λύει πολλὰς τῆς ἐκκλησίας ἀπορίας.

Πρὸς τούτοις διδαχτικὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης εἰναι αἱ Καθολικαὶ ἐπτὰ ἐπιστολαί, ἣτοι ἡ τοῦ Ἰακώβου, αἱ δύο τοῦ Πέτρου, αἱ τρεῖς τοῦ Ἰωάννου καὶ ἡ τοῦ Ἰούδα. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται καλεούνται καθολικαὶ· διότι ἀποστέλλονται, πλὴν τῆς τρίτης ἐπιστολῆς τοῦ Ἰωάννου, οὐχὶ πρὸς ὥρισμένας χριστιανικὰς ἐκκλησίας ἢ πρὸς ὥρισμένα πρόσωπα, ὡς αἱ τοῦ Παύλου, ἀλλὰ πρὸς ἀπανταχοὺς χριστιανούς, καὶ συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ ἐπιδεικνύωσι τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστιν τῶν ἐν ἔργοις καλοῖς, νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὴν παραδοθεῖσαν αὐτοῖς πίστιν σταύεροι καὶ ἀκόληντοι μηδεμίᾳν κοινωνίαν νὰ ἔχωσι πρὸς τοὺς φευδοδιδασκάλους καὶ τοὺς αἵρετικούς.

Προφητικὸν βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου, έστις κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκει τοὺς ἐν Ἀσίᾳ χριστιανούς, δπως φυλάττωσι καὶ τηρῶσι τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ μένωσι μέχρι τέλους πίστοι εἰς αὐτὸν βέβαιοι ὅντες, οὐ δὲ χριστιανισμὸς θὰ θριαμβεύσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΥ

ΤΜΗΜΑ Α'.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

§ 1 Ζαχαρίας καὶ Ἐλισάβετ.

Λουκ. Α'. (5—25)

"Οτε δὲ Ἡρώδης, δὲ ἐπικαλούμενος μέγας, ἐδασσόλευε τῆς Ἰουδαίας, ἔτη ἵερεύς τις δόνόματι Ζαχαρίας, οὗ ή γυνή ἐκαλεῖτο Ἐλισάβετ. Καὶ οἱ δύο ἡγαντοὶ δίκαιοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ σῶν βίον ἀμεπτον, ἀκολουθοῦντες πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. Δὲν εἶχον τέκνα, ηδὲ ἀτεκνήτῳ ἠθεωρεῖτο κατ' ἐκείνους τὸν χρόνος ὅγειρος καὶ μέγχ κακόν, καὶ οἱ δύο ἡγαντοὶ προθεσμηκότες τὴν ἥλικαν. "Οτε δὲ ἦτο γέροντος τῆς ἐφημερίας τοῦ Ζαχαρίου, ἐκληρώθη σύντος, ἐπως θυμιάση ἐν τῷ ναῷ διότι ἦτο συνήθεια τῶν Ἰουδαίων διερεύς γὰρ αληροῦται μόνον ἄπαξ κατὰ τὴν ἑδομάδα τῆς ἐφημερίας του, ἐπως θυμιάζειν τῷ ναῷ.

"Οἱ ἵερεὺς αληρωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐθιμίᾳ, δόποτε αἰφνιδίως ἀγγελος Θεοῦ ἴσταται πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ θυσιαστηρίου. "Ο Ζαχαρίας ἀμέσως ἐταράχθη καὶ ὑπὸ μεγάλου φόβου κατελήφθη. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἀγγελος· Μή φοβοῦ, Ζαχαρίᾳ διότι ηδὲ σένησίς σου εἰσηκούσθη καὶ η γυνή σου Ἐλισάβετ θάσοι γεννήσῃ υἱὸν καὶ θάσοι καλέσῃς αὐτὸν Ἰωάννην.

"Ο δὲ Ζαχαρίας, μὴ πιστεύων εἰς τὰς λόγους τοῦ ἀγγέλου, εἶπε πρὸς αὐτόν· διὰ τίνος σημείου ἐγὼ θά γνωρίσω, διὰ θά αποκτήσω υἱόν, ἀφ' οὗ καὶ ἐγὼ καὶ η γυνή μου εἴμεθα γῆδη γέ-

ροντες. Καὶ ὁ ἄγγελος ἀποχριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐγὼ εἰμαι ὁ Γενέριγλ, ὁ ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἵνα λαλήσω καὶ ἀναγγείλω πρὸς σὲ ταῦτα· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ δὲν ἐπίστευσας εἰς ὅ, τι σοι εἶπον, θὰ μείνῃς ἄφωνος, ἔως δὲν διέσεις σου γεννηθῆ καὶ διομασθῇ· Ἰωάννης. Καὶ τῷ ὅ, τι δὲν ζεῖται ὁ Ζεχαρίας ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἔμεινεν ἄφωνος καὶ χωφός καὶ ἐξείλθων ἐκ τοῦ ναοῦ δὲν γῆδύνατο νὰ λαλήσῃ πρὸς τὸν λαόν, ὁ δποῖος κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θυμιάματος ἴσταιτο ἔξω καὶ προσηγόρευτο. Ο λαός, βλέπων τὸν Ζεχαρίαν ἄφωνον καὶ χωφόν, ἐνόησεν, ὅ, τι αὔτος εἶδεν ὀπτασίαν ἐν τῷ ναῷ.

Ἄφ’ οὐ δὲ ἐτελείωσεν ἡ ἑδδομὰς τῆς ἐφημερίας του, ὁ Ζεχαρίας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἡ δποία εὑρίσκετο εἰς τὰ δρεινὰ μέρη τῆς φυλῆς Ἰουδαίων καὶ εἰς τὴν δποίαν διέμενεν ἡ σίκογένεια αὐτοῦ. Μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὸν οἰκον ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἐλισάβετ ἔμεινε ἔγκυος, καθὼς εἶπεν ὁ ἄγγελος.

§ 2. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου

(Λουκ. Α'. 26-38)

Ἐξ μῆνας ἀπὸ τῆς συλλήψεως τῆς Ἐλισάβετ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πόλιν τῆς Γαλιλαίας Ναζαρὲτ πρὸς τὴν παρθένον Μαριάμ, γῆτις ἦτο μεμνηστευμένη μὲ τὸν Ἰωσήφ, καταχόμενον ἐκ τῆς γενεᾶς τεῦ Δαβὶδ. Ὁ ἄγγελος, εἰσελθὼν πρὸς αὐτήν, εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σου εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶν». Ἡ παρθένος, ἀκούσασα τὸν λόγον τοῦτον τοῦ ἄγγέλου, ἐταράχθη καὶ ἐσυλλογίζετο· τίνα ἔννοιαν ἢδύνατο νὰ ἔχῃ ὁ χαίρεταισμός αὐτος. Εἶπε δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτήν· «Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, διότι ἔτυχες ἐξαἱρέτου εὐνοίας παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδού θὰ συλλάβῃς καὶ θὰ γεννήσῃς αὐτὸν καὶ θὰ καλέσῃς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος θὰ εἴνε μέγας καὶ θὰ κληθῇ αὐτὸς τοῦ Ὅ. Στου καὶ θὰ δώσῃ εἰς

αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον τοῦ Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θὰ βασιλεύσῃ εἰς τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ δὲν θὰ ὑπάρχῃ τέλος»

Εἶπε δὲ ἡ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· «Πῶς θὰ γίνη τοῦτο;» Ἀπικριθεὶς δὲ ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτήν· «Πνεῦμα Ἅγιον θὰ ἔλθῃ ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις Ὑψίστου θὰ σὲ ἐπισκιάσῃ. Διὰ τοῦτο τὸ ἅγιον τέκνον, διπερ θὰ γεννηθῇ ἐκ σου, θὰ κληθῇ Ὑἱὸς Θεοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ Ἐλισσάβετ ἡ συγγενής σου συνέλαβεν εἰς τὸ γῆράς της· διότι παρὰ τῷ Θεῷ εὐδὲν πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατον». Ἡ δὲ Μαριάμ δεχθεῖσα ἐν ταπεινοφροσύνῃ τοὺς λόγους τοῦ ἀγγέλου, εἶπεν· «Ἴσοις ἡ δούλη Κυρίου· θὰ γίνῃ εἰς ἐμέ, καθὼς εἴπας». Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

§ 3. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Θεοτόκου πρὸς τὴν Ἐλισάβετ.

(Λουκ. Α' 39—56)

Ἡ παρθένος Μαριάμ, ἀκούσασα παρὰ τοῦ ἀγγέλου, διεῖ ἡ Ἐλισάβετ εἶναι ἔγκυος, ἐπορεύθη ἀμέσως πρὸς αὐτήν, κατακούσαν εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς ὀρεινῆς χώρας τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἵνα συγχαρῇ αὐτὴν διὰ τὴν κυοφορίαν της. Ἄμα δ' ὡς ἡ Παρθένος εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἐχαιρέτισε τὴν γυναικαν αὐτοῦ Ἐλισάβετ, αὕτη πληγωθεῖσα Πνεύματος Ἅγιου ὑπόμυκτε τὴν Μαριάμ μητέρα τοῦ Κυρίου. Ἡ δὲ Μαριάμ, ἀκούσασα παρὰ τῆς Ἐλισάβετ τὴν ὀνομασίαν ταύτην, ὅμνησε τὸν Θεόν, διτις ἔζειξε πρὸς αὐτὴν τόσην εὐμένειαν καὶ χάριν, διὰ τῶν ἔξιης λέξεων· «Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον καὶ ἡ γαλλιλασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ Σωτῆρι μου· διεῖ ἐπέδλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἵνοι γάρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακρισθεῖσι με πᾶσαι αἱ γενεαῖ». Ἐμεινε δὲ ἡ Μαριάμ πλησίον τῆς Ἐλισάβετ τρεῖς μῆνας καὶ ἔπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐν Ναζαρὲτ κατακλαν τις.

§ 4. Ἡ γέννησις τοῦ Προδρόμου.

(Λουκ. Α', 57—80)

“Οτε συνεπληρώθη ὁ ὥρισμένος χρόνος πρὸς τὸν τοκετόν, ἦτοι οἱ ἐννέα μῆνες, ἡ Ἐλισάβετ ἐγέννησεν υἱόν, ὃς ὁ ἄγγελος εἶχεν εἰπεῖν τοῦτο εἰς τὸν Ζαχαρίαν. Οἱ δὲ γείτονες καὶ οἱ συγγενεῖς, ἀκούσαντες τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου, συνέχαιρον τὴν Ἐλισάβετ· διότι ὁ Θεὸς γὺνόκησε νὰ καταστήσῃ αὐτὴν μητέρα τέκνου, ἐν φρίξῃ τῷ στερεῷ.

Κατὰ δὲ τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως περιετμήθη τὸ παιδίον καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι ἥθελον γὰρ ὀνομάσωσιν αὐτὸν Ζαχαρίαν· διότι τὸ ὄνομα εἶδετο εἰς τὰ παιδία κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς περιτομῆς. Ἀλλ᾽ ἡ τοῦ παιδίου μήτηρ Ἐλισάβετ εἰπεν, ὅτι δὲν θὰ κληθῇ Ζαχαρίας, ἀλλὰ Ἰωάννης. Τότε οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι διὰ νευμάτων καὶ σχημάτων ἥρωτησαν τὸν ἄφωνον καὶ κωφὸν πατέρα, πῶς ἥθελε νὰ ὀνομασθῇ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ζαχαρίας, ζητήσας πινακίδιον, ἔγραψεν ἐπ’ αὐτοῦ, ὅτι πρέπει νὰ κληθῇ Ἰωάννης, καὶ παραχρῆμα τὸ στόμα τοῦ Ζαχαρίου γνοιχθῇ καὶ ἥρχισε νὰ ὀμιλῇ καὶ νὰ εὐλογῇ τὸν Θεόν, πάντες δὲ ἡθαύμαζον καὶ ἔλεγον, ποῖόν τι θὰ εἴνε ἐν τῷ μέλλοντι τὸ παιδίον τοῦτο.

Τότε δὲ Ζαχαρίας πλησθεὶς Πνεύματος Ἀγίου προείπεν, ὅτι τὸ μέλλον τοῦ παιδίου θὰ είνε μέγας· διότι θὰ κληθῇ προφήτης τοῦ Ὑψίστου καὶ θὰ προπορευθῇ ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἐτοιμάσῃ τὴν ὁδόν του, διδάσκων τὸν λαὸν τὴν γνῶσιν τῆς σωτηρίας. Τὸ δὲ παιδίον γέζεται σωματικῶς καὶ ἐκραταῖοῦτο πνευματικῶς καὶ ἔμενεν ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἰουδαίας μέχρι τῆς ἡμέρας, καθο? γένεται εἰς τὸν ἀναδειχθῆν προφήτην καὶ πρόδρομος.

§ 5. Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. Α' 18—25. Λουκ. Β' 1—20)

Μετὰ τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου ἄγγελος Κυρίου διῆ-

δινείρου ἐφάνη εἰς τὸν μνηστήρα αὐτῆς λέγων· «Ἴωσήφ, σὺ εἶ Δα-
βίδ, μὴ φοβηθῆς νὰ παραλάβῃς Μαριάμ τὴν μνηστήν σου» διότι
συνέλαβεν ἐκ Πνεύματος Ἀγίου καὶ θὰ γεννήσῃ υἱὸν καὶ θὰ κα-
λέσῃς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἦτοι Σωτῆρα. Ἄφ' οὐ δὲ δὲ Ἱωσήφ
ῆγέρθη ἀπὸ τοῦ ὑπνου, ἐποίησεν, ὡς προσέταξεν αὐτὸν ὁ ἄγγελος
Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν μνηστήν του.

Κατ' ἔκεινον τὸν καιρὸν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης Αὔγου-
στος ἐξέδωκε διάταγμα, δι' οὗ ὑπεχρεοῦντο πάντες οἱ ὑπήκοοι

του νὰ ἀπογραφῶσιν ἔκαστος εἰς τὴν ἰδίαν του πόλιν. Ἀνέδη
δὲ καὶ δὲ Ἰωσὴφ μετὰ τῆς μνηστῆρος του Μαριάμ ἐκ τῆς Ναζα-
ρέτ, πόλεως τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἵνα
ἀπογραφῇ ὡς καταγόμενος ἐκ τῆς πόλεως ταύτης. «Οτε δὲ ἔφθα-
σαν εἰς Βηθλεὲμ, δὲν εὑροῦσαν οὐκίαν νὰ κατοικήσωσι» διότι πᾶσαι
αἱ οἰκίαι ἦσαν κατειλημμέναι ἔνεκα τῆς μεγάλης συρροής πλή-
θους ἐλθόντως εἰς Βηθλεὲμ διὰ τὴν ἀπογραφήν. Ἡναγκάσθησαν
δὲ νὰ καταφύγωσιν εἰς κατάλυμά τι, ἐν τῷ δόποιῳ ἦσαν καὶ ζῷη.
Ἐνῷ διέμενον ἐνταῖθα, ἤλθεν ὁ καιρὸς νὰ γεννήσῃ ἡ Μαριάμ καὶ
ἐγέννησε τὸν μοναγενῆ της υἱὸν καὶ ἔθεσεν αὐτὸν ἐντὸς τῆς
φάτνης διότι δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τόπος, ἵνα τὸ παιδίον κατατεθῇ
···σφαλῶς.

Εἰς τὰ πέριξ τῆς Βηθλεὲμ διέτριθον ἐν ὑπαλθρῷ ποιμένες, οἵτι-
νες ἐφύλασσον τὴν νύκτα τὸ ποιμνιόν των. Καὶ αἱφνιδίως ἄγγελος
Κυρίου ἐνεφρυσθή πρὸς αὐτοὺς καὶ φωτεινή λάμψις περιεκύλω-
σεν αὐτούς. «Ο δὲ ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτούς

«Μὴ φοβεῖτε· ἴδοιτε ἀναγγέλλω τὴν εὐχάριστον εἰδήσιν εἰς
ὅμας καὶ εἰς πάντα τὸν λαόν, δτι σήμερον ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει
τοῦ Δαχεῖδο, ἐγεννήθη Σωτήρ, δτις εἰνε Χριστὸς Κύριος. Τὸ δὲ
σημεῖον, δι’ εὗθα γνωρίσητε τὸν γεννηθέντα Σωτήρα, εἰνε δτι ήταν
εὑρητε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ». Μόλις
ἔπαυσεν δὲ ἄγγελος ὅμιλῶν, αἱφνιδίως ἀνεφάνη πληθυσμὸς οὐρανίου
στρατιᾶς ἀγγέλων, οἵτινες, ἐνωθέντες μετὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδεξιόλο-
γουν τὸν Θεόν, λέγοντες «Δόξα ἐν υψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς
εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ».

Μετὰ τὴν δοξολογίαν αἱ ἄγγελοι ἀπῆλθον εἰς τὸν οὐρανόν,
οἱ δὲ ποιμένες ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Βηθλεὲμ μετὰ σπουδῆς καὶ
εὗρον τὴν Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ ἐν τῷ εἰρημένῳ καταλύματι
καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Διηγήθησαν δὲ εἰς τὸν
Ἰωσὴφ καὶ τὴν Μαριάμ καὶ εἰς πάντας τοὺς παρευρισκομένους
···κεῖται ἀνθρώπους, δτι ὁ ἄγγελος εἶχεν εἴπη εἰς αὐτοὺς περὶ τοῦ
παιδίου τούτου. Οὗτοι δὲ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν διὰ τεὺς λόγους

τούτους. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ ὑμνοῦντες τὸν Θεὸν διὰ πάντα, ὅταν ἥκουσαν καὶ εἶδον. "Οτε δὲ συνεπληρώθησαν ὅκτω ἡμέραι ἀπὸ τῆς γεννήσεως, τὸ παιδίον περιετμήθη καὶ ὠνομάσθη Ἰησοῦς, ὃτοι Σωτήρ.

Τοιούτον Σωτήρα, ὅστις ἔφερεν εἰς πάντα τὸν κόσμον τὴν χαράν, τὴν εἰρήνην τὴν ἁμόνοιαν, τὴν ἀγάπην, ὁφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ ὑμνῶμεν ἐξ θλητῆς ψυχῆς καὶ καρδίας. Τοιούτον Σωτῆρα ἔπειψε ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτόν, ὡς λέγει ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης (Ἰωάν. Γ' 16). «οὗτοι γὰρ γῆγεν πηγεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὅπει τὸν αὐτὸν τὸν μονογενῆ ἔσωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλυται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον».

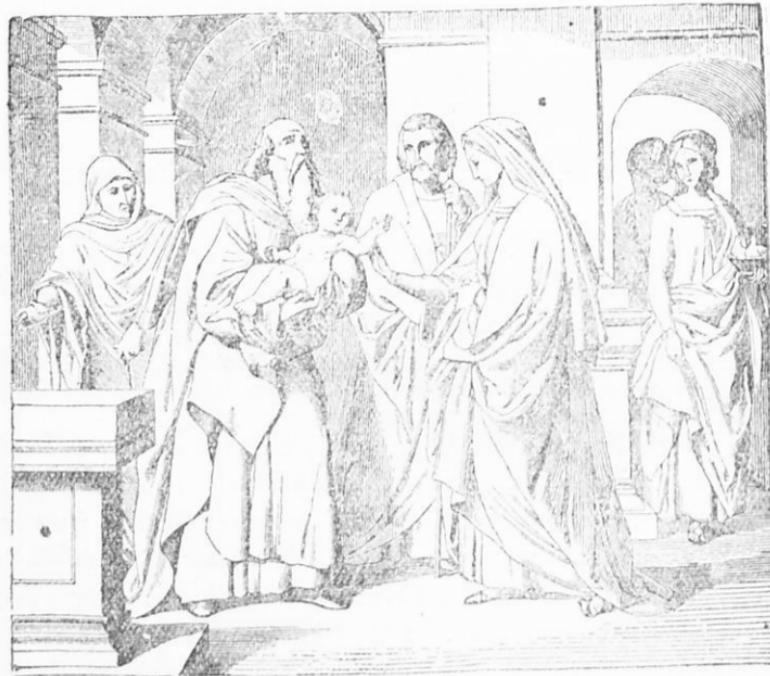
§ 6. Ἡ ἐν τῷ ἱερῷ παράστασις τοῦ Σωτῆρος.

"Οτε ἐγεννήθη ὁ Σωτήρ ἡμῶν, ἔνη ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνθρώπος ἔνκαιος καὶ εὐλαβῆς, ὀνομαζόμενος Συμεὼν, ὅστις ἐπεθύμει νὰ ἴση τὸν Χριστὸν καὶ ἔπειτα νὰ ἀποθάνῃ, τὸ δὲ Ἀγιον Πνεύμα εἰδοποιήσειν αὐτόν, διὰ δὲν θ' ἀποθάνῃ, πρὶν ἴση τὸν Χριστόν.

Κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ εἰσῆλθον μετὰ τοῦ παιδίου εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Ἱεροσολύμων, ἵνα προσφέρωσι τὴν νενομισμένην θυσίαν, ἥλθε καὶ ὁ Συμεὼν κατ' ἐμπνευσιν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Λαθὸν δὲ τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας του ὑπηγήσει τὸν Θεόν καὶ εἰπε· «Τώρα ἀς ἀποθάνω, Θεέ μου» διότι εἰ δρθαλμοὶ μου εἶδον τὸν Σωτῆρα ὃν ἀπέστειλας, ἵνα φωτίσῃ πάντας τοὺς λαοὺς καὶ ἵνα δοξάσῃ τὸν λαόν σου τὸν Ἰσραὴλ». Ο δὲ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριάμ ἐθαύμαζον διὰ πάντα δια ἐλέχθησαν περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Ο Συμεὼν γὰρ λόγησεν αὐτούς καὶ εἰπε πρὸς τὴν μητέρα τοῦ παιδίου· «Ἴδού, ὁ υἱός σου ὁ Ἰησοῦς εἶναι προωρισμένος νὰ

γίνη αἰτία, ὥστε ἄλλοι μὲν τῶν Ἰσραηλιτῶν θὰ καταπέσωσε πνευματικῶς· διότι δὲν θὰ πιστεύσωσιν εἰς αὐτόν, ἄλλοι δὲ θὰ σωθῶσι καὶ θὰ ἀναστηθῶσιν ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας· διότι θὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν ὡς Θεάνθρωπον. 'Ο Ιησοῦς θὰ εἰνε ἐπὶ τῆς γῆς τὸ σημεῖον ἔκεινο, εἰς τὸ ὅποιον οἱ ἀπιστοὶ καὶ ἀσεβεῖς θ' ἀντιλέγωσι. Σὺ δέ, ὁ Μαριάμ, θὰ αἰσθανθῆς τὴν ὁδύνην διὰ τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ σου ὡς ῥῷμφιαν, ἡ δποία θὰ διέλθῃ τὴν ψυχήν σου.

Κατὰ τὴν ὥραν δέ, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲ Συμεὼν ἔλεγε τοὺς

λόγους τούτους πρὸς τὴν Μαριάμ, ἔτυχε νὰ εἰνε παροῦσα καὶ χήρα τις προθετικῶς τὴν γῆικίαν, περίπου 84 ἔτῶν, καλουμένη "Ἀννα, ἡτις ἦτο καὶ προφῆτις καὶ ἡ δποία ὑμνεῖ τὸν Σωτῆρα καὶ ὑμίλει περὶ αὐτοῦ εἰς πάντας, οἱ δποῖοι ἀνέμενον

ἐν Ἱερουσαλήμ τὸν Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Μαριὰμ προσῆγεν κανὸν τῷ ἵερῷ τὴν θυσίαν τῶν, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν Βηθλεέμ.

---

§ 7. Ἡ προσκύνησις τῶν μάγων.

(Ματθ. Β'. 1—12)

Ἐνῷ ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Μαριὰμ διέτριβον μετὰ τοῦ παιδίου ἔτι εἰς Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας, γῆλθον ἐξ Ἀνατολῆς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα σοφοὺς τινες ἀνδρες, μάγοις καλούμενοι, ἵνα μάθωσι ποῦ ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων διότι εἶδον τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ γῆλθον νὰ προσκυνήσωσιν αὐτόν. Ἐδασίλευε δὲ τῆς Ἰουδαίας ὁ Ἡρώδης, διτις ἀκούσας τοὺς λόγους τῶν μάγων ἐταράχθη, διότι ἐφοβήθη, μήπως ἐκ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, ὡς βισιλέως, κλονισθῇ ὁ θρόνος του. Ἐπίσης ἐταράχθη καὶ ἡ πόλις τῶν Ἱεροσολύμων διότι ἐγίνωσκεν, διτις ὁ Ἡρώδης, ἐπειδὴ γάτο φύσει θηριώδης, γῆθελεν ἐξοργισθῆναι διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ γῆθελε πριξενήσῃ πολλὰ κακὰ εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Οἱ Ἡρώδης ταραχθεῖς ἐκάλεσε τὸ συνέδριον τῶν Ἰουδαίων καὶ γῆθελε παρ' αὐτοῦ νὰ μάθῃ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Τὸ δὲ συνέδριον εἶπε πρὸς αὐτόν, διτις ἔμελε νὰ γεννήσῃ ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Μιχατού.

Τότε ὁ Ἡρώδης, καλέσας κρυφίως τοὺς μάγους, ἐζήτησεν ἀκριβώς καὶ ἔμαθε πότε ἀνεφάνη ὁ ἀστήρ, διότι εἶχε σκοπὸν νὰ μάθῃ τὴν γῆλικταν τοῦ παιδίου καὶ νὰ σιείλῃ νὰ φυνεύσῃ αὐτό. Ἀφ' εὗ ἔκρυψε τὸν σκοπὸν του, εἶπε πρὸς τοὺς μάγους. «Ἔπαγετε ἀκριβῶς, ἵνα ἐξετάσητε περὶ τοῦ παιδίου, καὶ διταν εὕρητε, ἀναγγειλατέ μοι τοῦτο, διπως καὶ ἐγὼ ἔλθω καὶ προσκυνήσω αὐτό». Οἱ δὲ μάγοι ἀνεχώρησαν καὶ ἰδοὺ ἐφάνη πάλιν ὁ ἀστήρ, διτις εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ διηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀστέρος γῆ-

θον εἰς τὴν οἰκίαν, ἔνθι εὑρίσκετο τὸ παιδίον μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτό. Ἀνοίξαντες δὲ τὰ θησαυροφυλάκια αὐτῶν προσέφερον εἰς αὐτὸν δῶρα, χρυσὸν καὶ λίθαντα καὶ σμύρναν, κατὰ τὴν ουνίθετον, γῆτις καὶ σήμερον

'Η προσκύνησις τῶν Μάγων.

ἐπικρατεῖ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, νὰ προσφέρωσιν εἰς τοὺς δασιλεῖς δῶρα οἱ παρουσιαζόμενοι. Καὶ ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προσετάχθησαν κατ' ὅναρ νὰ μὴ ἐπιστρέψωσι πρὸς τὸν Ἡρώδην, διὸ ἀλληλού δόσος ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

---

§ 8. *'Η εἰς Αἴγυπτον φυγὴ καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἐπάνοδος
καὶ ἡ ἐγκατάστασις αὐτῶν ἐν Ναζαρέτ.*

(Ματθ. Β'. 13—25)

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μάγων ἀμέσως ἐφάνη ἄγγελος

Κυρίου κατ' ζναρ εἰς τὸν Ἰωσὴφ καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν νὰ ἐγερθῇ, καὶ, ἀφοῦ λάβῃ τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα του, νὰ φύγῃ εἰς Αἴγυπτον, ἵτις ἡτο ἀσφαλὲς καταφύγιον, ἐπειδὴ ἡτο Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία καὶ ὁ Ἡρώδης δὲν ἤδυνατο νὰ ἐπεμβῇ εἰς ξένην ἐπαρχίαν καὶ νὰ κακοποιήσῃ τὸν Ἰησοῦν. Ο Ἰησοῦς καὶ η Μαριάμ μετὰ τοῦ παιδίου, ἐκτελοῦντες τὴν διαταγὴν τοῦ ἀγγέλου, ἔφυγον εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα ἔμεινεν, ἔως ὅτου ἀπέθανεν ὁ Ἡρώδης.

Ο Ἡρώδης, ἵστων ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη πολὺ καὶ διέταξε νὰ σφαγῶσιν ὅλα τὰ βρέφη τῆς Βηθλεὲμ ἀπὸ γῆλικίας δύο ἑτῶν καὶ κατωτέρω. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Ἡρώδης ἀπέθανεν, ἄγγελος Κυρίου ἐφάνη κατ' ὄναρ εἰς τὸν ἐν Αἴγυπτῳ Ἰωσὴφ, λέγων νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ εἰς τὴν Παλαιστίνην. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδου τούτου δὲ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης Ὁκταδιανὸς Αὔγουστος διένειμε τὰς χώρας τῆς Παλαιστίνης εἰς τοὺς τρεῖς νίσιδες αὐτοῦ, ἥτοι ἔδωκεν εἰς μὲν τὸν Ἀρχέλαον τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Ἱδουμαίαν καὶ τὴν Σαμάρειαν, εἰς δὲ τὸν Ἡρώδην Ἀντίπαν τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὴν Ηεραίαν, καὶ εἰς τὸν Φιλιππον τὴν Βαταναίαν, τὴν Τραχωνίτιδα καὶ τὴν Αὐρανίτιδα. Οὐθενὸς δὲ Ἰωσὴφ ἐφεβρίθη νὰ ἔλθῃ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς μητρὸς εἰς Ἰουδαίαν, τῆς δόποιας ἥρχεν δὲ Ἀρχέλαος, διότι καὶ οὗτος, ως δὲ πατήρ του, ἥτο ωμὸς καὶ σκληρός, καὶ διὰ τοῦτο ἥλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἥτε ἥρχεν δὲ ἀδελφὸς τοῦ Ἀρχελάου δὲ Ἡρώδης δὲ Ἀντίπας, διστις ἥτο ὀλίγον φιλάνθρωπος. Ἐλθὼν δὲ δὲ Ἰωσὴφ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς Μαριάμ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ναζαρέτ.

§ 9. Ἰησοῦς δωδεκαετῆς ἐν τῷ ναῷ.

(Δουκ. Β'. 41—52)

Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν γόμον οἱ Ἰουδαῖοι ὄφειλον νὰ μετα-

δικίνωσιν εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις τόπον, ἐν φύνπηρχεν δι ναδες τοῦ Θεοῦ, τρὶς τοῦ ἔτους, γῆτοι κατὰ τὰς τρεῖς των μεγάλας ἑορτάς, τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας. Ἀλλ', ἀφ' οὗ διεσπάρησαν εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, δὲν γῆτο δυνατή γε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μεταβασις τρὶς τοῦ ἔτους, ἀλλὰ μόνον ἀπαξ τοῦ ἔτους. διὰ τοῦτο διέπομεν τοὺς γοινεῖς τοῦ Ἰησοῦ νὰ μεταβαίνωσι κατ' ἔτος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα.

"Οἱε δὲ Ἰησοῦς γῆτο ἐτῶν δώδεκα, οἱ γοινεῖς παρέλαθον αὐτὸν καὶ ἀνέβησαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἵνα ἑορτάσωσι τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, γῆτος διήρκει 7 ἡμέρας. Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν τούτων οἱ γοινεῖς ἀνεχώρησαν ἐξ Ἱεροσολύμων μετὰ τῆς συνοδίας, εἰς γῆν ἐνόμιζον, ὅτι γῆτο καὶ ὁ παῖς Ἰησοῦς, ἐν φύνποις εἶχε μείνη ἐν Ἱερουσαλήμ.

"Ἀφ' οὗ οἱ γοινεῖς εἶχον προχωρήσει δόδον μιᾶς ἡμέρας, ἀνεζήτησαν τὸν παῖδα μεταξὺ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν γνωστῶν. Καὶ ἐπειδὴ δὲν εὔρον αὐτόν, ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ζητοῦντες αὐτόν. Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀπωλείας αὐτοῦ εὔρον τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ ναῷ καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα καὶ ἐρωτῶντα αὐτούς. Πάντες δὲ οἱ ἀκούοντες ἐξίσταντο διὰ τὴν σύνεσιν καὶ διὰ τὰς ἀπαντήσεις τοῦ παιδός. Καὶ ὅτε οἱ γοινεῖς εἶδον τὸν Ἰησοῦν, ἐθαύμασαν διὰ τὸν τόπον, εἰς δὲν εὔρον αὐτόν, καὶ γῆ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Τέκνον τι ἐπραξεῖς; διατί κατέλιπες γῆμᾶς καὶ ἐμεινας μόνος ἐδῶ; Ἡμεῖς σὲ ἐξηγοῦμεν μετὰ πόνου καὶ δόδυνης». Οὐ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Διατί ἐξητεῖτε με; Δὲν ἐγνωρίζετε, ὅτι πρέπει νὰ είμαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου, γῆτοι ἐν τῷ ναῷ;» Ὁραία πρὸς γῆμᾶς τοὺς χριστιανοὺς συμδουλή τοῦ Χριστοῦ, διστις διδάσκει, διπως μεταβαίνωμεν εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ἐκτελῶμεν τὰ χριστιανικὰ καθήκοντα γῆμῶν. Καὶ οἱ γοινεῖς δὲν ἐνόησαν τοὺς λόγους αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα κατέβη ὁ Ἰησοῦς μετὰ

τῶν γονέων του ἔχ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἥλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, ὅπου ἐξηγολεύθησεν ὑποτασσόμενος εἰς αὐτούς. Ἡ μῆ-

Ο Ἰησοῦς δωδεκαετής ἐν τῷ ναῷ.

τηρούσιν καὶ τὰ λόγια ταῦτα ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας της. Ο δὲ Ἰησοῦς προέκοπτε κατὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἥλικιαν καὶ τὴν χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

§ 10. Τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου.

(Λουκ. Γ'. 1—17. Ματθ. Γ'. 1—12)

Κατὰ τὸ 15ον ἔτος τῆς αὐτοκρατορίας Τιβερίου Καίσαρος, καθ' ὁ ἐπαρχὸς καὶ ἐπίτροπος τῆς Ἰουδαίας ἦτο ὁ Ρωμαῖος Πόντιος Πιλᾶτος, ἀρχιερεὺς δὲ ὁ Ἀννας καὶ ὁ Καιάφας, Ἰωάννης, δὲ ὁ οὖν τοῦ Ζαχαρίου καὶ τῆς Ἐλισάβετ, ἄγων περίπου τὸ 30ον ἔτος τῆς ἥλικίας ἐνεφανίσθη, ὡς κήρυξ τοῦ λόγου τοῦ

Καινὴ Διαθήκη Γ'. Δέοβον Ἐκδοσις πέμπτη

Θεοῦ, ἐν τῇ ἑργάμῳ τῆς Ἰουδαίας. Ἐφόρει δὲ ἔνδυμα ἐκ τριχῶν καμῆλου ὑφασμένον καὶ δερματίνην ζώνην, ἐτρέφετο δὲ μὲν ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Ἡρξτὸ δὲ τοῦ κηρύγματός του ἀπὸ τῶν λέξεων· «μετανοεῖτε· γὰρ ή δικαιολεῖται τῶν οὐρανῶν». Οὕτω δὲ δὲ Ἰωάννης προέτρεπε τοὺς Ἰουδαίους νὰ μὴ ἐμμένωσιν ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ νὰ μετανοήσωσι καὶ νὰ ἀρχίσωσι νὰ ἀσκῶσι τὰς ἀρετάς· διότι ἐπληγίσας εὐθὺς η δικαιολεῖται τοῦ Χριστοῦ.

Τότε ἥρχοντο πρὸς αὐτὸν οἱ κατοικοῦντες οὐ μόνον τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀλλὰ καὶ τὰς παρὰ τὰς ὅχθους τοῦ Ἱεροδάνου χώρας καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἱεροδάνῃ ποταμῷ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας των. «Οσε δὲ δὲ Ἰωάννης εἶναι πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων νὰ ἔρχωνται εἰς τὸ βάπτισμά του μὲ κακάς προθέσεις, εἰπε πρὸς αὐτούς· «γεννήματα ἔχειν ὅντων, ητοι πονηροὶ καὶ κακοὶ ἀνθρώποι, τίς ὑπέδειξεν εἰς ὅμας ν' ἀποφύγητε τὴν μέλλουσαν δργήν καὶ τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ; Ἰνα ἀποφύγητε αὐτήν, πρέπει νὰ μετανοήσητε ἀλγηθῶς καὶ νὰ ἐκτελέσητε ἀγαθὰ ἔργα, ἀξια τῆς μετανοίας. Μὴ καυχᾶσθε, ὅτι εἰσθε τέκνα τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ. Σεῖς διείλετε γὰρ δεξῆτε ἵδιας ἀρετάς.

Ο δὲ λαός, ἀκούων τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου, ἐσκέπτετο καὶ ηπόρει, μήπως οὗτος εἴναι ὁ περιμενόμενος Χριστός. Τούτο δὲ νοήσας δὲ Ἰωάννης εἶπεν· «έγὼ σᾶς διαπτίζω βάπτισμα ἐν βδατι, βάπτισμα, ὅπερ διὰ τῆς μετανοίας θὰ σᾶς προπαρασκευάσῃ, ἵνα ἀποδεχθῆτε τὸν Χριστόν. Τὸ διαπτίσμα μου εἴναι σύμβολον ἀλλού βαπτίσματος, ὅπερ θὰ κηρύξῃ ὁ Χριστὸς καὶ εἰς τὸ διπολον θὰ σᾶς βαπτίσῃ, ἵνα καθαρισθῆτε ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν. Ο Χριστὸς εἴναι ἴσχυρότερός μου καὶ δὲν είμαι ἵκανός νὰ λύσω τὸν ἴμαντα τῶν ὑποδημάτων του».

§ 11. Ἡ βάπτισις τοῦ Σωτῆρος.

(Ματθ. Γ'. 13—17).

Οτε ὁ Ἰωάννης ἐκήρυξεν ἐν τῇ ἑρήμῳ τῆς Ἰουδαίας τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐβάπτιζεν ἐν τῷ Ἱορδάνῃ ποταμῷ, ἤλθε καὶ ὁ Ἰησοῦς, διατρέχων περίπου τὸ βούνον ἔτος τῆς γλικείας του ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν Ἰουδαίαν πρὸς αὐτόν, ἵνα βαπτισθῇ. Ὁ Ἰωάννης ἐκπληγεὶς ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ Ἰησοῦ ἐζήτησε νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν λέγων· «Ἐγὼ ἔχω χρεῖαν νὰ βαπτισθῶ ὑπὸ σοῦ καὶ σὺ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ;» Καὶ ἐξ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «ἄφες τώρα· διότι γίμεις πρέπει νὰ ἐκπληρώσω μεν πᾶσαν ἐντολήν, ἐπιτεχθεὶς μένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ». Τότε ἀφίνει αὐτὸν ὁ Ἰωάννης. Ἄρα καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐδιαπτίσθη καὶ ἀνέβη ἐκ τοῦ βατοῦ, ἡγοιχθησκαν οἱ οὐρανοὶ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατέβη ἐπ' αὐτὸν ὥστε περιστερά καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἡκούσθη λέγουσα· «Οὗτος ἐστιν ὁ σίστος μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηδούκησα» ἢτοι τὸν ὄπειον ἡγάπησα.

ΤΜΗΜΑ Β'.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

§ 12. Ἡ ἐκλογὴ τῶν Ἀποστόλων καὶ αἱ πρὸς αὐτοὺς παραγγελίαι τοῦ Σωτῆρος.

(Ματθ. Ι' 2—42 καὶ Δ' 18—23, πρᾶλ. Ιωάν. Α' 35—52)

Ο Σωτὴρ ἡμῶν ἐξέλεξε δώδεκα Ἀποστόλους κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ· διότι εἶχε σκοπόν, ἀφ' οὗ παρασκευάσῃ αὐτούς, ν' ἀποστείλῃ εἰς τὸ κύριον. Τὰ δύοματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων εἰνε τὰ ἑνήρ. Σίμων Πέτρος καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀνδρέας, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ

υῖοι Ζεβεδαῖοι, Φίλιππος, Ναθαναῆλ ἢ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς, Ματθαῖος, Ἰάκων, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλφαῖος, Δεδδαῖος ὁ δονομασθεὶς Θαδδαῖος, Σίμων ὁ Ζηγλωτῆς καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης.

Ο Σωτὴρ παραγγέλλει εἰς τοὺς Ἀποστόλους του νὰ κηρύξωσι τὸ εὐαγγέλιον του πρῶτον εἰς τοὺς συμπολίτας των Ἰουδαίους, ειτα δὲ εἰς τοὺς ἄλλους λαοὺς καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη. Διέδει εἰς αὐτοὺς τὴν ἐξουσίαν νὰ θεραπεύωσι πᾶν εἰδος ἀσθενείας καὶ ἀπαιτεῖ ἐξ αὐτῶν νὰ ἔξασκῶσι τὸ ἐπάγγελμά των δωρεάν, νὰ δέχωνται δὲ μόνον παρὰ τῶν ἀνθρώπων δ.τι ἀναγκαῖον εἶνε διὰ τὴν διατροφήν των. Ὁθεν παραγγέλλει εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ συλλέγωσι χρυσόν, ἀργυρὸν καὶ χαλκόν, νὰ μὴ φέρωσιν ὅδοιπορικούς σάκκους, μηδὲ νὰ λαμβάνωσι μαζό των δύο χιτῶνας, μηδὲ νὰ ἔχωσι δύο ζεύγη ὑποδημάτων, μηδὲ ράβδον.

Λέγει εἰς αὐτούς, δτι, δταν εἰσέρχωνται εἰς κώμην ἢ πόλιν, πρέπει νὰ καταλύωσιν εἰς τὴν οἰκογένειαν ἀνθρώπου ἀξιοτίμου. Ὁφείλουσι νὰ εἰνε πραεῖς κήρυκες τοῦ εὐαγγελίου, νὰ δεικνύωσι πολλὴν φρόνησιν καὶ ἀκεραιότηταν διότι ἔχουσι νὰ παλαισώσι πρὸς ἀνθρώπους πονηρούς καὶ κακοποιεύς. Θὰ εἰνε πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων. Ο κόσμος θὰ καταδιώξῃ καὶ θὰ κατηγορήσῃ αὐτοὺς ἐνώπιον τῶν ἡγεμόνων καὶ βασιλέων διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀποθαρρυνθῶσι καὶ στενοχωρήθωσι διότι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ θὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς ἀγωθεν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος του Θεοῦ, τίνι τρόπῳ καὶ τι θὰ λαλήσωσι.

Τὸ κήρυγμα αὐτῶν θὰ προκαλέσῃ εἰς τὸν κόσμον ἐπαναστάσεις καὶ ἐμφυλίους πολέμους διότι οἱ ἀνθρώποι θὰ μισήσωσιν αὐτοὺς ὡς κήρυκας νέων ἰδεῶν καὶ θὰ καταδιώξωσιν αὐτοὺς καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας θὰ συμπλακῶσι μετ' ἀλλήλων διότι ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν θ' ἀσπαθῶσι τὸν χριστιανισμὸν καὶ θὰ ξητήσωσι νὰ ὑποστηρίξωσιν αὐ-

τόν, ἀλλοι: δὲ θὰ πολεμήσωσιν αὐτὸν καὶ ἐντεῦθεν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τούτων θὰ γεννηθῶσιν οἰκογενειακαὶ ἔριδες καὶ σπαραγμοί, φόνοι καὶ ἄλλα κακά. Ἀλλ' ἐκεῖνος, λέγει ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, θὰ σωθῇ καὶ θὰ τύχῃ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὅστις μέχρι τέλους θὰ ἐγκαρτερήσῃ δμολογῶν καὶ κηρύττων τὸν χριστιανισμόν διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς λέγει: «Ο δὲ ὑπομενας εἰς τὸ τέλος σωθήσεται». Ὁ Σωτὴρ ἐνθαρρύνει τοὺς μαθητὰς λέγων, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φοβῶνται τοὺς διώκτας καὶ κατηγόρους των, ἀλλὰ πρέπει νὰ δειχνύωσι θερμήν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ τότε δύνανται νὰ εἰνε ἄξιοι μαθηταὶ καὶ διπαθεῖ του.

§ 13. Ἡ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐκδίωξις τῶν πωλούντων.

(Πωάν. Β'. 13—23 καὶ Ματθ. 12—14)

“Οτε ἐπλησίαζε τὸ Πάσχα, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς Καπερ-

‘Ο Ἰησοῦς διὰ φραγγελίου ἐκδιώκει τοὺς ἐμπόρους
ἐκ τοῦ ναοῦ.

ναούμι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ εὗρεν ἐν τῷ Ἱερῷ αὐτῶν τοὺς πωλοῦντας χάριν τῶν θυσιῶν βοῦς καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς καὶ τεῦς ἀργυραμοιθούς ἀλλάσσοντας νομίσματα. Ὁ Ἰησοῦς, δὲ, τὴν βεδήλωσιν ταῦτην τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, τοσούτον ἔξωργίσθη, ὡς τε ποιήσεις φραγγέλιον ἐκ σχοινίων ἐξέδιλεν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ πάντας τοὺς βεδήλους καὶ ἐμπορευμένους εἰπὼν πρὸς αὐτούς «Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν μὴ ποιεῖτε τὸν εἰκόνα τοῦ πατρός μου οἴκον ἐμπορίου». Τότε οἱ Ἰουδαῖοι ἀπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ εἶπον· «Τί σημεῖον δεικνύεις εἰς ἡμᾶς, διὰ τοῦ ἔχεις τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἔξουσίαν νὰ κάμνῃς ταῦτα;» Ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Καταστρέψαις τὸν ναὸν τοῦτον καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐγὼ θὰ ἐγέρω αὐτόν». Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι εἶπον· «τεσσαράκοντα καὶ ἔξι ἔτη ἐκτίζετο ὁ ναὸς οὗτος καὶ σὺ θὰ κτίσῃς αὐτὸν εἰς τρεῖς ἡμέρας;» Οὗται δὲν ἐνόησαν, διὰ ὃ Ἰησοῦς, εἶπὼν περὶ τῆς καταστροφῆς καὶ ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ, ἐσήμαινε τὴν τριήμερον ταφὴν καὶ ἀνάστασίν του.

---

§ 14. Ὁ Σωτὴρ καὶ ἡ Σαμαρεῖτις.

(Τιμ. Δ'. 3—42)

Ἄφ' οὐ δὲ Ἰησοῦς ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, μετέβη εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν ὁποίαν, διὰ νὰ φθάσῃ, ἔπρεπε νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ἐπαρχίας τῆς Σαμαρείας, γῆτις ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπαργιῶν Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας. Ἡτο μεσημβρία, δτε κεκοπιανῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἔμεινε παρὰ τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας Σιχάρ εἰς τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, ἵνα ἀναπαυθῇ, εἰ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἵνα ἀγιράσσωσι τροφάς.

Τότε γυνὴ Σαμαρεῖτις ἦλθεν, ἵνα ἀντλήσῃ βδωρ ἐκ τοῦ φρέατος τοῦ Ἰακώβ, καὶ δὲ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτήν· «Δός μοι νὰ πιῶ». διότι εἶχε σκοπὸν ν ἀνοίξῃ μετ' αὐτῆς ὅμιλαν καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν του. Ἡ Σαμαρεῖτις

γνωρίζουσα, δτι οι Ἰουδαῖοι εὐδεμίαν γέθελον νὰ ἔχωσι σχέσιν μὲ τοὺς Σαμαρείτας, ἐξεπλάγη μὲ τὴν αἰτησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «πῶς, ἐνῷ σὺ εἶσαι Ἰουδαῖος, ζυγτεῖς νὰ πλήγῃς ὅδωρ παρ' ἐμοῦ, ἢ ὁποῖα εἰμι Σαμαρεῖτις;» Ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· «Ἄν ἐγγάριζες, τίς εἶνε ἐκεῖ-

νος, ὃ ὁποῖος εἰς ἐσὲ λέγει νὰ τῷ ὅώσῃς νὰ πλήγῃς, τότε γέθελες τὸν παρακαλέσῃ νὰ σοι ὅώσῃ νὰ πλήγῃς καὶ γέθελέ σοι ὅώσῃ ὅδωρ ζῶν». Ἡ γυνὴ δὲν ἐνόγκεν, δτι ὁ Ἰησοῦς λέγων ζῶν ὅδωρ ἐδήλου γνῶσιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἐνόμισεν, δτι ὅμιλει περὶ ἀπλοῦ ὅδατος. διὰ τοῦτο λέγει πρὸς αὐτόν· «Κύριε, δὲν ἔχεις ζντλημα (χάδον), ἵνα ἀντιλήσῃς ὅδωρ, καὶ τὸ φρέσορ εἶνε βαθύ». Ο δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Πάτε, δστις πλένει ἐκ τοῦ ὅδατος τοῦ

φρέατος τούτου, θὰ καταπαύσῃ στιγμιαίως τὴν διψαν τοῦ σώματός του, ἐνῷ, ἐάν τις πίῃ ἐκ τοῦ ζῶντος ὕδατός μου (ἐκ τῆς διδασκαλίας μου), δὲν θὰ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα». Δέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ: «Κύριε, δός μοι ταῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐδῶ ν' ἀντλῶ».

‘Ο Ἰησοῦς Χριστός, ἵνα δώσῃ εἰς τὴν Σαμαρείτιδα νὰ ἐγνήσῃ, δτι μετ’ ἑκείνου ὅμιλει, δ ὅποιος γνωρίζει τὰς ἀμαρτίας της, καὶ ἵνα ἐξαναγκάσῃ αὐτὴν νὰ τὰς ὅμολογήσῃ, ἐπως δοθῇ εἰς αὐτὴν μετανοοῦσαν τὸ ζῶν ὕδωρ, λέγει πρὸς αὐτήν: «Φώνησον τὸν ἄνδρα σου». Ἡ γυνὴ ὅμολογει, δτι δὲν ἔχει ἄνδρα. ‘Ο δὲ Ἰησοῦς δίδει εἰς αὐτὴν νὰ ἐννοήσῃ, δτι γνωρίζει πάντα τὰ μυστήρια τοῦ πονηροῦ βίου της. Τότε ἡ γυνὴ παρετήρησεν, δτι ὁ διμιῶν μετ’ αὐτῆς δὲν ἦτο κοινὸς ἀνθρωπος, ἀλλὰ προφήτης. Εὗρισκομένη δὲ ἐνώπιον προφήτου ἀρχεται νὰ διμιῇ περὶ θρησκείας καὶ νὰ ζητῇ γὰρ μάθη, δποὶα λατρεία ἦτο ἀληθής, ἡ τῶν Σαμαρειτῶν ἢ ἡ τῶν Ἰουδαίων; Ἡμεῖς ισχυριζόμεθα, λέγει ἡ γυνὴ, δτι πρέπει γὰρ λατρεύηται δ Θεὸς εἰς τὸ ὅρος τῆς Σαμαρείας Γαριζεν, σεῖς δὲ οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἐντεῦθεν λαβὼν ἀφορμὴν δ Ἰησοῦς διδάσκει αὐτὴν λέγων, δτι ἔρχεται δ καιρός, καθ’ ὃν δὲν θὰ γίνη πλέον συζήτησις περὶ τοῦ τόπου, εἰς τὸν δόποιον πρέπει νὰ λατρεύηται δ Θεός, οὐδὲ περὶ τῶν διλικῶν θυσιῶν καὶ σφαγίων, ἀ πρέπει νὰ προσφέρη τις εἰς τὸν Θεόν· διότι εἰς τὸ μέλλον θὰ ἐδρυθῇ νέα ἀληθής λατρεία, ἵτις εἶνε ἡ πνευματική, καὶ πᾶς ἀνθρωπος θὰ λατρεύῃ τὸν Θεόν, ὅπουδήποτε γῆς καὶ ἂν εδρίσκηται. ‘Ο Θεὸς ως πνεῦμα εἶνε πανταχοῦ παρών, καὶ ἀληθιγοὶ προσκυνηταὶ θὰ εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες θὰ ἀφιερώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν των. ‘Ο Ἰησοῦς λοιπὸν διδάσκων τὴν ἰδρυσιν ἐπὶ τῆς γῆς τῆς νέας λατρείας λέγει: «Πνεῦμα δ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν». Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ: «Γνωρίζω, δτι ἔρχεται δ Μεσσίας,

ό λεγόμενος Χριστός. «Οταν ἔλθη ἐκεῖνος θὰ διδάξῃ ἡμᾶς ταῦτα». Λέγει πρὸς αὐτὴν δὲ Ἰησοῦς: «Ἐγώ, ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, εἰμαι ὁ Μεσίτης». Ἡ Σαμαρείτις, ἀκούσασα τοῦτο, ἀφῆκε τὴν ὑδρίαν τῆς καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα ἀναγγελῇ εἰς τοὺς συμπολίτας τῆς, ὅτι συγήντησε τὸν προσδοκώμενον Μεσίταν. Οὗτοι δὲ ἀκούσαντες ταῦτα ἔξηλθον τῆς πόλεως καὶ γρχοντο πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἀλλά, πρὶν εἰ Σαμαρείται πλησιάσωσιν, εἰ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦν κομίσαντες ἐκ τῆς πόλεως τροφάς, παρεκάλουν τὸν διδάσκαλόν των νὰ φάγῃ, ἀλλ' οὕτος εἶπε πρὸς αὐτούς: «Ἐμὴν τροφὴ εἰνε νὰ διδάξω ἐκείνους, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ἐμέ, διότι ἐνετάλην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ πράξω τοῦτο. Οἱ ἔρχομενοι Σαμαρείται εἰνε ϕρίμοι πρὸς θερισμόν.»

Ἐλθόντες δὲ οὗτοι καὶ ἀκούσαντες τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ ἐπίστεψαν καὶ παρεκάλουν αὐτὸν νὰ μείνῃ πλησίον των. Οἱ δὲ Ἰησοῦς ἔμεινε ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

Σημειώσεις.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀπεστρέφοντο τοὺς Σαμαρείτας, διότι οὗτοι δὲν ἔθεωροῦντο ὡς γνήσιος Ἰσραηλιτικὸς λαός, ἀλλ' ὡς μιγάς, ἀποτελεσθεὶς ἐξ Ἰσραηλιτῶν καὶ ἐξ Ἐθνικῶν, ἐλθόντων ἐκ τῆς Ἀσυρίας εἰς τὴν Σαμάρειαν ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσυρίας Σαλμανασανάρ. Διὰ τοῦτο οἱ Σαμαρείται παρεδέχοντο μόνον τὴν Πεγμάτιαν τοῦ Μωϋσέως, τὰ δὲ λοιπὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς βιβλία ἀπέρριπτον. Ἐνεκα τούτου μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ Σαμαρείτῶν ἀνεπτύχθησαν τοιαῦτα μίση, ὥστε οἱ Ἰουδαῖοι δσάκις ἔθελον νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, προετίμων τὴν διὰ τῆς Περαίας ὁδὸν καὶ ἀπέφυγον τὴν διὰ τῆς Σαμάρειας. Ἡ Σαμάρεια ἔκειτο μεταξὺ Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας. Οἱ Ἰουδαῖοι θέλοντες νὰ ὑβρίσωσι τινὰ ἐκάλουν αὐτὸν Σαμαρείτην.

§ 15. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρους τῆς Γαλιλαίας
δμιλία τοῦ Σωτῆρος.

(Ματθ. κεφ. Ε'. σ'. Ζ').

Ο Ἰησοῦς, ἐπιστρέψαντος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἤρεξτο δημοσίᾳ νὰ διδάσκῃ καὶ νὰ θαυμάτουργῇ. Ο λαός, θαυμάζων τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ ἔργα του, παρηκολούθει αὐτὸν πανταχοῦ. Μίαν μάλιστα ἡμέραν ἐστενοχώρησαν αὐτὸν εἰς τινα πεδιάδα τῆς Γαλιλαίας τοσοῦτον, ὥστε ἀνέβη εἰς τὸ πλησίον τῆς πεδιάδος κείμενον ὅρος καὶ ἐδίδαξεν εἰς τὸν πλησιάζοντα λαὸν τὴν ὑφίστην ἡθικήν του διδασκαλίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας σήμερον στηρίζεται ὁ ἀληθῆς πολιτισμός. Ο Σωτὴρ ἡμῶν ἐν τῇ ὥραιστάτῃ καὶ τελειστάτῃ ταύτῃ διδασκαλίᾳ του ὥμιλησε περὶ πραγμάτων, τὰ δοκιαὶ ἡμεῖς ἐνταθθα ἐν περιλήψει συνοψίζομεν.

1) Πότε οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ θὰ εἰνε εὐτυχεῖς καὶ πότε θὰ γίνοισιν ἀληθεῖς διδάσκαλοι τῆς κοινωνίας;

Ο Σωτὴρ ἡμῶν λέγει, ὅτι οἱ μαθηταὶ του θὰ εἰνε εὐτυχεῖς, ἐὰν δὲν εἰνε ὑπεργάφανοι, ἀλλὰ ταπεινοί, ἐὰν βαθέως αἰσθάνωνται τὰ ἀμαρτήματά των, καὶ ἀληθῶς μετανοῶσι δι' αὐτά, ἐὰν εἰνε ἡρεμοὶ καὶ πραεῖ, ἐὰν δεικνύωσι πολὺν ζῆλον ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης, ἐὰν εἰνε ἐλεγήμονες, ἐὰν εἰνε καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ἐὰν εἰνε συμβιβαστικοί. Θὰ γίνωσι δὲ ἀληθῶς διδάσκαλοι τῆς κοινωνίας, δταν ὁ βίος αὐτῶν εἰνε ἡθικὸς καὶ ἐνάρετος καὶ δὲν παρέχῃ ἀφορμὴν πρὸς κατηγορίαν.

2) Ο Σωτὴρ ὅμιλει περὶ ὅργης, περιφρονίσεως καὶ μίσους πρὸς τὸν πλησίον καὶ συνδιαλλαγῆς πρὸς αὐτόν. Ο Σωτὴρ ἡμῶν ὅμιλῶν ἐνώπιον Ἰουδαίων λέγει, ὅτι διὰ τῆς διδασκαλίας του δὲν ζητεῖ νὰ καταστρέψῃ τὴν νομοθεσίαν των, ἀλλὰ νὰ συμπληρώσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν πνευματικωτέραν καὶ τελειοτέραν. Οὕτω λ. χ. ἡ νομοθεσία σας, λέγει ὁ Ἰησοῦς, τιμωρεῖ τὸν φόνον, ἐγὼ ὅμως ὡς νομοθέτης λέγω, δτι πρέπει νὰ τιμωρήται

καὶ ἡ δργῆ, ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται ὁ φόνος. Οἱ ἀνθρώποι κινούμενοι ὑπὸ τῆς δργῆς φονεύουσι καὶ ἐγκληματοῦσιν. Οὐ μόνον δὲν πρέπει νὰ δργιζόμεθα, λέγει ὁ Χριστός, κατὰ τῶν ἀδελφῶν μας καὶ νὰ μισῶμεν αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ὄφειλομεν νὰ διαλλαττώμεθα μετ' αὐτῶν καὶ νὰ καταπάυωμεν τὰ πάθη μας.

3) Ὁ Σωτὴρ ὅμιλει περὶ ὅρκου, ἀνεξικακίας καὶ βοηθείας τοῦ πλησίον καὶ περὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς ἔχθρους.

Οἱ Φχρισταῖοι, οἱ διδάσκαλοι τῶν Ἰουδαίων, ἐπέτρεπον τὴν συχνὴν χρῆσιν τῶν ὅρκων οὐ μόνον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὄνόματα τοῦ οὐρανοῦ, τῆς γῆς, τῶν Ἱεροσυλύμων καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστός, δὲ νομοθέτης, καταπολεμεῖ τὴν χρῆσιν τῶν ὅρκων καὶ λέγει, δτὶ ἐν γένει δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν ὅρκους. Ἔπισης λέγει, δτὶ δὲν πρέπει νὰ ἔκδικώμεθα τοὺς ἔχθρους μας, ἀλλὰ νὰ εἴμεθα ἀνεξικακοὶ καὶ ὑπομονητικοὶ. Συμβουλεύει δὲ γῆμᾶς νὰ μὴ ἀνθιστάμεθα εἰς τοὺς πονηροὺς καὶ κακοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ νὰ ὑποχωρῶμεν εἰς αὐτούς. Ηροτρέπει γῆμᾶς νὰ δεικνύωμεν ἀγάπην καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἔχθρους μας, ὅπως γίνωμεν ἀληθῆ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποίος, δὲ ν φιλόστοργος πατήρ, ἀγαπᾷ ἀδικηρίτως πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

4) Ὁ Σωτὴρ ὅμιλει περὶ ἐλεγμοσύνης καὶ προσευχῆς καὶ νηστείας.

Ἐπειδὴ οἱ Φχρισταῖοι, δτε ἔκαμνον ἐλεγμοσύνας, ἐπεδεικνύοντα πολὺ εἰς τὸν κόπμον, ὅπως ἐπαινεθῶσι καὶ ἀνταμειφθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τοῦτο δὲ Ἱησοῦς Χριστὸς κατακρίνει τὰς τοιαύτας ἐλεγμοσύνας καὶ συμβουλεύει γῆμᾶς, διαν ἐλεῶμέν τινα, νὰ μὴ ἐπιδεικνυώμεθα ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὅπως λάδωμεν τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀνταμοιβήν. Ἐὰν πραττωμεν οὕτω, τότε θὲ μὴ περιμένωμεν τὴν ἀληθῆ ἐν τῷ μέλλοντι κόσμῳ ἀμαινήν. Ἡ ἐλεγμοσύνη πρέπει νὰ γίνηται βλαψ διόλου μυστική καὶ τότε θέλει προσηκόντως ἐκτιμηθῆ παρὰ τοῦ Θεοῦ.

‘Ο Ἰησοῦς Χριστὸς καταπολεμεῖ τὴν ἐπιδειξιν καὶ εἰς τὰς προσευχάς. Ἐπειδὴ οἱ Φαρισαῖοι ἡρέσκοντο εἰς κεντρικὰ μέρη καὶ πλατείας, ἔνθι πολλοὶ ἀνθρώποι συνηθροίζοντο, νὰ προσεύχωνται, ἔχοντες τὰς κειράς των ὑψωμένας εἰς τὸν οὐρανόν, δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς διέδασκει, δὲ οἱ ἀληθῆς Χριστιανὸς ὀφεῖλει κατ’ ἴδιαν νὰ προσεύχηται, ν’ ἀποφεύγῃ τὴν ἐπιδειξιν. Ὁφεῖλει γὰρ κλείηται εἰς τὸ δωμάτιόν του, δπως ἐν τῷ κρυπτῷ προσεύχηται. Οἱ Ἰησοῦς ὑποδάλλει εἰς τοὺς κατ’ ἴδιαν προσευχομένους χριστιανοὺς βραχὺν τύπον προσευχῆς, δστις περιλαμβάνει τὰ ὕψιστα καὶ ἀναγκαιότατα εἰς αὐτοὺς αἰτήματα. Ο δὲ τύπος οὗτος τῆς προσευχῆς είναι τὸ Πάτερ ἡμῶν κ.τ.λ. Ἀφ’ οὗ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδαξε περὶ τῆς κατ’ ἴδιαν προσευχῆς, μεταβαλνει εἰς τὴν νηστείαν καὶ δεικνύει τὸν τρόπον, κατὰ τὸν δποῖον πρέπει νὰ νηστεύωμεν. Ἐπειδὴ δὲ τρόπος, κατὰ τὸν δποῖον καθόλου οἱ Ἰουδαῖοι ἐνήστευον, γῆτο λίαν ἐπιδεικτικός, διότι ήτο ἔκυπτον τὰς κεφαλάς των ἢ ἐγεδύοντο σάκκους ἢ ἐπέλετον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των σπισδὸν ἢ γῆλασίουν τὰ πρόσωπά των κλαίοντες καὶ θρηνοῦντες, διὰ τοῦτο δὲ Ἰησοῦς λέγει. Σύ, ὁ χριστιανέ, δταν νηστεύῃς, ὀφείλεις ν’ ἀποφεύγῃς τὰς ἔξωτερικὰς ἐπιδειξεις τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες γῆλασίουν τὰς φυσιογνωμίας των καὶ καθίσταντο ἀγνώριστοι. Ὁφείλεις νὰ περιποιήσῃ τὸ πρόσωπόν σου, νὰ φαληρσῃ καθαρός, διότι ἡ νηστεία δὲν πρέπει νὰ θεωρῇται ὡς πένθιμον πρᾶγμα, ὡς οἱ Ἰουδαῖοι νομίζουσιν, ἀλλ’ ὡς χαροποιὸν καὶ χαρμόζυνον. Ο χριστιανός, δστις νηστεύει, δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς δόξης καὶ ὑπολήψεως τῶν ἀνθρώπων, ἀρκεῖ δὲ οἱ Θεὸς γνωρίζει τὴν καρδίαν του καὶ θέλει κρίνει αὐτὸν κατὰ τὰ ἔργα του.

5) Ὁ Σωτὴρ ὅμιλει περὶ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν.

Ο Σωτὴρ λέγει, δτι οἱ χριστιανοὶ δὲν πρέπει νὰ είναι φιλάργυροι καὶ πλεονέκται, θησαυρίζοντες ἐπὶ τῆς γῆς προσκαλέρους θησαυρούς, οἵτινες ἀφανίζονται καὶ καταστρέφονται. Ἐπι-

σης δὲν πρέπει νὰ φροντίζωσι μετ' ἀγωνίας περὶ τοῦ τὸ θὰ φάγωσι καὶ τὸ θὰ πίωσι καὶ τὸ θὰ ἐνδυθῶσιν. Ὡς μετ' ἀγωνίας μέριμνα περὶ τῆς συντηρήσεως καὶ θεραπείας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ σώματος ὠθεῖ τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν φιλαργυρίαν καὶ καθιστᾷ αὐτοὺς ὀλιγοπίστους. Ἀφ' οὗ ὁ Θεός μᾶς ἔδωκε ζωὴν καὶ σῶμα, τὰ ὅποια είναι ὑπέρτερα ἀγαθά, φυσικῷ τῷ λόγῳ θὰ προνήσῃ καὶ θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς τροφὴν καὶ ἔνδυμα, τὰ ὅποια είναι εὔτελέστερα τεύτων ἀγαθά.

6) Ὁ Σωτὴρ ὄμιλει περὶ κατακρίσεως τοῦ πλησίου.

Ὁ Σωτὴρ λέγει, δτι δὲν πρέπει νὰ κατακρίνωμεν καὶ κακολογῶμεν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, διότι καὶ ἡμεῖς θὰ κατακριθῶμεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Δι' οὐ μέτρου μετροῦμεν τὰ τῶν ἄλλων σφάλματα, διὰ τοῦ αὐτοῦ μέτρου θὰ μετρηθῶσι καὶ τὰ ἡμέτερα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐνῷ εἴμεθα πλήρεις μεγάλων σφαλμάτων, κατακρίνομεν τοὺς ἄλλους διὰ μικρὰ καὶ μηδαμιὰ σφάλματα.

7) Ὁ Σωτὴρ ὄμιλει περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Ὁ Σωτὴρ λέγει, δτι, ἵνα οἱ χριστιανοὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν μακαρίαν των πατρίδα, γῆτοι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, διφείλουσι νὰ περάσωσι στενὴν πύλην καὶ νὰ βαδίσωσι τεθλιψμένην ὁδόν, γῆτοι νὰ ὑποστῶσι θλίψεις καὶ βασάνους ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, νὰ δειξωσιν αὐταπάργησιν καὶ νὰ γίνωσι κύριοι τῶν σαρκικῶν παθῶν καὶ ἐπιθυμιῶν των, τὰ ὅποια φέρουσιν εἰς τὴν ἀπώλειαν, εἰς τὴν κόλασιν.

8) Ὁ Σωτὴρ ὄμιλει περὶ τῶν ψευδοδιδασκάλων.

Ὁ Σωτὴρ συμβουλεύει τοὺς ἀκροατάς του, δτι, ἐὰν θέλωσι νὰ εἰσέλθωσι διὰ τῆς στενῆς πύλης καὶ τῆς τεθλιψμένης ὁδοῦ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, διφείλουσι ν' ἀποφεύγωσι τὰ εἰς τοῦτο ἐμπόδια, τὰ ὅποια παρεμβάλλουσι διὰ τῆς πονηρᾶς των διδασκαλίας οἱ ψευδοδιδασκαλοί. Οἱ τοιοῦτοι, λέγει ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, θὰ ἐμφανισθῶσιν ἐν τῷ χριστιανισμῷ φέροντες ἐνδύματα

προσβάτων, ἥτοι ἐνδύματα ἀθρώων καὶ ἡμέρων ζῷων, ἐν ᾧ ἐσωτερικῶς θὰ ὕστι λύκοι ἀρπαγεῖς. Τοὺς τοιεύτους λοιπὸν φευδοδιδασκάλους, οἵτινες θὰ ὕστι φαῦλοι τὸν βίον καὶ θὰ ὑποκρήνωνται τὴν εὐστέθειαν, διφείλουσιν οἱ χριστιανοὶ ν' ἀποφεύγωσιν, ἐὰν θέλωσι γὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

9) Ὁ Σωτὴρ διμιλεῖ περὶ τῆς ζώσης καὶ τῆς γενερᾶς πλετεως.

Ὁ Σωτὴρ ἐρχόμενος εἰς τὸν ἐπίλογον τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρους τῆς Γαλιλαϊας ἀμιλίας του λέγει, ὅτι, πάντα, ὅστις ἀκούει καὶ πραγματοποιεῖ τὰς γῆθικάς του διδασκαλίας, θὰ παρομοιώσῃ μὲ ἄνδρα φρόνιμον, ὅστις φίκοδόμησε τὴν οἰκίαν του ἐπὶ τὴν πέτραν. Καθὼς δὲ ὁ φρόνιμος ἀνθρώπος οἰκοδομεῖ οἰκον ἐπὶ στερεῶν θεμελίων καὶ δὲν φοβείται: ὁ εἰκος οὗτος νὰ πέτη, καὶ ἀν κατ' αὐτὸν τοῦ οἰκου ἐπιπέσωσι ποταμοὶ καὶ βροχὴ ἢ πνεύσωσιν ἀνεμοι, οὕτω καὶ ὁ ἀλγιθής χριστιανός, ὁ ὄποιος οἰκοδομεῖ τὴν πίστιν του ἐπὶ τῆς ἀσφαλοῦς καὶ στερεᾶς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν πρέπει νὰ φοβήται, μήπως ἡ ζῶσα αὔτη πίστις του κλονισθῇ, καὶ ἀν περικυκλωθῇ καὶ προσδλγθῇ ὑπὸ κακῶν καὶ δυστυχημάτων.

Ἐκείνον δὲ τὸν χριστιανόν, ὅστις ἀκούει μὲν τὰς γῆθικάς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ δὲν πραγματοποιεῖ αὐτάς, θὰ παρομοιώσῃ ὁ Σωτὴρ γῆμῶν μὲ ἄνδρα μωρόν, ὁ ὄποιος οἰκος κατέπεσεν, ὅτε προσέβαλεν αὐτὸν ἡ βροχὴ, οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ ἀνεμοι. Τοῦτο ἀντὸ θὰ πάθῃ καὶ ὁ χριστιανὸς ἐκείνος, ὅστις δὲν ἔστηριξε τὴν πίστιν του ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ἥτοι θέλει νὰ κλονισθῇ ἐταν πελλαὶ συμφοραὶ καὶ δυστυχήματα συμβῶσιν εἰς αὐτόν.

§ 16. Παραβολαὶ τοῦ Σωτῆρος.

Ἐπειδὴ οἱ ὄχλοι εἰχόν ποτε περικυκλώσει τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐστενοχώρουν αὐτὸν πλησίον τῆς λίμνης τῆς Γαλιλαϊας, ἦναγ-

κάσθη νὰ ἐμβῇ εἰς τι ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ εὑρισκόμενον πλοῖον.
 Ἐφ' οὐ εἰσῆλθον εἰς τὸ πλοῖον, οἱ ἔχοι εἶχον καταλάβει τὴν
 παραλίαν ἐπιθυμοῦντες ν' ἀκούσωσι τὸν λόγον καὶ τὴν διδασκα-
 λίαν αὐτοῦ. Ὁ Σωτήρ, ἵστων συναθρούσθεντα τὸν λαόν, ἥρετο
 νὰ ὅμιλῇ πρὸς αὐτὸν διὰ παραβολῶν. Παραβολαὶ εἶναι ἀλληγο-
 ρικαὶ διηγήσεις, ἐξ ὧν ὡς πόρισμα ἔξαγεται θρησκευτικὴ ἢ ηθικὴ
 τις ἀλγήθεια τὴν ὅποιαν θέλει νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν ἀπλοῦν λαὸν
 ζωγρότερον καὶ σαφέστερον. Ὁ Σωτήρ ἡμῶν μετεχειρίσθη τοι-
 αύτας ἀλληγορικὰς διηγήσεις, ἐκ τῶν ὅποιων ἐνταῦθα ἀναφέρον-
 ται αἱ ἔξης:

~~~~~

'Η παραβολὴ τοῦ σπορέως.

Ὁ Σωτήρ ἡμῶν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν εἰκόνα ἐνὸς γεωρ-
 γοῦ, ὅστις ἔξηλθε νὰ σπειρῇ τὸν σπόρον του, καὶ διηγεῖται,
 τὶ συνέδη εἰς αὐτόν. Ἐνῷ δὲ γεωργὸς ἔσπειρε τὸν σπόρον του,
 τινὲς μὲν τῶν κόκκων ἔπεσον εἰς τὴν πεπατημένην ὁδὸν καὶ ἤλ-
 θουν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγον αὐτούς, τινὲς δὲ ἔπεσον εἰς τὸ
 πετρώδες ἔδαφος, εἰς τὸ ὅποιον δὲν ὑπῆρχε πολὺ χῶμα καὶ
 ἐβλάστησαν, χωρὶς νὰ γίνη ἴκανη ῥίζα δι' ἔλειψιν χώματος καὶ
 ὑγρασίας, καὶ διὰ τούτο ἐκάησαν ἐνεκα τῆς θερμότητος τοῦ
 ἥλιου καὶ ἔξηράνθησαν, ἄλλοι δὲ τῶν κόκκων ἔπεσον εἰς τόπον,
 ἐνθα ὑπῆρχον ἀκανθαί, αἱ ὅποικις ἐμεγάλωσαν καὶ κατέπνιξαν
 αὐτούς, ἄλλοι δὲ τῶν κόκκων ἔπεσον εἰς γῆν καλήν καὶ ἔσωκαν
 ἀφθόνους καρποὺς καὶ ἄλλος μὲν κόκκος ἔφερεν ἑκατὸν κόκκους,
 ἄλλος δὲ ἔξήκοντα, ἄλλοις δὲ τριάκοντα.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ προσελθόντες ἡγώτησαν αὐτὸν τὶ
 σημαίνει ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς,
 ὅτι δὲ γεωργὸς εἶνε αὐτὸς δὲ Χριστὸς καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἀπόστολοι
 καὶ πάντες οἱ κήρυκες τοῦ εὐχαριστίου. Ἡ ποικιλία τοῦ ἐδά-
 φους, ἐφ' οὐ ἔπεσεν δὲ σπόρος, εἶνε ἡ ποικιλία τῶν ἀνθρώπων.
 οἵτινες ήταν γίνωσιν ἀκροαταὶ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἔκ τούτων οἱ

μὲν θὰ δόμοιάζωσι μὲ τὴν ὁδόν, εἰς γὰρ σπείρεται ὁ σπόρος, ἀλλὰ δὲν καρποφορεῖ διότι, καθὼς ἡ πατουμένη ὁδὸς ὑπὸ τοῦ κόσμου εἶναι ἀνεπιδεκτος πρὸς καρποφορίαν, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀκροώμενοι καὶ δεχόμενοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, θὰ εἶνε ἀνίκανοι νὰ φέρωσι καρπόν διότι θὰ ἐμποδίζωσιν αὐτοὺς τὰ πονηρὰ ἔργα. Οἱ δὲ θὰ δόμοιάζωσι μὲ πετρώδη γῆν, οἵτινες θὰ ἀκούωσι καὶ μετὰ χαρᾶς θὰ δέχωνται τὸν σπόρον τοῦτον πρὸς ὕραν, ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δι' ἔλειψιν θερμῆς πίστεως δὲν θὰ καρποφορῇ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ θὰ καταστρέψηται, ἔταν οὗτοι εὑρεθῶσιν εἰς διαφόρους θλίψεις καὶ στενοχωρίας, ὡς καταστρέψεται καὶ ξηραίνεται ὑπὸ τοῦ γῆλού τὸ ἐν τῇ πετρώδει γῆι κείμενον φυτόν, ὃς μὴ ἔχον ἴκμαδα. "Ἄλλοι ἄνθρωποι δόμοιάζουσι μὲ τὴν ἀκανθώδη γῆν, διότι καθὼς ἡ τοιαύτη γῆ, δεχομένη τὸν σπόρον, δὲν δύναται γὰρ καρποφορήσῃ, ἐπειδὴ αἱ ἀκανθαὶ, ἐμποδίζουσαι τὴν αὔξησιν, δὲν ἀρίνουσι τὸν σπόρον ν' ἀναπτυχθῇ, καταπνίγουσιν αὐτόν, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀκροώμενοι καὶ δεχόμενοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ οὐδένα καρπὸν θὰ φέρωσι, διότι αἱ ὄλικαὶ μέριμναι καὶ φροντίδες θ' ἀπασχελῶσιν αὐτοὺς καὶ θὰ καταστρέψωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Τέλος ἀκροαταὶ τοῦ λόγου καὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ Θεοῦ θὰ γίνωσι καὶ ἄνθρωποι, οἵτινες θὰ δόμοιάζωσι μὲ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ θὰ παράγωσιν ἀφθόνους καρπούς, ἐκτελοῦντες πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

*Αἱ παραβολαὶ τῶν ζιζανίων, τοῦ πόκκου συνάπεως
καὶ τῆς ζύμης.*

(Ματθ. ΙΙ', 24—43, 47—52)

"Ο Σωτήρ ἡμῶν ἐδίδαξεν ἀλλην παραβολήν, παρομοιάζων τὸν ἔσωτόν του πρὸς γεωργόν, διτις ἔσπειρε καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ του. Διηγεῖται δὲ ὁ Σωτήρ, ἔτι, ἐνῷ ἐκοιμῶντο οἱ φύλακες τοῦ ἀγροῦ, ἥλθεν ὁ ἔχθρός του καὶ ἔσπειρε ζιζάνια

(γέραν) εἰς τὸ σπαρτὸν αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ τὸ σπαρτὸν αὐτοῦ ηὔξησε καὶ ὥρμασε, τότε ἐφάνησαν ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ καὶ τὰ ζιζάνια. Οἱ δούλοι τοῦ γεωργοῦ ἰδόντες τὰ ζιζάνια ἐν τῷ σπαρτῷ, εἶπον αὐτῷ· «Δὲν ἔσπειρας ἐν τῷ ἀγρῷ σου καλὸν σπόρον; Πόθεν ἐν αὐτῷ τὰ ζιζάνια;» Οὗτος δὲ ἀπήντησεν· «Ο ἐχθρός μου ἤλθε καὶ ἔσπειρεν αὐτά». Τότε οἱ δούλοι εἶπον εἰς τὸν κύριόν των· «Θέλεις νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ νὰ ἐκριζώσωμεν τὰ ζιζάνια;» Οὗτος δὲ ἀπήντησεν εἰς αὐτούς· «Οὐχί, διστι ἐπίκειται κίνδυνος, μήπως μετὰ τῶν ζιζανίων ἐκριζώσῃ ταῦτοχρόνως καὶ τὸν σῖτον. Ἀφετε, λέγει εἰς αὐτούς, νὰ συναυξάνωνται τὰ ζιζάνια καὶ ὁ σῖτος, ὡς ὅτου ἔλθῃ ὁ προσήκων καιρός, καθ' ἓν θὰ διατάξω τοὺς θεριστάς μου, ἵνα καταρίσωσι τὰ ζιζάνια ἀπὸ τοῦ σίτου καὶ ἵνα ἔκεινα μὲν κατακαύσωσι, τούτον δὲ διαφυλάξωσιν εἰς τὴν ἀποθήκην μου».

Διὰ τῆς παραδολῆς ταύτης δὲ Σωτήρ ήμῶν διδάσκει, διτοι δὲν μὲν ἔσπειρεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καλὸν σπέρμα, γιτοι καλάς διδασκαλίας, ἐνῷ δὲ ἐχθρὸς αὐτοῦ δὲ διάβολος ζιζάνια, γιτοι πονηράς διδασκαλίας, διτοι δὲ Σωτήρ ήμῶν ὑπόσχεται ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ νὰ ἐκριζώσῃ καὶ τιμωρήσῃ αὐτὸν καὶ τοὺς ἀκούοντας αὐτόν.

Ο Ἰησοῦς ἐδίδαξε καὶ ἄλλην παραδολὴν λέγων, διτοι ή βασιλεῖα του ἐπὶ τῆς γῆς ὄμοιά ει μὲ κόκκον συνάπεως. Καθὼς τὸ σινάπι ἐκ μικροῦ κόκκου γίνεται δένδρον, εἰς τοὺς κλάδους τοῦ διποίου τὰ πειρειὰ τοῦ οὐρανοῦ ἔρχονται καὶ ἀναπαύονται, οὕτω καὶ ή βασιλεία του Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς θὰ προέλθῃ ἐξ ὅλων πιστῶν διποῶν καὶ μετὰ ταῦτα θὰ αὐξηθῇ καὶ ἐξαπλωθῇ, ὥστε ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῆς οἱ ἀνθρώποι θὰ εῦρωσιν ἀνάπτασιν καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν βασάνων καὶ τῶν ταλαιπωριῶν. Ή βασιλεία του Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐκπροσωπεύεται ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, γιτοι ἀποτελεσθεῖσα κατ' ἀρχὰς ἐξ ὅλων

πιστῶν ηὔξηθη, ἔγεινε μέγι τὸ δένδρον, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὅποιου· σήμερον ἀναπαύονται ἐκατομμύρια χριστιανῶν.

Ἐν φόρῳ Ἰησοῦς ἔδειξε διὰ τῆς εἰρημένης παραβολῆς, ὅτι
ἡ βασιλεία του ἐπὶ τῆς γῆς θέλει διαδοθῆ, δεικνύει διὸ ἄλλης
παραβολῆς τῆς ζύμης, ὅτι η διδασκαλία του τοιαύτη γέγονε
ἰσχὺν καὶ δύναμιν, οἷαν καὶ η ζύμη. Καθὼς η ζύμη ἔχει τὴν
δύναμιν νὰ μεταβάλῃ τὸ πολὺ ἀλευρον, οὕτω καὶ η διδασκα-
λία καὶ θρησκεία του Χριστοῦ ἔχει τὴν ισχύν, διαν εἰσχωρῆ εἰς
τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, νὰ μεταβάλῃ καὶ νὰ καθιστᾷ αὐ-
τὰς χριστιανικάς. Ἡ δὲ ἱστορία δύολογει, ὅτι η χριστιανικὴ
θρησκεία, εἰσδύσασα εἰς λαοὺς εἰδωλολάτρας, μετέβαλεν αὐτοὺς
εἰς χριστιανικούς λαούς.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀφρονος πλουσίου.

Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν η χώρα καὶ ἐσκέπτετο
οὗτος καθ' ἔκυτὸν λέγων· «τί νὰ κάμω, διότι δὲν ἔχω, ποῦ νὰ
συνάξω τοὺς καρπούς μου». Ἰδοὺ λοιπόν, ὅτι ὁ πλούσιος οὗτος
περιέπεσεν ἀμέσως εἰς μερίμνας καὶ φροντίδας. Ἐκεῖνος μόνον
ὁ πλούσιος δὲν ἀνησυχεῖ, διατίς μεταχειρίζεται καλῶς τὸν πλού-
τόν του συμφώνως μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ δόποις καθιστᾷ
τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εὔτυχεις. Ὁ πλούσιος τῆς προκειμένης
παραβολῆς, ἀφ' οὗ ἐσκέψθη ἐπὶ ἵκανὸν χρόνον, πῶς νὰ δια-
θέσῃ τὰ περισσεύματά του, ἀποφασίζει λέγων· «τοῦτο θὰ κάμω:
θὰ κατεδαχφίσω τὰς ἀποθήκας μου καὶ θὰ οἰκοδομήσω μεγαλει-
τέρας καὶ θὰ συνάξω ἔκει πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ
ἀγαθά μου καὶ θὰ εἴπω τότε εἰς τὴν ψυχήν μου· Ψυχή, ἔχεις
πολλὰ ἀγαθά διὸ ἔτη πολλά, ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου».

Ο δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἄφρον, ταύτην τὴν νύκτα ἀπο-
θνήσκεις καὶ εἰς τίνα θὰ μείνωσιν ὅσα ἐσύναξας;» Οὕτως δὲ θη-
σαυρίζων ἀστεῖον καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. Ο Σωτὴρ διὰ τῆς

ειρημένης παραδοσιακής διδάσκει ήμας, ότι ή απόκτησις του πλούτου δὲν έχεισφελτεί τὴν εὐδαιμονίαν καὶ ὅτι πολλάκις δὲ πλοῦτος είναι αἰτία συμφορῶν.

---

* Η παραβολὴ τοῦ Σαμαρείτου.

(Λουκ. Γ. 25—37)

Ο νομικὸς τῆς παραδοσιακῆς τοῦ Σαμαρείτου, βλέπων τὴν μεγάλην φύμην τοῦ διόνοματος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν διαδεδομένην ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην, ἡθέλησε νὰ πειράξῃ αὐτὸν καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν δσημέραι αὐξανομένην ὑπόληψιν αὐτοῦ ὡς μεγάλου διδασκάλου. Ἀναμφιδόλως ἡτο ἡμέρα Σαββάτου, ὅτε ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἔδιδασκεν ἐν τῇ συναγωγῇ, ὅπότε νομικός, σηκωθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς συναθροίσεως, γηρώτησεν αὐτὸν λέγων «Διδάσκαλε, τ! ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω ;»

Ο Σωτὴρ ἡμῶν ἐνόησεν, ὅτι δὲ νομικὸς διὰ τῆς ἐρωτήσεώς του ἡθέλησε νὰ τὸν ἐμπατέῃ μὴ ἐπιθυμῶν δμως νὰ δώσῃ αὐτῷ ἀφορμὴν εἰς ματαίας συζητήσεις ἀναγκαῖει τὸν Ἰδειγ ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸ ἐρώτημά του λέγων αὐτῷ· «Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται ; Πῶς ἀναγινώσκεις ;» Ἐν ἄλλαις λέξεσι σὺ εἶσαι νομικός, λέγει ὁ Σωτὴρ, καὶ ἐρμηνεύεις τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Γνωρίζεις λοιπὸν τί δὲ νόμος οὗτος λέγει περὶ τοῦ πᾶς δύναται τις νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ο νομικός, ἔξαναγκασθεὶς ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸ ἐρώτημά του λέγει, ὅτι κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον δὲ ἀνθρωπος δύναται νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν· «ἐὰν ἀγαπήσῃ Κύριον τὸν Θεόν του εἴς δλης τῆς καρδίας του, εἴς δλης τῆς ψυχῆς του, εἴς δλης τῆς λειχύος του, εἴς δλης τῆς διανοίας του καὶ τὸν πλησίον του ὡς τὸν ἔαυτόν του». Τότε ὁ Σωτὴρ ἡμῶν παρώτρυνε τὸν νομικὸν νὰ διάγῃ βίον συμφώνως πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐντολὴν τοῦ

Μωσαϊκού νόμου καὶ ἐθεβαίωσεν αὐτόν, δτι θὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωῆν.

Ἄλλ' ὁ νομικός, θέλων νὰ δικαιώσῃ ἔχυτόν, δτι καλῶς γγειρε τὴν συζήτησιν ταύτην, προθάλλει ἕτερον ζήτημα λέγων πρὸς τὸν Σωτῆρα· «καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον;» Πρὸς τὸν νομικὸν ἀπαντῶν λοιπὸν ὁ Σωτὴρ λέγει τὴν παραβολὴν τοῦ Σαμαρείτου, διδάσκων αὐτόν, τίς εἶναι ὁ πλησίον. Ἰδού δὲ ἡ παραβολὴ. «Ἀνθρωπός τις κατέβαινε ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς Ἱεριχὼ καὶ καθ' ὅδὸν περιέπεσεν εἰς λγυστάς, οἵτινες ἔχρυπτοντο ἐν τῷ ἑρήμῳ τόπῳ, τῷ χωρίζοντι τὴν Ἱεριχὼ ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων. Οἱ λγυσταὶ οὗτοι ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγώσαντες αὐτὸν ἀνεχώρησαν, ἀφήσαντες αὐτὸν ἡμιθανῆ. Κατὰ τύχην δὲ ἵερεὺς τις κατέβαινε διὰ τῆς δόδου ἐκείνης καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐπέρασεν ἀπὸ ἐμπρός του χωρὶς νὰ τὸν πλησιάσῃ. Τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ εἰς Λευΐτης, δστις διήρχετο τὸν τόπον τοῦτον. Τρίτος δὲ δστις ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν αὐτὸν τόπον, ἥτο εἰς, δστις κατήγετο ἐκ Σαμαρείας καὶ δστις, ἰδὼν τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τετραυματισμένου, ἐλυπήθη καὶ καταβὰς ἐκ τοῦ ζώου του ἐπλησίασεν αὐτὸν, ἐκαθάρισε τὰς πληγάς του καὶ ἐπέδεσεν αὐτάς, ἔπειτα ἔθεσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἰδίου του ζώου καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν πεζὸς εἰς τις ξενοδοχεῖον. Μείνας δὲ χρόνον τινὰ μετ' αὐτοῦ καὶ βιαζόμενος ν' ἀναχωρήσῃ, ἀφίνει εἰς τὸν ξενοδόχον χρήματα, ἵνα δ ἀσθενῆς ἔχῃ περιποίησιν, καὶ ὑπόσχεται, δτι εἰς τὴν ἐπιστροφήν του θὰ πληρώσῃ πάσας τὰς ἀλλας δαπάνας, τὰς δποίας δ ἔνοδόχος γθελε κάμη».»

Ἄφ' οὐ δ Σωτὴρ ἐτελείωσε τὴν παραβολὴν τοῦ Σαμαρείτου ἔρωτῷ τὸν νομικόν, τίς ἐκ τῶν τριῶν, δ ἵερεὺς ἥδ Λευΐτης ἥ δ Σαμαρείτης, ὑπῆρξεν δ ἀληθῆς πλησίον τοῦ πληγωθέντος; Ο νομικός ἀπήντησεν εἰπών, δτι τοιοῦτος ὑπῆρξεν δ Σαμαρείτης. Τότε δ Σωτὴρ ὑπέδειξεν εἰς τὸν νομικόν, δτι πλησίον εἶναι πᾶς ἄνθρωπος καὶ αὐτὸς δ ἔχθρός, καὶ δτι καθὼς δ Σαμαρείτης ἐφάνη εὐεργετικός πρὸς τὸν πληγωθέντα δπὸ τῶν λγ-

στῶν Ἰουδαίον θεωρούμενον ἔχθρόν του (διότι, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἐν τῷ διαλόγῳ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα, οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Σαμαρεῖται, ἔθεώρουν ἀλλήλους ἔχθρούς), οὕτω καὶ ἡμεῖς ὁφελούμενον νὰ εἰμιθα εὐεργετικοὶ πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀνευ διακρίσεως χώρας καὶ θρησκείας. Ἐδίδαξε λοιπὸν δὲ Σωτὴρ ἡμῶν τὸν νομικόν, ὅτι ὅλος ὁ κόσμος εἶναι δὲ πλησίον μας καὶ ὥφειλε καὶ αὐτὸς διὰ τῆς εἰργμένης παραδολῆς νὰ μάθῃ, τις ἐστὶν δὲ πλησίον καὶ κατ’ αὐτὴν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ συμπεριφέρηται. Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι γέννοια τῆς παραδολῆς τοῦ Σαμαρείτου.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ

(Ἄσων. ΙΕ' 11—32).

Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱοὺς καὶ δὲ γεώτερος εἶπε πρὸς τὸν πατέρα του νὰ τῷ δώσῃ τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς περιουσίας, δὲ δὲ πατὴρ διένειμεν αὐτὴν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν. Ὁ γεώτερος, λαβὼν πᾶν ὅ, τι ἀνῆκεν εἰς αὐτόν, ἀνεχώρησεν ἀποκατασταθεὶς εἰς ἔνην χώραν, ἔνθι τῆρις εἶναι καταδαπανᾷ τὴν περιουσίαν του, ζῶν ἀσώτως. Ἀφ’ οὐ κατεσπατάλησε πᾶν ὅ, τι εἶχεν, ἦναγκάσθη νὰ γίνῃ δούλος ἐνὸς τῶν κατοίκων τῆς χώρας ἐκείνης, δὲ δόποιος τὸν ἔστειλεν νὰ βόσκῃ χοίρους. Ως δούλος ἐτρέφετο μὲ τὰ κεράτια, τὰ ὄποια ἔτρωγον εἰς χοίρους. Ὁ ἀτυχῆς υἱός, αἰσθανθεὶς βιθέως τὴν ἀθλιότητά του καὶ τὴν φρικώδη θέσιν, ἐνθυμεῖται τὸν οἶκον τοῦ πατρός του. Λαμβάνει θάρρος νὰ πορευθῇ εἰς αὐτόν, διότι γνωρίζει τὴν φιλοστοργίαν του καὶ τὴν πρέξ αὐτὸν ἀγάπην του. Συναισθάνεται τὸ ἀμάρτημά του, τὸ ὄποιον θεωρεῖ ὡς ἔγκλημα κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ τὸ ὄμολογήσῃ. Συναισθάνεται, ὅτι ἔνεκα

τοῦ ἀμαρτήματός του ἐγένετο ἀνάξιος τῆς θέσεώς του, ὡς υἱοῦ καὶ ζῆτει νὰ γίνη δισύλος ἐν τῷ οἰκῳ τοῦ πατρός του.

‘Ο υἱός, ἂμα συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν, προτέignη εἰς τὸ ἔργον καὶ σηκωθεὶς ἤλθε πρὸς τὸν πατέρα του. ‘Ο δὲ πατὴρ ἄμα εἶδε τὸν υἱόν του ἐπιστρέφοντα καὶ μετανοεῖντα, εὐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλόν του καὶ κατεψήλησεν αὐτόν. Τότε ὁ υἱὸς εἶπε πρὸς τὸν πατέρα: «Πάτερ, γῆμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἀξιός κληθῆναι υἱός σου». ‘Ο δὲ πατὴρ εἶπε πρὸς τοὺς δούλους του: «Φέρετε τὴν καλλιστηνή στολὴν καὶ ἐνεδύσατε αὐτὸν καὶ δώσατε εἰς αὐτὸν ὑποδήματα καὶ δακτύλιον εἰς τὴν χειρά του καὶ σφάξατε τὸν καλοθερευμένον μόσχον· διότι εὗτος ὁ υἱός μου ἦτο νεκρός καὶ ἀνέζησε. Μετὰ ταῦτα δὲ γῆρχισαν νὰ διασκεδάζωσιν. ‘Ο πρεπούτερος υἱὸς ἐλθὼν ἐκ τοῦ ἀγροῦ γῆκουσε μουσικὴν καὶ χοροὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός του καὶ μαθών, ὅτι ταῦτα γίνονται διὰ τὸν ἐπιστραφέντα νεώτερον ἀδελφόν του, ὥργιστη καὶ δὲν γῆθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν. ‘Ο δὲ πατὴρ λέγει πρὸς τὸν δργισθέντα πρεσβύτερον υἱόν του, ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραπονήται, πρῶτον διότι διαρκῶς μένει μετ’ αὐτοῦ, καὶ δεύτερον διότι πᾶσα ἡ περιουσία του ἀνήκει εἰς αὐτόν, ὡς τὸν μόνον γενικὸν κληρονόμον.

‘Ο Σωτὴρ διὰ τῆς εἰρημένης παραβολῆς διδάσκει γῆμᾶς, διὰ δ Θεὸς χαίρει διὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ μετάνοιαν τοῦ ἀμαρτωλοῦ.

‘Η παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου.

(Δουκ. ΙΙΙ'. 1-14)

‘Ο Ἰησοῦς εἶπε τὴν ἑξῆς παραβολήν· Δύο ἀνθρώποις ἀνέησαν εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Ἱεροσολύμων, ἵνα προσευχηθῶσιν. ‘Ο εἰς γῆτο Φαρισαῖος, γῆτοι ἀνθρώποις νομιζόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ

εύσεβής καὶ δίκαιος, ὁ δὲ ἔτερος Τελώνης γὰρ τοι ἀνθρωπος πονηρὸς καὶ ἀμαρτωλός. Τι ἐζήτει διὰ τῆς προσευχῆς του ὁ Φαρισαῖος ἐλθῶν εἰς τὸν ναόν; Ἐζήτει τὴν συγχώρησιν καὶ τὴν ἀφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν του; Οὐχ! Ὁ Φαρισαῖος, κατεχόμενος ὅπο ἐγωῖσμοῦ καὶ ὑπερηφανίας, ἐζήτει διὰ τῆς προσευχῆς του νὰ ὑδρίσῃ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, ὡς πλήρεις διαφόρων ἀμαρτημάτων, καὶ τὸν Τελώνην ὃ δποῖος προσηγόρευε μετ' αὐτοῦ. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ εἶπεν ἐν τῇ προσευχῇ του: «Ο Θεὸς εὐχαριστῶ σοι, διτὶ οὐκ εἰμὶ ὥσπερ εἰς λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀρπαγες, ἄδικοι, μοιχεῖ ἢ ὡς οὗτος ὁ Τελώνης. Νηστεύω διτὶ τοῦ Σαββάτου, ἀποδεκατῶ δσα κτῶματ». Ὁ δὲ Τελώνης, συναισθανόμενος τὰ ἀμαρτήματά του, δὲν ἐπληγέσαις μεθ' ὑπερηφανίας, ὡς ὁ Φαρισαῖος, εἰς τὸν ναόν. οὐδὲ ἐτόλμηκ νὰ ἀνυψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ συνειδησίας ἔτυπτεν αὐτὸν ἀναμιμησκόμενον τοῦ ἀμαρτωλοῦ βίου του· δι' ὃ ἔτυπτεν τὸ στῆθός του καὶ ἔλεγεν: «Ο Θεὸς ἡλάσθητι μοὶ τῷ ἀμαρτωλῷ». Ἡ ἔκφρασις αὕτη τοῦ Τελώνου εἶναι ἔκφρασις λύπης καὶ μετανοίας.

Ἡ παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου

(Λουκᾶ 16' 19-31)

Ο Ἰησοῦς, ἵνα μᾶς διδάξῃ, διτὶ αἱ ψυχαὶ τῶν μὲν εὐσεβῶν πτωχῶν ἀπολαύουσιν ἐν τῷ οὐρανῷ τῆς ἀληθίους εὐδαιμονίας, τῶν δὲ φιλαργύρων πλουσίων καὶ ἀσεβῶν κακοδαιμονοῦσι, διηγείται τὴν ἑξῆς παραβολὴν τοῦ πλουσίου Λαζάρου.

Ὑπῆρχε, λέγει, πλούσιός τις, δστις ἐνεδύετο μεγαλοπρεπῶς καὶ βχαλικῶς καὶ ἔτρωγε πάντοτε εἰς πλουσιωτάτην τράπεζαν. Εἰς τὴν θύραν δὲ τοῦ πλουσίου τούτου ἔκειτο πτωχός τις καλούμενος Λάζαρος, πλήρης πληγῶν, καὶ ἐζήτει νὰ τρώγῃ τὰ φίλα, τὰ ὅποια ἔπιπτον ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου. Ήτο

ὅτε ὁ πτωχὸς τοσοῦτον ἔξηγντλημένος σωματικῶς, ὥστε δὲν εἶχε δύναμιν γὰρ διώκη καὶ τεὺς κύνας, οἵ δποῖοι ἦρχοντο καὶ ἐλείχον τὰς πληγάς του. Ὁ πλούσιος οὐδὲν ἔρριπτε βλέμμα οἴκου πρὸς τὸν δυστυχῆ πτωχόν, ὅτις ἐκτάδην ἔκειτο εἰς τὴν θύραν του. Ὁ δὲ πτωχὸς Λάζαρος ἐδείκνυε μεγάλην ὑπομονὴν καὶ εἶχε τὴν ἐλπίδα καὶ πεποιθησάν του εἰς τὸν Θεόν.

Συνέδη δὲ νὰ ἀποθάνωσι καὶ οἱ δύο. Ἐνώπιον τοῦ θανάτου είναι ίσοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ πτωχοί. Ἀλλ' ὁ μὲν πτωχὸς Λάζαρος ἀνηγένεθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν οὐρανὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐνῷ ὁ δυστυχῆς πλούσιος κατεκριμέσθη εἰς τὴν κόλασιν. Ὁ πλούσιος ὧν ἐπὶ τῆς γῆς προσεῖχε μόνον εἰς τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, διότι ἐνόμιζεν, δτι ταῦτα είναι αἰώνια. Ἀποθνήσκων δὲ αἰσθάνεται, δτι ὑπάρχει ἔτερος κόσμος, καὶ θλέπει δτι ζῆ ἐν τῷ αἰωνιότητι ὁ Ἀβραὰμ καὶ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ ὁ Λάζαρος, τὸν δπεῖον κατεφρόνει. Διὰ τοῦτο ἥρεξτο φωνῶν αὐτὸν καὶ λέγων· «Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον τὸν Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσαν μου, δτι δᾶσυνθημαὶ ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ». Ὁ πλούσιος ζῆτε νὰ τύχῃ παρὰ τοῦ Ἀβραὰμ μικρᾶς τινος ἀναψυχῆς. Ἀλλ' ὁ Ἀβραὰμ εἶπε πρὸς αὐτόν, δτι οὐδέλως πρέπει νὰ παραπονῆται, διότι αὐτὸς μὲν γῆτο εὐδαιμων ἐν τῷ ἐπιγείῳ κόσμῳ, ὁ δὲ Λάζαρος ἐδυστύχει, ἐν δὲ τῷ ἐπουρανίῳ κόσμῳ συμβινεῖ τὸ ἐναντίον. Πρόσθες δέ, λέγει ὁ Ἀβραὰμ εἰς τὸν πλούσιον, δτι μέγα χάσμα ὑπάρχει μεταξὺ ήμῶν καὶ ήμῶν, ὥστε οὐδεμία κοινωνία καὶ σχέσις δύναται νὰ ὑπάρχῃ. Τότε ὁ πλούσιος παρακαλεῖ τὸν Ἀβραὰμ νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς πέντε ἐν τῷ κόσμῳ ζῶντας ἀδελφούς του οἵ δποῖοι καὶ αὐτοὶ ὡς φαίνεται, διῆγον τὸν έιον τῶν γῆδονῶν καὶ τῶν διασκεδάσεων, δτι αὐτὸς ὑποφέρει ἐν τῷ Ἀδη, ζπως μὴ καὶ αὐτοὶ ἐρχόμενοι εἰς τὸν τόπον τῆς βασάνου, ὑποφέρωσι τὰ αὐτά. Ὁ δὲ Ἀβραὰμ ἀπαντᾷ πρὸς αὐτὸν λέγων, δτι ἔχουσι τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τὰ συγγράμματα τῶν

προφητῶν, τὰ δόποια πραγματεύονται περὶ τοῦ μέλλοντος βίου, καὶ ἡς ἀκούσωσι καὶ ἡς μετανοήσωσιν. Ὁχι, πάτερ Ἀβραάμ, λέγει ὁ πλούσιος, ἀλλ᾽ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς θὰ μετανοήσωσιν. Εἰπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀβραάμ· «Ἐάν δὲν ἀκούσωσι τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τὰ συγγράμματα τῶν προφητῶν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστηθῇ, θὰ πεισθῶσιν».

Ἡ παραβολὴ τοῦ βασιλέως.

(Ματθ. ΙΗ' 21-35)

Ἄφ' οὗ δὲ Σωτὴρ ἡμῶν ὡμήλησε περὶ διαλλαγῆς καὶ συγχωρήσεως, προσελθὼν δὲ μαθητὴς αὐτοῦ Πέτρος ἐπεθύμει ὡρισμένως νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ διδασκάλου του, ποσάκις ὀφείλει τις νὰ συγχωρῇ τὸν πληγὸν του ἀμαρτάνοντα καὶ μετανοοῦντα καὶ ἡρώτει ὁ Ἰδιος τὸν Σωτὴρα· «ἴως ἐπτάκις;» Ὁ δὲ Σωτὴρ ἀπαντῶν εἰς τὸ ἑρώτημα τοῦ Πέτρου λέγει ἔως ἑδομηκοντάκις ἐπτά, ἢτοι ὀφείλει τις νὰ συγχωρῇ τὸν ἀδελφόν του ἀμαρτάνοντα, ἐάν οὗτος μετανοήσῃ 490 φοράς, ἢτοι πάντοτε. Διηγεῖται δὲ δὲ ὁ Χριστὸς τὴν παραβολὴν τοῦ βασιλέως, διὰ νὰ δειξῃ ὅτι μεγάλως πρέπει νὰ τιμωρηθῶσιν ἐκεῖνοι, εἰτινες δὲν συγχωροῦσι τοὺς ἀμαρτάνοντας, ἀφ' οὗ αὐτοὶ συνεχωρήθησαν ὑπὸ ἄλλων. Λέγει λοιπὸν δὲ Χριστός, ὅτι μίαν φορὰν βασιλεύεις τις ἡθέλησε νὰ λογαριασθῇ μὲ τοὺς ὑπηρέτας του καὶ εὑρεν ὅτι εἰς τῶν ὑπηρετῶν του ἔμεινεν εἰς αὐτὸν χρεώστης 10,000 ταλάντων. Ὁ δρειλέτης μὴ δυνάμενος νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ φανῇ μακρόθυμος, δὲ δὲ βασιλεὺς λυπηθεὶς τὸν ὑπηρέτην τοῦτον ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν τὰ δρειλόμενα.

Οἱ ὑπηρέτης οὗτος ἔξελθὼν τῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως συνήντησεν ἔνα τῶν συνυπηρετῶν του, ὃστις ὥφειλεν εἰς αὐτὸν 100 περίπου δραχμάς. Ἀντὶ δὲ καὶ εὗτος νὰ χαρίσῃ εἰς τὸν συνυπηρέτην του τὸ μικρὸν τοῦτο χρέος, ὡς δι' αὐτὸν ἐπραξεν-

ο βασιλεύς, τούναντίον συνέλαβε καὶ ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν.⁴ Ο βασιλεὺς μαθὼν τοῦτο προσεκάλεσε τὸν σκληρὸν τεῦτον ὑπηρέτην καὶ ἡλεγξεν αὐτὸν διὰ τὴν αἰσχράν του διαγωγῆν καὶ ὀργισθεὶς παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τοὺς δεσμοφύλακας, ἐπως βασανίσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν, ἔως οὗ ἀποδώσῃ πᾶν τὸ ὄφειλόμενον εἰς αὐτόν. Οὗτῳ καὶ δ πατήρ μου δ οὐράνιος θὰ ποιήσῃ ὅμαξ, ἐὰν δὲν εἰσθε ἐπιεικεῖς πρὸς τὸν πλησίον διῆν.

⁵Ο Ἰησοῦς Χριστὸς διηγγήθη τὴν παραβολὴν ταύτην, θέλων νὰ δειξῃ, ὅτι καὶ δ Θεὸς τοιουτορόπως θὰ μεταχειρισθῇ ἔκεινους, οἵτινες, ἐνῷ θέλουσι νὰ συγχωρῶνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, δὲν συγχωροῦσι τὰ παραπτώματα καὶ τὰ σφάλματα τῶν ἀδελφῶν των.

Ἡ παραβολὴ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος.

(Ματθ. Κ'. 1—16)

⁶Η παραβολὴ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος, γὰρ δ Σωτὴρ διηγγήθη, ἔχει ὡς ἔξης. Κύριός τις ἔξελθὼν λίαν πρωΐ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμίσθισεν ἐργάτας καὶ ἔπειμψεν αὐτούς εἰς τὸν ἀμπελῶνά του, συμφωνήσας νὰ δώσῃ εἰς ἔκαστον ὡς ἡμερομίσθιον ἀνὰ μίαν περίπου δραχμήν. Ο αὐτὸς κύριος ἔξελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν περὶ τὴν θηγ. π. μ. εἶδεν ἄλλους ἐργάτας ἀργοὺς καὶ εἶπεν εἰς ἔκεινους⁷ διπάγετε καὶ σεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου νὰ ἐργασθῆτε καὶ θὰ σᾶς δώσω δ, τι εἰνε δίκαιον. Αὐτοὶ δὲ ἀπῆλθον. Ο αὐτὸς κύριος ἔξελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν πάλιν περὶ τὴν μεσημβρίαν καὶ περὶ τὴν θηγ. μ. μ. καὶ περὶ τὴν δηγ. μ. μ. εὔρεν ἄλλους ἐργάτας ἀργοὺς καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς· Υπάγετε καὶ σεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου νὰ ἐργασθῆτε καὶ θὰ λάβητε δ, τι εἰναι δίκαιον.

Περὶ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος πρὸς τὸν οἰκονόμον του νὰ δώσῃ εἰς πάντας τοὺς ἐργάτας τὸ αὐτὸν ἡμερομίσθιον, εἰ καὶ εἰργάσθησαν ἐν τῷ ἀμπελῶνι κατὰ

Ξιάφορον χρόνον. Ὁ οἰκονόμος ἥρεξτο τῆς πληρωμῆς ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐργατῶν, τῶν περὶ τὴν 5ην μ. μ. εἰς τὸν ἀμπελῶνα ἐλθόντων, δοὺς εἰς ἔκαστον ἀνὰ μίαν περίπου δραχμήν. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐργάται ἐνόμισαν, ὅτι θὰ λάβωσι περισσότερον τῆς μιᾶς δραχμῆς καὶ ἔλατον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ μίαν περίπου δραχμήν. Λαδόντες δὲ αὐτὴν ἑγόγγυζον κατὰ τοῦ κυρίου τοῦ ἀμπελῶνος, λέγοντες, ὅτι οἱ τελευταῖοι εἰργάσθησαν ἐπὶ μίκη ὥραν, ἐνῷ αὐτοῖς ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ὑπέφερον καὶ τὸν καύσωνα τοῦ ἥλου. Ὁ κύριος ἀποκριθεὶς εἶπεν εἰς ἔνα ἔκαστον τῶν πρώτων ἐργατῶν· Καλὲ φίλε, δὲν σὲ ἀδικῶ. Σὲ συνεφώνησα ἀντὶ μιᾶς περίπου δραχμῆς; Λάδε αὐτὴν καὶ ὑπαγε. Ἐγὼ θέλω νὰ δώσω καὶ εἰς τὸν τελευταῖον ἐργάτην ἔτι καὶ εἰς ἑστὸν ὕπαρχα. Δὲν δικαιοῦμαι νὰ κάμω εἰς τὰ ἴδια μου πράγματα ὔτι θέλω;

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης ὁ Σωτὴρ θέλει νὰ διδάξῃ ἡμῖν, ὅτι καὶ οἱ πρῶτοι εἰσελθόντες εἰς τὸν χριστιανισμὸν καὶ ἐργασθέντες ἐν αὐτῷ καὶ οἱ μετὰ ταῦτα ἀκολουθήσαντες αὐτοὺς καὶ ἐργασθέντες ἐν αὐτῷ θὰ ἔξισωθῶσιν ἐν τῇ βρασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπὸ δψιν ὁ χρόνος τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὸν χριστιανισμόν. Ἡμπορεῖ μάλιστα νὰ συμῇ, ὥστε οἱ βραδύτερον προσελθόντες εἰς τὸν χριστιανισμὸν νὰ εἰναι ἀνώτεροι τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα ἢ οἱ πρὸ αὐτῶν γενόμενοι χριστιανοί. Τούτο ἐν δηλούσιν οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ· «οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι».

~~~~~

Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων.

(Ματθ. ΚΕ', 14—30)

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἔδιδαξε καὶ τὴν παραβολὴν τῶν ταλάντων εἰπών. Καθὼς δὲ ἄνθρωπος ἐκείνος ἀναχωρῶν εἰς ἔσνην χώραν ἐκάλεσε τοὺς ἴδιους του δούλους καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν του καὶ εἰς τὸν μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα καὶ εἰς τὸν

δὲ δύο καὶ εἰς τὸν ἄλλον ἐν, εἰς ἔκαστον κατὰ τὴν φυσικήν του ἴκανότητα, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐμπερευθῶσιν αὐτὰ τὰ τάλαντα καὶ νὰ τὰ αὐξήσωσιν, οὕτω καὶ δὲ Θεὸς δημιουργήσας τοὺς ἀνθρώπους ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς διάφορα πνευματικὰ γαρίσματα καὶ μάλιστα ἐπεμψεν εἰς αὐτοὺς τὸν υἱόν του τὸν Ἰησοῦν, ὃστις ἐδιδαξεῖν αὐτούς, πῶς δύναται νὰ ἀναπτύξωσιν αὐτά, ὅπως κατεσχύσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τεύτῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ,

Κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν δὲ Ἰησοῦς ἐπιστρέψων εἰς τὸν κόσμον θὰ ζητήσῃ τὸν λόγον παρὰ τῶν χριστιανῶν, ἀν οὕτοις ἐφύλαξσιν τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰς ἐντολάς του, καθὼς ἐπιστρέψεις ἐκ τοῦ ταξιδίου του δὲ ἀνθρωπος τῆς παραβολῆς ταύτης ἑζήτησε παρὰ τῶν δούλων του, ἀν ἐχρησιμοποιήσαν καλῶς τὰ τάλαντα. Καθὼς δὲ δούλος δὲ μὴ χρησιμοποιήσας καλῶς τὸ τάλαντόν του ἐτιμωρήθη, οὕτω θὰ τιμωρηθῇ ἀντηρῶς καὶ θὰ ριφθῇ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ ἐκείνος δὲ χριστιανός, ὃστις κατεφρόνησε τὴν πνευματικήν του ἰδεοφύεσσαν, ἢν ἔλαθε παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ παρήκουε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃστις ὑπέδειξεν εἰς αὐτόν, πῶς δύναται νὰ κάμη χρῆσιν αὐτῆς καὶ νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῶν ἰδεῶν τοῦ εὐαγγελίου του.

'Η παραβολὴ τοῦ βασιλικοῦ γάμου.'

(Ματθ. ΚΒ'. 2—24)

Βασιλεύς τις, λέγει δὲ Ἰησοῦς ἐν τῇ παραβολῇ ταύτῃ, ἐποίησε γάμους χάριν τοῦ υἱοῦ του καὶ ἐκάλεσεν εἰς συμπότιον διὰ τῶν ὑπηρετῶν του διαφόρους ὑπηκόους του νὰ παρευρεθῶσιν ἐν αὐτῷ. Ἀλλοὶ δὲ κεκλημένοι δὲν ἦθελον νὰ ἔλθωσι, προσποιούμενοι, διτὶ ἔχουσιν ἄλλας ἐργασίας· τινὲς μάλιστα τῶν κεκλημένων προσεφέρθησαν εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ βασιλέως κακῶς, διότι θρησκευτικοὶ καὶ ἐφόνευσαν αὐτούς. Μαθὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη καὶ πέμψας τὸ στράτευμα αὐτοῦ ἀπέκτεινε τοὺς φονεῖς ἐκεί-

νους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἔκχασε. Πλὴν τούτων ὁ βασιλεὺς διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ νὰ καλέσωσιν εἰς τοὺς γάμους ὅσους καὶ ἄν εὑρώσιν. Οἱ ὑπηρέται ἔξετέλεσαν τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως τῶν, καλέσαντες εἰς τοὺς γάμους ὅσους εὗρον, πονηροὺς καὶ ἀγαθούς. Ὁ βασιλεὺς εἰσελθὼν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ γάμου καὶ παρατηρήσας τοὺς κεκλημένους εἶδεν ἀνθρώπους καθήμενον μεταξὺ τῶν συνδαιτυμόνων ἐν τῇ τραπέζῃ ἀνεύ ἐνδύματος γάμου. Θυμωθεὶς ὁ βασιλεὺς διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ συλλάβωσι καὶ ὀψιφωσιν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν πρὸς τιμωρίαν.

‘Ο Σωτὴρ ἡμῶν διηγούμενος τὴν παραβολὴν ταύτην θέλει νὰ εἰπῃ, δτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ποιήσας τοὺς γάμους χάριν τοῦ οὗσοῦ του εἶναι ὁ Θεός, δστις διὰ τῶν Ἀποστόλων προσεκάλεσεν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν χάριν τοῦ ἀποθανόντος οὗσοῦ του Χριστοῦ πρὸς πνευματικὴν χαρὰν πρώτον τοὺς Ἰουδαίους. ‘Αλλ’ οὗτοι καταφρονοῦντες τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ δὲν ἥθελον νὰ ἔλθωσιν εἰς τοὺς γάμους, ἔνθα γῆθελον ἀπολαύσῃ τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ παρεδόθησαν εἰς τὰ θύλικά καὶ ἐπιγεια ἀγαθά. Καὶ δὲν ἥρκέσθησαν εἰς τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀποστόλους τοῦ Θεοῦ ὅρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ‘Ο δὲ βασιλεὺς Θεὸς ὀργισθεὶς διὰ τὴν διαγωγὴν τῶν ἐτιμώρησεν αὐτοὺς καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἀποστόλους του εἰς τοὺς ἔθνικούς, ἵνα καλέσωσιν αὐτοὺς εἰς τοὺς γάμους, ἢτοι εἰς τὴν πνευματικὴν χαρὰν καὶ εὐωχίαν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἀφ’ οὗ οἱ κεκλημένοι Ἰουδαῖοι ἐφάνησαν ἀνάξιοι. Οἱ Ἀπόστολοι πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἐκάλεσαν εἰς τοὺς γάμους πάντας ὅσους εὗρον, πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, χωρὶς νὰ χωρίσωσι τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν δέ, διότι μόνος ὁ βασιλεὺς Θεὸς εἶχε τοισῦτον δικαίωμα, δπερ μάλιστα ἐξήσχησεν, δτε εἰσηλθεν εἰς τὸν δεῖπνον καὶ εἶδε τοὺς ἐν αὐτῷ καθημένους· διότι, ἀφ’ οὗ παρετίγρησεν, δτι ἀνθρωπός τις δὲν ἦτο ἐνδεδυμένος τὸ ἔνδυμα τοῦ γάμου, ἢτοι τὸ ἔνδυμα τῆς

πίστεως, δι' οὐ κοινωνεῖ τις μετὰ τοῦ Σωτῆρος, ἐπέπληξεν αὐτὸν, πῶς ἑτόλμησε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τοὺς γάμους, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τοὺς διακόνους του νὰ βέψωσιν αὐτὸν εἰς τὸ πῦρ τῆς αἰωνίου κολάσεως.

~~~~~

Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων.

(Ματθ. ΚΕ'. 1—13)

Ο Ἰησοῦς ἔδιδαξεν ἀλλην παραβολὴν λέγων, διτι κατὰ τὴν δευτέραν του παρουσίαν θὰ ἔληγχοι φνιδίως εἰς τὸν κόσμον καὶ θὰ ἔξελθωσιν οἱ χριστιανοὶ ἐκ τοῦ κόσμου πρὸς ἀπάντησιν αὐτοῦ, ὡς ἔξηλθον αἱ δέκα ἐκεῖναι παρθένοι, αἱ πέντε μωραὶ καὶ αἱ πέντε φρόνιμοι, ἐκ τοῦ οἴκου τῆς νύμφης πρὸς συνάντησιν τοῦ περιμενομένου νυμφίου. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲ νυμφίος ἔδραδυνεν, αἱ δέκα παρθένοι ἔκοιμηθησαν. Ὅτε δὲ περὶ τὸ μεσονύκτιον αἰφνιδίως ἥρχετο δὲ νυμφίος, τότε ἡκούσθη κραυγὴ λέγουσα· Ἰδοὺ δὲ νυμφίος ἔρχεται. Αἱ πέντε μωραὶ παρθένοι δὲν εἶχον προμηθευθῆναι ἔλαιον διὰ τὰς λαμπάδας των, διὰ τῶν ὅποιων ἔμελλον νὰ διποδεχθῶσι τὸν ἔρχομενον νυμφίον, καὶ ἐξήγειρον κατὰ ἐκείνην τὴν στιγμὴν νῦν ἀγοράσωσιν, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε πλέον καιρός διότι ἐλθὼν δὲ νυμφίος εἰς τοὺς γάμους ἔκλεισε τὴν θύραν, δὲν τὰς ἔδειχθη λέγων, διτι δὲν τὰς γνωρίζει. Αἱ δὲ πέντε φρόνιμοι παρθένοι εἶχον λάθει μεθ' ἔσυτῶν ἔλαιον καὶ δταν ἥλθεν δὲ νυμφίος, διεδέχθησαν αὐτὸν μετὰ λαμπάδων καὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἔκλεισθη ἡ θύρα.

Ο,τι λοιπὸν ἐπαθον αἱ πέντε μωραὶ παρθένοι, θὰ πάθωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, οἵτινες, ἐνῷ περιμένομεν νὰ ἔλθῃ κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν δὲ νυμφίος Χριστός, δὲν φροντίζομεν νὰ προμηθευώμεθα ἐν τῷ κόσμῳ τεύτῳ ἔλαιον, ητοι νὰ πράττωμεν ἔργα ἐλεημοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, τὰ δποτα θὰ δειξωμεν,

δταν ὑποδεχθῶμεν τὸν περιμενόμενον Χριστόν. Εὔτυχεις λοιπὸν εἰναι ἔκεινοι εἰ χριστιανοί, οἵτινες μιμοῦνται τὰς πέντε φρονήμους παρθένους, πράττοντες ἐν τῷ κδσμψ τούτῳ πᾶν εἶδος ἀρετῆς καὶ ὄντες ἔτοιμοι νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν περιμενόμενον Χριστὸν καὶ νὰ εἰσέλθωσι μετὰ τοῦ νυμφίου εἰς τοὺς γάμους.

§ 17. Τὰ θαύματα

Ο Σωτὴρ ἡμῶν κηρύξας δημοσίᾳ ἐπὶ τῆς γῆς τρία ἔτη περίπου τὰς θείας ἀληθείας ἀπέδειξε τὴν θεότητά του εὐ μόνον διὰ τῆς διδασκαλίας, ἢν κυρίως ἐδίδαξεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὅρους δημιλίαν καὶ εἰς τὰς παραβολάς του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν θαυμάτων του, ὃν ὀλίγα παραθέτομεν ἐνταῦθα.

Τὸ ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας θαῦμα.

(Ιωάν. Β'. 1—11)

Τὸ πρῶτον θαῦμα, ὅπερ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶνε τὸ ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἔγεινε γάμος, εἰς δὲν προσεκλήθησαν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ του. Μετὰ τὸν γάμον ἐκάθισαν εἰς συμπόσιον καὶ, ἐπειδὴ ἐλειψεν δὲ οἶνος, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν. «Οἶνος δὲν διάρχει». Διὰ τοῦ λόγου τῆς τούτου ἔδωκεν εἰς τὸν υἱόν της νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι παρεκάλει αὐτὸν θαυματουργῶν ν' ἀποδείξῃ τὴν θείαν αὐτοῦ φύσιν. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ πρὸς αὐτὴν λέγων· «Γύναι, δὲν γῆλθεν ἀκόμη ὁ πρὸς τοῦτο καιρός». Τότε ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγει εἰς τοὺς ὑπηρέτας· «Πραξατε ὅτι θὰ σᾶς εἴπη ὁ υἱός μου».

Ἐκεὶ δὲ πλησίον, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ τὸ συμπόσιον ὑπῆρχον ἔξι ὅδραι πλήρεις ὅδατος, τὰς ὅποιας σκοπὸν εἶχον νὰ χρησιμοποιήσωσιν, ἵνα καθαρισθῶσι καὶ νιψθῶσι οἱ μέλλοντες νὰ παρακαθίσωσι εἰς τὸ συμπόσιον. Συνήθιζον δὲ οἱ Ἰουδαῖοι

νὰ καθαρίζωνται καὶ νὰ νίπτωνται καὶ πρὸ τοῦ φαγητοῦ τῶν καὶ μετ' αὐτό. Ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος συμποσίῳ φαίνεται, ὅτι οἱ εἰς αὐτὸν κεκλημένοι ἐποίήσαντο πρὸ τοῦ φαγητοῦ χρῆσιν τοῦ ὕδατος, νίψαντες τὰς χειράς των, καὶ διὰ τοῦτο αἱ ὕδραι γῆσαν κεναλί, μετὰ δὲ τὸ φαγητὸν ἔπρεπε νὰ γεμισθῶσιν ἐκ νέου, ὅπως νιψθῶσι πάλιν. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ γεμίσωσι τὰς ὕδραις μὲ ὕδωρ καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἔως ἄνω. Οἱ δὲ ὑπηρέται καὶ ὁ ἀρχιτρίκλινος, γῆτοι ὁ συμποσίαρχος, ἀντλήσαντες εἶδον, ὅτι τὸ ὕδωρ εἶχε μεταβληθῆναι καλόν οἶνον. Διὰ τοῦ πρώτου τούτου θαύματος ὁ Ἰησοῦς ἐφανέρωσε τὴν δόξαν του καὶ οἱ μαθηταί του ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Ο χορτασμὸς τῶν πεντακισχιλίων ἀνθρώπων.

(Ματθ. ΙΔ'. 13—21, Μάρκ. 30—44, Λουκ. Θ'. 10—17.

Ιωάν. Σ'. 4—15).

Ἐν φὶ ὁ Ἰησοῦς εὑρίσκετο εἰς παράλιον τινα τόπον τῆς Τιθεριάδος λίμνης, ἔμαθε τὸν θάνατον Ἰωάννου τοῦ Βικτιστοῦ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἐν τῷ λιμένι ὑπάρχον πλοῖον ἀπεβιβάσθη εἰς ἔρημον τόπον, δυτικὸν ἔκειτο πλησίον τῆς πόλεως Βιθιαϊδὰ τῆς πέραν τοῦ Ἱερδάνου. Ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε διὰ τοῦ πλοίου ἵνα μὴ τὸν ἀκολουθήσῃ ὁ ὄχλος· ὁ ὄχλος δῆμως ἔδραμεν ἔκειτε διὰ ἕηρᾶς φέρων μαζύ του καὶ πολλοὺς ἀρρώστους πρὸς θεραπείαν. Ὁ Ἰησοῦς ἔξελθὼν ἐκ τοῦ ἔρημου τόπου εἶδε πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη αὐτόν, φέροντα πολλοὺς ἀρρώστους, οὓς δῆμως ἔθεράπευσε. Περὶ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἥγιου προσῆλθον εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ του λέγοντες· «ὁ τόπος εἶγαι ἔρημος καὶ η ἡμέρα ἡδη παρῆλθεν. Ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, διὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὰς κώμας καὶ ν' ἀγοράσωμεν τροφάς». Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς· «δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ν' ἀπέλθωσιν, δότε εἰς αὐτοὺς σεῖς νὰ φάγωσιν». Οἱ δὲ μαθηταὶ λέγουσιν εἰς τὸν Ἰη-

σοῦν· ἡμεῖς ἔδῶ δὲν ἔχομεν εἰμὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἵχθυς».

‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπε· «φέρετέ μοι αὐτοὺς ἔδῶ». Διέταξε δὲ τὸν ὄχλον νὰ καθίσῃ εἰς τὰ χόρτα καὶ λαβῶν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς ἵχθυς ηὐλόγησεν, ἀφ' οὗ πρότερον ὑψώσε τοὺς δρῦαλμούς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Θεὸν εὐχαριστήριον προσευχήν. Μετὰ ταῦτα κόψας ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς τοὺς ἄρτους καὶ τοὺς ἵχθυς, οἱ δὲ μαθηταὶ εἰς τοὺς ὄχλους καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν. Οἱ δὲ μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι ἐσήκωσαν ἐκ τῆς γῆς τὰ περισσεύματα τῶν κλασμάτων καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους. Οἱ δὲ φαγόντες ἀνδρες ἦσαν περίπου πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Οἱ ιδόντες τὸ θαῦμα, ὅπερ δὲ Ἰησοῦς ἐποίησεν, ἔλεγον· «Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς διπροφήτης διέρχομενος εἰς τὸν κόσμον». ‘Ο Ἰησοῦς λοιπὸν ἐννοήσας, διτι δὲ ὄχλος εἶχε σκοπὸν νὰ τὸν ἀνακηρύξῃ βασιλέα ἀνεγάρησε πάλιν εἰς τὸ ὅρος μόνος, διὰ νὰ προσευχῇ.

“Ιασις τοῦ παραλυτικοῦ.

Ἐν φῷ δὲ Ἰησοῦς ἦτο εἰς τὴν Καπερναοῦμ διδάσκων εἰς τινα οἰκίαν, ἥτις ἦτο πεπληρωμένη ὑπὸ ἀπειρου κόσμου, ἔφερον πρὸς τὸν Ἰησοῦν παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης κείμενον καὶ βασταζόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἀνθρώπων, ἵνα θεραπεύσῃ αὐτόν. ‘Ἄλλ’ ἐπειδὴ δὲν ἤδυνηθησαν νὰ εἰσαγάγωσι τὸν ἀσθενῆ διὰ τῆς θύρας ἔνεκα τῆς συρροής τοῦ πλήθους, ἀνέβησαν εἰς τὴν στέγην καὶ χαλάσαντες μέρος αὐτῆς κατεβίβασαν τὴν κλίνην, ἀφ' ἣς κατέκειτο δι παραλυτικός, ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ. Οὗτος ἰδὼν τὴν πίστιν οὓς μόνον τοῦ ἀσθενοῦς, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων, οἱ δποιοὶ τὸν ἔφερον, εἶπεν εἰς τὸν παραλυτικόν· «Ἐχε θάρρος τέκνον· ἀφέντας σοι αἱ ἀμαρτίαι σου». ‘Ἀκούσαντες οἱ παρόντες Γραμ-

‘Ιερὰ Ιστορία Καινῆς Διαθήκης Γ. Δέεβον “Εκδοσις πέμπτη”

ματεῖς τὸν λόγον τοῦτον εἶπον καθ' ἑαυτούς, δτι οὗτος βλασφημεῖ κατὰ τοῦ Θεοῦ· διότι ὁ Θεὸς μόνον δύναται γὰρ συγχωρῆ ἀμαρτίας. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τοὺς διαλογισμούς χύτῶν εἶπε·

Κατάβασις τοῦ παραλυτικοῦ

«διετί σεις διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις σας πονηρὰ κατ' ἐμοῦ; Τί εἶναι εὐκολώτερον γὰρ εἶπη τις εἰς τὸν πάσχοντα συγχωροῦνται αἱ ἀμαρτίαι σου ἢ ἔγειραι καὶ περιπάτει;» Διὰ γὰρ γνωρίσητε δέ, δτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς

γῆς νὰ συγχωρῇ ἀμαρτίας, τότε λέγει εἰς τὸν παραλυτικόν· «Ἐγειραι, ἀρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἰκόν σου». Ο παραλυτικὸς ἴσθιεις καὶ λαθὼν τὴν κλίνην διηλθεν ἔμπροσθεν πάντων, οἵτινες ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν καὶ ἔλεγον, δτὶ ποτὲ δὲν εἶδομεν τοιοῦτο γεγονός.

~~~~~

Ἡ ἵασις τοῦ ἐπὶ τριάκοντα καὶ δικτὸν ἡτη παραλυτικοῦ.

(Ἴωάν. Ε'. 1—15)

Ο Σωτὴρ ἡμῶν ἀνέβη ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱεροσόλυμα, δτε οἱ Ἰουδαῖοι ἐώρταζον ἑορτήν, ἥτις ἦτο πιθανῶς ἡ ἑορτὴ αὐτῶν, ἡ καλουμένη Πουρίμ καὶ ἡ τελουμένη κατ' ἔτος τῇ 14ῃ καὶ 15ῃ τοῦ Ἰουδαικοῦ μηνὸς Ἀδάρ, ἥτοι τοῦ καθ' ἡμᾶς Μαρτίου, εἰς ἀνάμνησιν, δτὶ διατελούντες ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τῶν Περσῶν καὶ καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν Ἀμάν ἐσώθησαν τῇ μεσιτείᾳ τῆς βασιλίσσης τῆς Περσίας Ἐσθήρ, Ἰουδαίας οὕτης (Ἐσθήρ Θ'). Κατὰ τὴν ἑορτήν, ὡς φαίνεται, ταύτην δὲ Ἰηραῖς ἀέρην εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνīτι ὑπῆρχε κολυμβήθηρ, πλήρης βδατος, ἐπιλεγομένη Ἐθραῖστ! Βηθεσδά, ἥτοι οἶκος ἡ τόπος ἀλέους, ἔχοντα πέντε στοάς, κειμένας πλησίον μιᾶς πύλης τῆς πόλεως, καλουμένης προβατικῆς, καθ' θσον δὲ αὐτῆς τῆς πύλης διήρχοντο τὰ εἰς τὰς θυσίας χρησιμεύοντα πρόβατα. Ὑποκάτιω τῶν στοῶν κατέκειτο πληθος πολὺ ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν καὶ ἄλλων, ἔχοντιων μέλη τοῦ σώματός των ἔηρά, ἀκίνητα, οἵτινες ἀνέμενον τὴν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ταραχὴν τοῦ βδατος, διότι ἀγγελος ἐκτάκτως καταβαίγων εἰς τὴν κολυμβήθηραν ἐτάρασσε τὸ βδωρ. Ο πρώτος ἐμβάς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ βδατος ἐγίνετο ὅγιής.

Μεταξὺ τῶν πασχόντων ὑπῆρχεν ἀνθρωπός τις, δτὶς ἐπὶ 38 ἡτη ἦτο παραλυτικός. Ο Σωτὴρ ἡμῶν διεργόμενος τὸ μέρος τοῦτο πλησιάζει τὸν ἐκτάσην ἐπὶ κραββάτου κείμενον

παραλυτικὸν καὶ ἐρωτᾶ αὐτὸν λέγων· «Θέλεις νὰ γίνης δύγιής;» Ο ἀσθενῶν ἀπεκρίθη αὐτῷ· «Κύριε, δὲν ἔχω ἄνθρωπον, ἵνα, δταν ταραχῆ τὸ ὕδωρ, μὲ βάλῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν. Ἐγ^ο ἦ προσπαθῶ νὰ ἐμβῶ εἰς τὴν κολυμβήθραν, ἀλλος ἀσθενής μὲ προλαμβάνει καὶ εἰσέρχεται εἰς αὐτήν.»

Τότε ὁ Σωτὴρ ἥμῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· «Ἐγέρθητι, λάθε τὸν κράδικατόν σου καὶ περιπάτει». Ο παραλυτικὸς ἀμέσως ἐγένετο δύγιής καὶ λαθὼν τὸν κράδικατόν του περιεπάτει καὶ δὲν ἐγνώριζε, τίς ἡτο δ θεραπεύσας αὐτὸν διότι δ Ἰησοῦς ἀμέσως ἀπεμακρύνθη ἀποφεύγων τὸ πλήθος, ὅπερ ἀκοῦσαν τὸ θαῦμα τοῦτο συνγέθροιζετο ἐκεῖ. Μετὰ ταῦτα δ Ἰησοῦς συγήντησε τὸν λαθέντα ἐν τῷ Ἱερῷ ναῷ καὶ λέγει αὐτῷ· «Ἴδε, ἔγινας δύγιής, μὴ ὑποπέσῃς πάλιν εἰς ἀμαρτίας, ἵνα μὴ συμβῇ εἰς σὲ χειρότερον».

Τότε δ ἵαθεις ἐλθὼν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀνήγγειλεν εἰς αὐτούς, δτι δ Ἰησοῦς εἶναι δ θεραπεύσας αὐτόγ.

"Ιασις τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ.

(Ιωάν. θ'. 1—38).

Οτε δ Ἰησοῦς ἡτο ἐν Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας, εἰδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς καὶ οἱ μαθηταὶ του ἥρωτησαν αὐτὸν λέγοντες· «Διδάσκαλε τίς ἄμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;» Ο δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «οὔτε οὗτος ἄμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ ἐγεννήθη τυφλός, διὰ νὰ φανερωθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ». Ταῦτα εἰπὼν ἔπιπτε χαμαὶ καὶ ἔκαμε πηγὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ ἔχρισε μὲ αὐτὸν τοὺς δφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἰπε πρὸς αὐτόν· «Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ καὶ νίψαι». Ἐπῆλθε λοιπὸν καὶ ἐγίφθη καὶ ἐπέστρεψε βλέπων.

Οἱ γείτονες καὶ πάντες δσοι ἐγνώριζον τὸν τυφλόν, ἰδόντες

αὐτὸν ὑγιαῖ, ἔλεγον, δὲν εἶνε οὗτος, ὅστις καθίμενος ἐζῆτει ἔλεγμοσύνην; Ἀλλοι ἔλεγον, δὲν οὗτος εἶνε, ἀλλοί δέ, δὲν ὅμοιος μὲ ἐκείνου εἶνε. Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν, δὲν ἔγω εἰμι. Ἐπειτα ἔλεγον πρὸς αὐτόν· «πῶς γηνοχθησαν οἱ ὄφθαλμοὶ σου;» Ὁ δὲ διηγήθη εἰς αὐτούς, πῶς δὲ Ἰησοῦς τὸν ἔθεράπευσεν. Ἐν γηράξῃ δὲ Σαββάτου ἐγένετο ἡ θεραπεία αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα δὲ ποτὲ τυφλὸς φέρεται πρὸς ταὺς Φαρισαίους, οἵτινες τὸν γηρώτη-

"Ιασις τοῦ τυφλοῦ.

σαν, πῶς ἀνέθλεψε, διηγήθη δὲ καὶ εἰς τούτους τὸ γεγονός. Τότε τινὲς τῶν Φαρισαίων ἔλεγον, δὲν ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶνε ἐκ Θεοῦ, διότι δὲν τηρεῖ τὸ Σάββατον. Ἡρώτων δὲ τὸν θεραπευθέντα, πῶς ἐθεώρει τὸν Ἰησοῦν· οὗτος δὲ ἀπεκρίθη, δὲν εἶνε προφήτης. Καὶ ἐπειδὴ οἱ Φαρισαῖοι ἐθεώρουν τὸν Ἰησοῦν ὡς ἄνθρωπον ἀμαρτωλόν, διότι δὲν ἐφύλαττε τὸ Σάββατον, ὁ θεραπευθεὶς τυφλὸς ἀπέκρουσε τὴν κατηγορίαν αὐτῶν εἰπών, δὲν ὁ Θεὸς δὲν ἀκούει ἀμαρτωλούς ἀνθρώπους· ἀλλ᾽ ἐάν τις εἴνε θεοσεβής καὶ ἐκτελῇ τὸ θέλημα αὐτοῦ, τοῦτον ἀκούει. Ἀπὸ τῆς δημιουργίας

τοῦ κόσμου δὲν ἡκούσθη, δτι ἥνοιξέ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ ἐκ γενετῆς. Ἀν οὗτος δὲν ἦτο πάρα τοῦ Θεοῦ, δὲν ἤδύνατο νὰ κάμη τοιαυτά ἔργα. Οἱ Ἰουδαῖοι ὀργισθέντες διὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ ποτε τυφλοῦ ἐδίωξαν αὐτὸν. Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς αὐτὸν καθ' ὅδον εἶπε· «Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;» Ἐκεῖνος ἀπεκρίθη· «τίς εἰναι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν «Ἐκεῖνος εἰνε, ὃν ἔχεις ἴδει καὶ διποτὸς δομιλεῖ μετὰ σοῦ». Ὁ δέ ποτε τυφλὸς ἀπεκρίθη· «Πιστεύω Κύριε» καὶ προσεκύνησεν αὐτόν.

Ἡ ἀνάστασις τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τῆς χήρας.

(Λουκ. Ζ'. 11-17),

Ο Ἰησοῦς ἐπορεύετο μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ ὅχλου πολλοῦ

Ἡ ἀνάστασις τοῦ μονογενοῦς ἐν Ναΐῳ.

εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας καλουμένην Ναΐν. Ὅμα δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως, εἶδε νεκρὸν ἐκφερόμενον καὶ συνοδευόμενον ὑπὲ πελλοῦ λαοῦ, μονογενῆ υἱὸν χήρας τινός, οἵτις ἔκλαιε καὶ ἐθρήνει διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ τῆς τέκνου. Ὁ Ἰησοῦς ιδὼν αὐτὴν ἐσπλαχνίσθη καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· «Μὴ κλαῖε», καὶ πλησίασας ἥγγισε τὸ φέρετρον, οἷ δὲ βαστάζοντες αὐτὸ διστάθησαν. Εἶπε δὲ εἰς τὸν νεκρόν· «Νεανίσκε, σοι λέγω, ἐγέρθητι». Καὶ ἀνεκάθησεν ὁ νεκρὸς καὶ ἥρχισε νὰ ὅμιλῃ παρέδωκε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν μητέρα του. Κατέλαβε δὲ φόδος ἀπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγαντες, ὅτι προφήτης μέγας ἥγερθη μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεσκέψθη τὸν λαόν του. Τὸ διεργάτης θυμικὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ νεκροῦ ἐγένετο γνωστὸν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Παλαιστίνην.

Ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαείδου.

(Ματθ. Θ'. 18—19—33—36, Λουκ. Η'. 41—42, 49—56.

Μάρκ. Ε'. 21—24 καὶ 35—43).

“Οτε ὁ Ἰησοῦς ἐκάλεσεν ὄριστικῶς τὸν τελώνην Λευτὸν ὡς μαθητήν του, τὸν ἐπικληθέντα Ματθαῖον, οὗτος προσεκάλεσε τὸν διδάσκαλόν του εἰς τὴν οἰκίαν του, ἵνα δειπνήσῃ. Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἦλθε μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν του εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ματθαίου, ἵνα δειπνήσῃ. Εἰς τὸν δειπνὸν δὲ τοῦτον ἦσαν προσκεκλημένοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι τελῶναι. Ἐνῷ δὲ ὁ Ἰησοῦς συνέτρωγε μετὰ τῶν τελωνῶν τούτων, ἔρχονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ματθαίου μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, οἵτινες παρεπονοῦντο, διατέλει ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ του δὲν ἐνήστευον, ἀλλ᾽ ἔτρωγον. Φαίνεται δέ, ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν ἐγένετο ὁ δειπνός, ἦτο μία τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος, καθ' ἣν οἱ Φαρισαῖοι ἐνήστευον. Ἐνῷ δὲ Ἰησοῦς ὅμιλει πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰωάννου περὶ νηστείας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ματθαίου

ἀρχισυνάγωγός τις ὀνόματι Ἰάειρος, ἐστις πεσὼν εἰς τοὺς πόδας του Ἰησοῦ ἔλεγεν, δτὶς ἡ θυγάτηρ του πρὸ δὲ λίγου ἀπέθανε, καὶ παρεκάλει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Ἰησοῦς, ὅπως ἐπιθέσῃ ἐπ' αὐτῆς τὴν χειρά του καὶ ἀναστήσῃ αὐτήν. Ὁ Ἰησοῦς ἵδων τὴν πίστιν του ἀρχισυναγώγου ἡγέρθη ἀμέσως ἀπὸ τῆς τραπέζης, δπου ἐκάθητο, καὶ ἤκολούθησεν αὐτόν, παρηκολούθησκεν δὲ καὶ οἱ μαθηταὶ του.

Ἐισελθὼν δὲ ὁ Σωτὴρ ἥμῶν εἰς τὴν οἰκίαν του Ἰαείρου εἶδεν ἐν αὐτῇ τοὺς αὐλητάς, οἱ δποιοι ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰς κηδείας τῶν Ἰουδαίων, παρετήρησεν δὲ καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος συγγενῶν καὶ φίλων νὰ κλαίῃ. Τότε εἰπὼν πρὸς αὐτοὺς νὰ ἔξελθωσι λέγει, δτὶς τὸ κοράσιον δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ κοιμᾶται. Ἐγχρακτήρισε τὸν θάνατον ως ὑπνον, ἵνα καθησυχάσῃ τοὺς ὑπερμέτρως θρηνοῦντας καὶ κλαίοντας. Ἀφ' οὗ δὲ ἔξηλθε τὸ πλῆθος ἐκ τῆς οἰκίας, ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς νεαρᾶς κόρης καὶ ἐκράτησε τὴν χειρά της καὶ ἀμέσως αὐτη ἡγέρθη. Ἡ φήμη δὲ αὕτη περὶ τῆς νεκραναστάσεως τῆς κόρης διεδόθη εἰς ὅλην τὴν χώραν τῆς Γαλιλαίας καὶ εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς.

'Η ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.

(Ἰωάν. ΙΑ'. 1—46 καὶ 55).

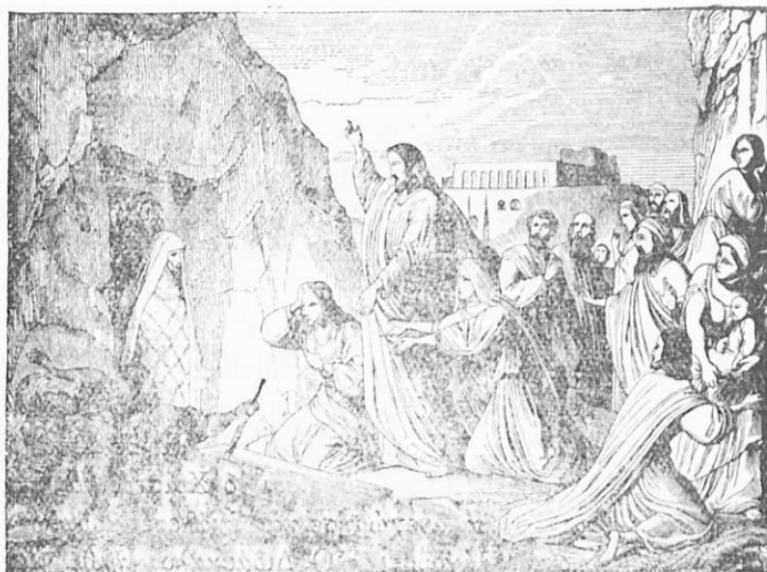
Ἐν Βηθανίᾳ, κώμη τῆς Ἰουδαίας, κατίφκει ὁ Λάζαρος μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας, ἦτο δὲ φίλος του Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐτυχε δὲ οὗτος νὰ ἀσθενήσῃ βαρέως καὶ ἀπέστειλαν αἱ ἀδελφαὶ του πρὸς τὸν Ἰησοῦν, διατρίβοντα ἐν Περαιᾷ, λέγουσαι: «Κύριε, ἀσθενεῖ ἐκεῖνος, τὸν δποιὸν ἀγαπᾷ». Ἄκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰπεν· «Αὕτη ἡ ἀσθένεια δὲν είναι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ἵνα διέκχεσθῇ ὁ υἱὸς του Θεοῦ δι' αὐτῆς». Δὲν μετέδη ζμέσως εἰς Βηθανίαν, ἀλλ' ἔμεινεν ἀκόμη

δύο ήμέρας ἐν τῇ Περαίᾳ, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν διοίων εἰπεν εἰς τοὺς μαθητάς του: «Ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν». Τότε οἱ μαθηταὶ του εἶπον πρὸς αὐτόν: «Διδάσκαλε, οἱ Ἰουδαῖοι ἔζητουν νὰ σὲ λιθοβισλήσωσι καὶ σὺ θέλεις νὰ ὑπάγῃς πρὸς αὐτούς;» Ο Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς: «Δάξαρος, ὁ φίλος ἡμῶν, ἔχει κοιμηθῆναι, ἀλλὰ θὰ ὑπάγω νὰ ἔξυπνήσω αὐτόν». Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ του ἐνόμισαν, ὅτι δὲ Ἰησοῦς ωρίλει περὶ ὅπου, λέγει πρὸς αὐτούς: «Ο Δάξαρος ἀπέθανεν, ὃς ὑπάγωμεν πρὸς αὐτόν».

«Ἡ Μάρθα, ἀμα ἥκουσεν, ὅτι δὲ Ἰησοῦς ἔρχεται, ἔξηλθεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, ἢ δὲ Μαρία ἔμεινεν ἐν τῷ οἴκῳ. Ἀμα ἡ Μάρθα εἶδε τὸν Ἰησοῦν εἶπε: «Κύριε, ἐὰν ἦσο ἐδῶ, ὁ ἀδελφός μου δὲν θὰ ἀπέθηγκεν· ἀλλὰ καὶ τώρα γνωρίζω, ὅτι δσα ἀν ζητήσῃς παρὰ τοῦ Θεοῦ θὰ λάβης». Λέγει πρὸς αὐτὴν δὲ Ἰησοῦς: «Ο ἀδελφός σου θὰ ἀναστηθῇ». Ἐκείνη δὲ ἀπεκρίθη: «Γυωρίζω δτι θ' ἀναστηθῇ εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν». Τότε δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὴν: «Ἐγὼ εἰμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. Ο πιστεύων εἰς ἐμέ, καὶ ἀν ἀποθάνη, θὰ ζήσῃ καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ δὲν θὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο;» Ἡ δὲ εἶπε: «Ναὶ Κύριε, ἔγώ ἔχω πιστεύσει, ὅτι σὺ εἰσαὶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ». Καὶ ταῦτα εἶπούσα ἀνεχώρησε καὶ ἐκάλεσε κρυφῶς τὴν ἀδελφήν της Μαρίαν, λέγουσα: «Ο Διδάσκαλος ἤλθε καὶ σὲ θέλει».

«Ἡ Μαρία ἰδοῦσα τὸν Ἰησοῦν, ἐπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα: «Κύριε, ἐὰν ἦσο ἐδῶ, δὲν θ' ἀπέθηγκεν ὁ ἀδελφός μου». Ο Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὴν κλαίουσαν, ὡς καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς Ἰουδαίους συνεκινήθη καὶ ἐταράχθη εἰπών: «Ποῦ ἔχετε θάψει τὸν Λάζαρον;» Λέγουσι πρὸς αὐτόν: «Ἐρχου καὶ εἰδε». Ο δὲ Ἰησοῦς ἐδάκρυσε καὶ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον, ὅπερ ἦτο σπῆλαιον κεκλεισμένον διὰ λίθου. Λέγει δὲ δὲ Ἰησοῦς: «Σηκώσατε τὸν λίθον». Ἡ δὲ Μάρθα ἀποκρίνεται: «Κύριε, ἥδη ὁ

νεκρός ὅζει, διότι πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἀπέθανε». Λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς· «Δὲν σοὶ εἶπον, ὅτι, ἐὰν πιστεύσῃς, θὰ ἔσῃς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ»; «Ἐσήκωσαν λοιπὸν τὸν λίθον, ὁ δὲ Ἰησοῦς ὑψώσας τοὺς δρυθαλμοὺς ἄνω εἶπε· «Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσας μου καὶ ἐγνώριζον, ὅτι πάντοτε μὲ ἀκούεις, ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν παριστάμενον εἶπον ταῦτα, ἵνα πεισθῶσιν, ὅτι σὺ μὲ ἀπέστειλας». Καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμε τὴν προσευχὴν

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου

ταύτην πρὸς τὸν Θεόν, ἐκραύγασε μὲ φωνὴν μεγάλην· «Λάζαρε, ἐλθὲ ἕξω». Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἀποθανὼν. Πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ἰδόντες τὸ θαῦμα τοῦτο ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν, τινὲς δὲ τούτων ἥλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ διηγήθησαν τὸ θαῦμα. Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνεκάλεσαν συνέδριον καὶ ἀπεφάσισαν γὰρ θανατώσωσι τὸν Ἰησοῦν.

§ 18. Ἡ εὐλογία τῶν παιδίων ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος.

(Ματθ. ΙΘ'. 13—15, Μάρκ. Γ'. 13—14, Δουκ. ΙΙΙ'. 15—17).

Εἰς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν προσηγέγνησάν ποτε παιδία, ἵνα διὰ τῶν χειρῶν του εὐλογήσῃ αὐτὰ καὶ εὐχηθῇ ὑπὲρ αὐτῶν. Οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπετίμησαν τοὺς προσενεγκόντας τὰ παιδία· διότι ἐνόμιζον, ὅτι ὁ διδάσκαλος αὐτῶν θὰ ἐπειράζετο βλέπων τὰ παιδία. Ἄλλος δὲ Σωτὴρ ἡμῶν ἀγανακτήσας κατὰ μαθητῶν του εἶπε πρὸς αὐτούς: «Ἄφετε τὰ παιδία νὰ ἔρχωνται πρὸς ἐμὲ καὶ μὴ ἐμποδίζετε αὐτά. Σᾶς λέγω, ὅτι εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν δύνονται νὰ εἰσέλθωσι τὰ παιδία καὶ πάντες ἔκεινοι, οἵτινες ἐμοιάζουσι μὲ αὐτὰ κατὰ τὴν ἀφέλειαν καὶ ἀθφότητα». Ο Σωτὴρ εἶπὼν ταῦτα ἐπέβηκε τὰς χειράς του ἐπὶ τῶν παιδίων καὶ ηὔλόγησεν αὐτά.

§ 19. Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος.

Μετὰ ἔξ ἡμέρας ἀπὸ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἀποστόλου Πέτρου εἰπόντος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς είναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἐγένετο ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος κατὰ τὸν ἔξης τρόπον. Ο Σωτὴρ λαμβάνει μετ' ἑαυτοῦ τὸν Πέτρον, Ιάκωβον καὶ Ιωάννην, τοὺς τρεῖς μᾶλλον ἡγαπημένους καὶ προσφιλεῖς μαθητάς του, καὶ ἀναβαίνει μετ' αὐτῶν εἰς ὅρος ὑψηλὸν (τὸ ὅποιον καὶ ἀρχαῖαν παράδοσιν ἦτο τὸ Θαῦρο), ἵνα προσευχηθῇ. Διαρκούσῃ τῆς προσευχῆς μετεμορφώθη ὁ Σωτὴρ, ἥτοι ἡ μὲν μορφὴ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἔμεινεν, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδοὺ ἐφάνησαν δύο ἀνδρες, ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας, οἱ πρόδρομοι τοῦ Μεσσαίου, ἀναγγέλλοντες τὸν ἐν Ιεροσολύμοις προσεγγίζοντα θάνατον αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὅποιου ἔμελλε νὰ ἐπέλθῃ ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου.

‘Ο Πέτρος, ὁ θερμότερος πάντων, βλέπων, ὅτι εὑρίσκετο ἐν μοναξίᾳ, καὶ ἐν λαμπρᾷ θέσει μεταξὺ τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἡλιού, θέλων δὲ γὰρ προφυλάξῃ τὸν Σωτῆρα ἀπὸ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπικειμένων κινδύνων καὶ τοῦ θανάτου, λέγει πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, καλὸν εἶγαι νὰ μείνωμεν ἐδῶ ἂν θέλγεις νὰ κάμωμεν τρεῖς σκηνάς, μίαν διὰ σέ, μίαν διὰ τὸν Μωϋσῆν καὶ μίαν διὰ τὸν Ἡλίαν. Ἐνῷ δὲ οἱ Πέτροις ἔξηκολούθει νὰ διμιλῇ, νεφέλη σκοτεινὴ ἔκρυψε τὰ πρόσωπα τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἡλιού καὶ ἐκ τῆς νεφέλης ἡκούσθη φωνὴ πρὸς τοὺς μαθητάς, τοὺς ἔξω τῆς νεφέλης εὑρίσκομένους, λέγουσα· «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐνῷ γῆδόξησα, αὐτοῦ ἀκούετε». Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ τὴν φωνὴν αὐτὴν ἔπεσον πρηνεῖς καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ μεγάλου φόδου. Καὶ προσελθών ὁ Ἰησοῦς ἥγγισε τοὺς μαθητάς του καὶ εἶπεν· «Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε». Τῷρσαντες δὲ τοὺς μαθητάς τους καὶ εἶπεν· «Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε». Τῷρσαντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς των δὲν εἶδον ἄλλον τινά, εἰμὴ τὸν Ἰησοῦν.

Καὶ ἐνῷ δὲ Σωτῆρος καὶ οἱ τρεῖς μαθηταὶ του κατέδαινον ἐκ τοῦ ὅρους Θαδδώρου, δὲ Σωτῆρος εἶπεν εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ εἴπωσιν εἰς κανένα πᾶν διὰ τοῦ πρὸ τῆς ἀναστάσεώς του. Οἱ δὲ μαθηταὶ βλέποντες, ὅτι δὲ Ἰησοῦς ἀπαγορεύει εἰς αὐτοὺς νὰ εἴπωσι πρὸ τῆς ἀναστάσεώς του περὶ παντὸς διὰ εἰδον, ὡς καὶ περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρους ἐμφανίσεως τοῦ Ἡλιού, λέγουσι· «Διατέλει νὰ σιωπήσωμεν τὸ γεγονός καὶ λίλως τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἡλιού; Διατέλει λοιπὸν οἱ Γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι δὲ Ἡλίας πρέπει νὰ ἔλθῃ πρῶτον, ὡς πρόδρομος τοῦ Μεσσίου; Τὸ γεγονός τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἡλιού πρὸ τοῦ Μεσσίου εἶνε γνωστὸν εἰς τὸν λαόν. Μήπως οἱ Γραμματεῖς πλανῶσι καὶ ἀπατῶσι τὸν λαὸν κηρύττοντες εἰς αὐτὸν τὸ γεγονός τοῦτο;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ο Ἡλίας πρέπει νὰ ἔλθῃ πρῶτον καὶ θέλει ἀποκαταστήσει πάντα, ἀλλὰ σᾶς λέγω, ὅτι δὲ Ἡλίας ἥδη ἥλθε καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχοντες τῶν Ιουδαίων δὲν τὸν ἀνεγνώρισαν, δὲν ἐπίστευσαν εἰς

τοὺς λόγους του, τὰ πάντα ἔπραξαν κατ' αὐτοῦ μετ' ἐμπαθείας καὶ μίσους καὶ ἐπὶ τέλους δὲ γεμὼν ἀπέκτεινεν αὐτὸν». Τότε οἱ τρεῖς μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐνόησαν, ὅτι ὥμιλει εἰς αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

§ 20. Ὁ θάνατος τοῦ Προδρόμου.

(Ματθ. ΙΔ' 1—12, Μάρκ. σ' 17—29, Λουκ. Θ' 7—9)

“Ἡρώδης δὲ Ἀντίπας, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Ἡρώδου, ἦτο τετράρχης τῆς Γαλιλαίας καὶ τῆς Περαίας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του. Οὗτος συλλαβὼν τὸν Ἰωάννην ἔδεσεν αὐτὸν καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν φυλακήν, διότι ὁ Ἰωάννης ἤλεγχε τὸν Ἡρώδην Ἀντίπαν, λέγων, ὅτι δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτὸν νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν Ἡρωδιάδα, γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του Φιλίππου, ζῶντος. Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον δὲ ἀδελφὸς ἤδυνατο νὰ λάβῃ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του ὡς σύζυγον, ἐὰν οὗτος ἀπέθηκεν ἀπαις καὶ ἀκληρος. Ἐλάμβανε δὲ αὐτὴν ὡς σύζυγον, ἵνα γεννήσῃ ἐξ Ἰαντῆς παιδὸν καὶ νὰ καλέσῃ ἐπ' ὅνόματι τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του, ἵνα μὴ ἀπολεσθῇ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του. Ἄλλ' ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ πρᾶγμα ἦτο ὅλως διάφορον. Πρῶτον δὲ ἀδελφὸς τοῦ Ἡρώδου Ἀντίπα Φιλίππος ἔζη, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι δὲν ἔζη δ Φιλίππος, δὲν ἤδυνατο δὲ Ἡρώδης Ἀντίπας νὰ λάβῃ τὴν Ἡρωδιάδα, τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ του ὡς σύζυγον, διότι αὕτη δὲν ἦτο ἀπαις. Διὰ τοῦτο δὲ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἤλεγχε τὸν ἴαράνομον γάμον Ἡρώδου τοῦ Ἀντίπα μετὰ τῆς Ἡρωδιάδος, συζύγου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Φιλίππου. “Οὐεν δὲ Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας καὶ ἡ Ἡρωδιάς ἐμίσουν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔθελον νὰ τὸν φονεύσωσιν. Ὁ Ἡρώδης ὅμως ἐφοβεῖτο νὰ προσθῇ εἰς τοιοῦτον ἔγκλημα, διότι δὲ λαδὸς ἐτίμα τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

“Οτε δὲ ἐτελεῖτο ἡ ἑορτὴ τῶν γενεθλίων τοῦ Ἡρώδου, ἦ-

θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος, καλουμένη Σαλώμη, ἐχόρευσεν ἐν τῇ αἰθίουσῃ τοῦ τετράρχου τόσον καλῶς, ὥστε ἔρεσεν εἰς αὐτόν. Ὁ ἀσελγὴς τετράρχης Ἡρώδης εὐχαριστηθεὶς ἐκ τοῦ χοροῦ τῆς Σαλώμης ὠρκισθη εἰς αὐτὴν νὰ δώσῃ ὅτι καὶ ἀν ζητήσῃ μέχρι τοῦ $\frac{1}{2}$ τῆς βασιλείας του. Αὕτη δὲ κατὰ συμδουλὴν τῆς μητρός της ἐζήτησεν ἀμέσως ἐπὶ πίνακος (πιάτου) τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰωάννου. Ὁ Ἡρώδης ἐλυπήθη ν' ἀποκεφαλίσῃ αὐτόν, διότι ἔμελλε νὰ φονεύσῃ μέγαν ἄνδρα καὶ νὰ κινήσῃ τὸν ὄχλον ἐναντίον του. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχεν δρκισθῆ εἰς αὐτὴν καὶ ἐνώπιον τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν ἕορτὴν τῶν γενεθλίων καὶ ήταν γένος νὰ φανῇ ἐπίορκος, ἐξετέλεσε τὴν ὑπόσχεσίν του. Ἐπειμψε λοιπὸν καὶ ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ, ἔφερον δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ ἔδωκαν αὐτὴν εἰς τὸ κοράσιον, τὸ δόποιον τὴν ἔφερεν εἰς τὴν μητέρα του. Τοῦτο ἀκούσαντες ἦν μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου προσῆλθον καὶ ἔλαθον τὸ σῶμά του καὶ τὸ σθόντον.

---

§ 21. Ἡ ἐπίσημος εἴσοδος τοῦ Σωτῆρος εἰς Ἱεροσόλυμα.

Οτε δὲ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Βηθανίας, ἵνα διάγη εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐστάθμευτεν εἰς μίαν κώμην καλουμένην Βηθφαγὴ καὶ εύρισκομένην πλησίον τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Ἐκ τῆς κώμης ταύτης ἀπέστειλε δύο μαθητάς του λέγων πρὸς αὐτούς: «Ὕπάγετε εἰς τὴν ἀπέναντι κώμην καὶ θὰ εὗρητε ἔκει μίαν ὅνον δεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσατε αὐτά καὶ φέρετε ἐδῶ εἰς ἐμέ. Καὶ ἐάν τις σᾶς κάμη παρατήρησιν, διατέλ λύετε καὶ λαμβάνετε αὐτά, εἴπατε εἰς αὐτόν, ὅτι δὲ Κύριος ἔχει ἀνάγκην τῶν ζῴων τούτων καὶ μετ' ὅλιγον θὰ τὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῶν». Τοῦτο δὲ ἐγένετο, ἵνα πληρωθῇ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου: «Ἐίπατε τῇ θυγατρὶ Σιών ὸδού, δ βασιλεύς σου ἔρχεται σοι πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὅνον καὶ πῶλον, υἱὸν ὑποζυγίου». Οἱ δύο μαθηταὶ πορευθέντες εἰς τὴν ἀπέναντι κώμην καὶ ποιήσαντες, ὡς διέτα-

Ἐν αὐτούς δὲ Ἰησοῦς, ἔφερον πρὸς αὐτὸν τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸν πῶλον τὰ ἴματιά των καὶ ἐπάνω τῶν ἴματίων ἐπεκάθισεν δὲ Ἰησοῦς.

Οὐ λαός, ἄμα εἶδεν, ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀφαιρέσαντες τὰ ἴματιά των ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸν πῶλον, εἰς ὃν ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς, γῆλέλησε καὶ αὐτὸς νὰ δεῖξῃ τὸ πρὸς τὸν Σωτῆρα σένας του, διότι εἶδε τόσα θαύματα αὐτοῦ, μάλιστα τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου. Ἐν φλοιπόλι δὲ Σωτῆρος ἡμῶν ἥρχετο εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐξῆλθεν δὲ λαός εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ. Καὶ ἄλλοι μὲν ἀφαιρέσαντες τὰ ἴματιά των ἔστρωσαν αὐτὰ εἰς τὴν ὁδὸν, διὰ τῆς ὁποίας ἔμελλε νὰ διέλθῃ, ἄλλοι δὲ ἔσκοπτον κλάδους δένδρων καὶ ἔστρων γυνον εἰς τὴν ὁδὸν καὶ ἄλλοι ἔλαδον εἰς χειρας βαῖχ φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ Σωτῆρος κράζοντες: «Ωσαννὰ τῷ οὐρῷ Δαυΐδῃ εὐλογημένος δὲ ἐρχόμενος ἐν ὄνόματι Κυρίου. Ωσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις». Ὁτε δὲ Ἰησοῦς εισῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, δηλαγή πόλις ἐσείσθη λέγουσα: «τίς εἰναι οὗτος;» Τὸ δὲ πλῆθος ἔλεγεν: «Οὗτός ἐστιν δὲ Ἰησοῦς δὲ προφήτης, δὲ πατὴ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας». Ὁτε εισῆλθεν εἰς τὸ ἱερόν, οἱ παῖδες ἔκραζον: «Ωσαννὰ τῷ οὐρῷ Δαυΐδῃ». Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς ἠγανάκτησαν καὶ εἶπον: «Ἄκούεις, τί οὗτοι λέγουσιν;» Οἱ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη: «Ναι». δὲν ἀνεγγώνατε, ὅτι «ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων καταρτίσω αἰνον;» Μετὰ ταῦτα δὲ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως τῶν Ἱεροσολύμων καὶ μετέβη εἰς τὴν Βηθανίαν καὶ διενυκτέρευσεν ἐκεῖ.

Ἡμεῖς ἔορτάζουμεν τὴν θριαμβευτικὴν εἰσόδον τοῦ Σωτῆρος εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων. Τὰ βαῖχ τῶν φοινίκων, τὰ ὁποῖα ἔλαδον οἱ Ιουδαῖοι εἰς χειρας, ἐθεωροῦντο παρ' αὐτοῖς πρῶτον ὡς ἔορτας τηνάκια σύμβολα, ὡς λ. χ. δτε οἱ Ιουδαῖοι ἐτέλουν τὴν ἔορτὴν τῆς σκηνοπηγίας, ἐξῆρχοντο ἔξω καὶ κατεσκεύαζον σκηνάς, τὰς ὁποίας ἔστολιζον μὲν κλάδους δένδρων καὶ φοινίκων. Δεύτερον ἐθεωροῦντο ὡς σύμβολα ἀφο-

σιώσεως χαρᾶς καὶ εἰρήνης ὡς λ. χ. οἱ Ἰουδαῖοι συνήθιζον τεὸς θριαμβέύοντας μετὰ τὴν νίκην καὶ φέροντας τὴν εἰρήνην νὰ ὑποδέχωνται μετὰ βαῖων φοινίκων, κινυρῶν, κυμβάλων, ὅμηνων καὶ ψῆφων. Κατὰ ταῦτα ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ὑπεδέξατο τὸν ἐν θριάμβῳ εἰς Ἱεροσόλυμα εἰσερχόμενον βασιλέα τῆς εἰρήνης μετὰ βαῖων φοινίκων, ὅμηνων καὶ ψῆφων. Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ὑπεδέξατο αὐτὸν προσφωνήσας διὰ τοῦ ὅμηνος «Ωσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ κτλ.» Ἡ λέξις Ὡσαννὰ εἶναι Ἐβραϊκή, σύνοετος ἐκ τοῦ χωσιὰ=σώζω, βιογθῶ, καὶ τοῦ μορίου νῦ=δῆ· ὥστε Ὡσαννὰ δηλοῖ σῶσον δῆ, ὧς καὶ οἱ Ο' μεταφράζουσιν αὐτόν (Ψαλμ. 116 στίχ. 26). Ὁ ὅμηνος εὗτος εἶναι ὅμηνος, διὰ τοῦ δόπιού οἱ ἀγγελοὶ ἔδοξοι λόγουν τὸν Θεόν, ὅπως πέμψῃ εἰς τὴν γῆν τὴν σωτηρίαν καὶ βοήθειαν αὐτοῦ, γῆτις διὰ τοῦ Μεσσίου τοῦ μέλλοντος ἐν δνόματι τοῦ Θεοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, θὰ ἐκηρύγτετο εἰς αὐτήν. Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ὑποδέχόμενος τὸν Ἰησοῦν ὡς Μεσσίαν προσεφώνησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἀγγελικοῦ ὅμηνος.

---

§ 22. Ὁ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος δριμύτατος ἔλεγχος καὶ ταλαντούμενος τῶν Γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων.

(Ματθ. ΚΓ' 1—39, Δουκ. ΙΑ' 39—52, ΗΓ' 34—35, 45—47,
Μάρκ. ΙΒ' 38—40).

Ο Ἰησοῦς μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του ἥλεγξε δειγμὸς τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του καὶ τοῦ λαοῦ περιγράψας τὴν γῆτικὴν κατάπτωσιν καὶ ἐλεεινότητα αὐτῶν, τὴν ὑπόκρισιν καὶ τὴν ϕευδῆ δικαιοσύνην αὐτῶν. Εἰπεν, δτι τὸν μέγαν προφήτην καὶ ἀγιώτατον διδάσκαλον τοῦ Ἰσραὴλ τικοῦ λαοῦ, τὸν Μωϋσῆν, διεδέχθησαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἱ φαῦλοι εὗτοι καὶ ἀνήθικοι διδάσκαλοι τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ ὑποκρίται καὶ διεφθαρμένοι εὗτοι ἀνθρωποι. Πάντα λοιπὸν ὅσα ἂν σᾶς εἴπωσι νὰ τηρήτε, τηρείτε καὶ ποιείτε, ἀλλὰ

κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ πράττετε· διότι ἀλλα μὲν λέγουσι καὶ ἄλλα πράττουσιν. Ἐπιθάλλουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἐκτέλεσιν σπουδαιῶν ἐντολῶν τοῦ νόμου, ἐνῷ αὐτοὶ οὐδὲν θέλουσι νὰ ἐκτελῶσι. Πᾶν δὲ πράττουσι τὸ πράττουσιν, ἵνα ἐπιδεικνύωνται εἰς τὸν κόσμον. Φέρουσιν ἐπάνω τῶν φυλακτήρια πλατέα (ἥτοι φυλακτά), ἐπὶ τῶν ὅποιων ἡσαν γεγραμμένα διάφορα ρητὰ τοῦ νόμου, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα (φεύγοντας) τῶν ἴματίων των, ἵνα φαίνωνται εὔσεβες καὶ δίκαιοι καὶ ἵνα πρωτεύωσι πανταχοῦ εἰς τὰ δεῖπνα καὶ εἰς τὰς συναγωγάς. Ἀγαπῶσι τοὺς χαιρετισμένους καὶ τὰς προσαγορεύσεις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἵνα ἐλκύωσι τὴν προσοχὴν πάντων καὶ θέλουσι νὰ καλῶνται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων διδάσκαλοι.

Διὰ τὴν ὑπόκρισιν αὐτῶν ὁ Ἱησοῦς ἐλέγχων αὐτοὺς λέγει· «Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, οἵτινες καταδροχθῆστε τὰς περιουσίας τῶν χηρῶν καὶ δρφανῶν. Σεῖς δὲν εἰσέρχεσθε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ἀλλὰ δὲν ἀφίνετε καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τοὺς ὑπακούοντας εἰς σᾶς, νὰ εἰσέλθωσιν. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, οἵτινες τρέχετε, ἵνα προσηλυτίσητε τινα, καὶ μορφώνετε αὐτὸν τοιοῦτον, ὥστε δὲ παδός σας γίνεται δολιώτερος καὶ ὑποκριτικώτερος ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, οἵτινες θέλοντες νὰ τηρήτε τὸν νόμον διδάσκετε τὴν ἀποδεκάτωσιν τοῦ ἡδυόσμου, ἀνήθου καὶ κυμίνου, ἀλλὰ σεῖς παραβάίνετε τὰ βαρύτιμα καὶ σπουδαιότερα τῶν παραγγελμάτων τοῦ νόμου, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλεημοσύνην καὶ τὴν πίστιν. Ὁδηγοὶ τυφλοί, προσέχετε νὰ μὴ πέσῃ κώνωψ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου τοῦ οἴνου καὶ, ἐὰν πέσῃ, καθαρίζετε αὐτό, ἵνα μὴ μιανθῆτε, δὲν προσέχετε ὅμως, ὅταν πρόκηται περὶ τινας σπουδαίου πράγματος, ἥτοι ἀδιαφορεῖτε διὰ σπουδαῖα καὶ φοβερὰ ἀμαρτήματα, δμοιαζετε μὲ τάφους, οἵτινες ἔξωτερικῶς φαίνονται ὥραιοι, ἐσωτερικῶς δὲ εἰγαι πλήρεις δστέων καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ σεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε εἰς τοὺς ἀνθρώπους δίκαιοι,

* Ιερὰ Ἰστορία Καινῆς Διαθήνης Γ. Δέρβου Εκδοσίς πέμπτη.

ζέσωθεν δὲ εἰσθε πλήρεις ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Ὅφεις, γεννῆματα ἔχιδνῶν, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ διαφύγητε τὴν μέλλουσαν καταδίκην σας; Εἰσθε υἱοὶ τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας, ἐφαρμόσατε τὸ προφητοκτόνον μέτρον τῶν πατέρων σας, διώκοντες καὶ φονεύοντες ἐμὲ καὶ τοὺς μαθητάς μου, ἵνα ἐπὶ τέλους ἐπέλθῃ καὶ καθ' ὑμῶν ἡ θεία δίκη, ὡς ἐπῆλθε καὶ κατὰ τῶν πατέρων ὑμῶν». Μετὰ τὸν αὐστηρὸν ἔλεγχόν του πρὸς τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους στρέφεται ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὴν μητρόπολιν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, λέγων ὅτι κατ' αὐτῆς θὰ ἐπέλθῃ ἡ θεία τιμωρία: «Ἴερουςαλήμ, Ἱερουσαλήμ», λέγει, «ἡ φονεύουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἥθελησα νὰ συνάξω τὰ τέκνα σου, καθὼς συνάγει ἡ ὅρνις τοὺς νεοσσούς της ὑπὸ τὰς πιέρυγάς της, καὶ δὲν ἥθελήσατε. Ἀπὸ τοῦ νῦν ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

§ 23. Ἡ ηλῆσις τοῦ Ἐλληνικοῦ Ἔθνους.

(Ιωάνν. Β'. 20—23.

Ἐκ τῶν ἀναδαινόντων Ἰουδαίων κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπως λατρεύσωσι τὸν θεόν των, ἥσαν καὶ τινες Ἐλληνες, οἵτινες ἀνέδησαν καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν Ἰουδαίων, ἵνα προσφέρωσι τὴν λατρείαν των πρὸς τὸν θεὸν τῶν Ἰουδαίων, διότι ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν. Ἐπὶ τῇ εὐκαριτρίᾳ τῆς ἀναδάσεως των εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἔμαθον οἱ Ἐλληνες οὗτοι, ὅτι διέτριβεν ἐν αὐτοῖς ὁ Σωτὴρ ὑμῶν, καὶ εἶχον τὴν περιέργειαν νὰ ἴδωσιν αὐτόν· διότι ἡ φύμη καὶ τὰ θυμαράσια ἔργα αὐτοῦ ἥσαν πανταχοῦ γνωστά. Τί λοιπὸν ἔπραξαν; Ἀπετάθησαν πρὸς τὸν Φιλιππὸν μαθητὴν καὶ ἀπόστολον τοῦ Σωτῆρος ὑμῶν φέροντα Ἐλληνικὸν ὄνομα, λέγοντες αὐτῷ· «Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἴδειν». Οἱ Φιλιπποὶ συνεννοεῖται μὲ τὸν μαθητὴν καὶ ἀπόστολον τοῦ Σωτῆρος ὑμῶν Ἀνδρέαν, φέροντα ἐπίσης Ἐλληνικὸν ὄνομα, καὶ ἀναλαμβάνουσιν οἱ δύο οὖτοι

χπόστοις ν' ἀνακοινώσωσιν εἰς τὸν Σωτῆρα τὴν ἐπιθυμίαν τῶν Ἐλλήνων. Τοῦτο δὲ μαθύνει ὁ Ἰησοῦς ἀνεφώνησεν «έληγλυθεν ή ὥρα, ίνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου».

Οἱ πρὸς τοὺς Ἐλληνας λόγοι σύτοι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν «έληγλυθεν ή ὥρα, ίνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» ἐνείχον ὑψίστην σημασίαν, ήσαν λόγοι βαρυσήμαντοι, ὡς μαρτυρεῖ ή ἀδεκαστος ἴστορία. Οἱ Κύριοις ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς προσεπάθησε γὰρ πείση τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι διδάσκει ἀληθείας, τὰς δόποιας οὐδεὶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἔδιδαξε, καὶ ὅτι διδάσκει ἀληθείας περιεχούσας τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος· ἀλλὰ παρετήρησεν, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τὸ ἔθνος αὐτῶν οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδιδον εἰς τὰς διδασκαλίας αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἡπείλησε τοὺς Ἰουδαίους εἰπὼν ὅτι «ἀρθήσεται· ἀφ' ὑμῶν ή βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς». (Ματθ. ΚΑ' 43). Καὶ ὅτε εἶδε τοὺς Ἐλληνας ἐρχομένους πρὸς αὐτόν, τέσσην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἦρθάνθη ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὥστε ἀπροκαλύπτως εἶπεν· «Ἴδού ἡλθεν ή ὥρα, ίνα ἐγὼ δὲ Μεσσίας κατανοηθῶ ὑπὸ τοῦ Ἐλληνικοῦ ἔθνους, αἱ διδασκαλίαι καὶ αἱ ἰδέαι μου γίνωσι καταληπταὶ ὑπὸ αὐτοῦ, ὥστε αὐτοὶ οἱ Ἐλληνες νὰ γίνωσι διαπρύσιοι κήρυκες τῶν διδασκαλιῶν καὶ ἰδεῶν μου πανταχοῦ τοῦ κόσμου». Ωστε δὲ Σωτὴρ ἀπηλπίσθη ἐκ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ὡς ἀνικάνου νὰ ἐννοήσῃ τὰς διδασκαλίας του, καὶ ἀντ' αὐτοῦ προώρισε τὸ Ἐλληνικὸν ἔθνος ὡς τὸ μόνον δυνάμενον νὰ δοξάσῃ αὐτόν, προώρισε τὴν Ἐλληνικὴν γλῶσσαν, ὡς τὴν μόνην κατάλληλον νὰ μεταδῷσῃ πανταχοῦ τοῦ κόσμου τὰς σωτηριώδεις ἀληθείας του. Διὰ τοῦτο βλέπομεν, ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι αὐτοῦ ἐπεμελοῦντο τῆς Ἐλληνικῆς γλώσσης, ἔγραφον ἐν αὐτῇ, ἐκήρυξτον ἐν αὐτῇ τὸ Εὐαγγέλιον. Προγνωρίζων λοιπὸν δὲ Σωτὴρ ἡμῶν, ὅτι τὸ Ἐλληνικὸν ἔθνος ἡτο προωρισμένον νὰ μεταδῷσῃ πανταχοῦ τοῦ κόσμου τὰς γνώσεις τοῦ εὐαγγελίου διὰ τῆς ἀθανάτου γλώσσης του, νὰ δοξάσῃ καὶ νὰ κλεῖσῃ τὸ σωτηριῶδες

έκπολιτιστικὸν ἔργον του ἀνεφώνησεν τοὺς ἀξιομνημονεύτους
ἔκείνους λόγους: «Ἐλήλυθεν γὰρ ὥρα, οὐαὶ δοξασθῆ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου».

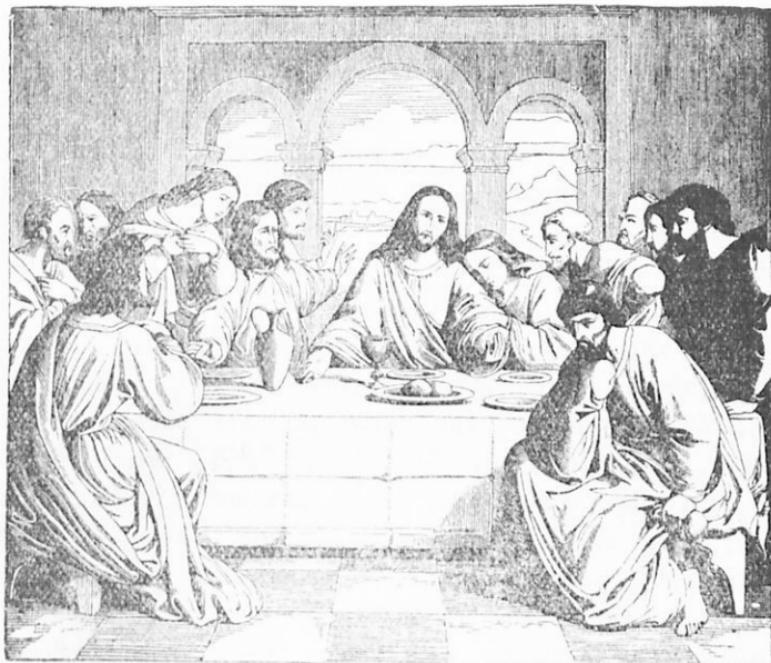
§ 24. Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.

(Μαρκ. ΙΔ' 12—25 Ματθ. ΚΣΤ' 17—29, Λουκ. ΚΒ'
7—23, Ἰων. ΙΓ' 1—30).

“Οτε ἐπλησίασεν γὰρ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα
καὶ ἦτο γὰρ καθ' ἡμᾶς Μεγάλη Ηέμπτη, προσῆλθον οἱ μαθηταὶ
εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν ἡρώτησαν, ποῦ θέλει νὰ ἐτοιμάσωσι νὰ
φάγῃ τὸ Πάσχα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς στὸν Πέτρον καὶ
Ἰωάννην: «Ὕπάγετε εἰς τὴν πόλιν καὶ θὰ συναντήσητε ἄνθρωπον
βαστάζοντα ὄδραν ὕδατος· ἀκολουθήσατε αὐτὸν εἰς τὴν
οἰκίαν, εἰς τὴν δόποιαν θὰ εἰσέλθῃ· εἰσέλθετε καὶ σεῖς, καὶ, ἀφοῦ
εὕρητε τὸν οἰκοδεσπότην τῆς οἰκίας, εἴπατε εἰς αὐτὸν νὰ σᾶς
δειξῇ τὸ μέρος, ὃπου θὰ ἐτοιμάσῃ τὸ δεῖπνον, οὐαὶ φάγῳ
τὸ Πάσχα μεθ' ὑμῶν. Ἐκεῖνος θὰ σᾶς δειξῇ τὸ ἄνω πα-
τωμα τῆς οἰκίας, ἐκεῖ λοιπὸν ἐτοιμάσαιε τὸ δεῖπνον». Οἱ μα-
θηταὶ ἀπελθόντες εὗρον πάντα, καθὼς προεῖπεν ὁ Ἰησοῦς,
καὶ ἤτοί μασαν τὸ δεῖπνον.

Περὶ τὴν ἑσπέραν ἥλθεν δὲ Ἰησοῦς καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν τρά-
πεζαν μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. Ἐγέρεται ἐκ τῆς τραπέζης
καὶ νίπτει τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ τοὺς σπογγίζει, παρέ-
χων εἰς αὐτοὺς ὑπόδειγμα ταπεινεφροσύνης. Μετὰ ταῦτα ἐκά-
θησε πάλιν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἐνῷ ἔτρωγον, δὲ Ἰησοῦς λέγει
πρὸς τοὺς μαθητάς του. «Εἰς ἀπὸ σᾶς θὰ μὲ παραδώσῃ». Καὶ
λυπούμενοι σφόδρα ἥρχισαν νὰ λέγῃ ἔκαστος ἐξ αὐτῶν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν: «Μήπως εἰμαὶ ἐγώ, Κύριε»; Τότε δὲ Ἰωάννης, δὲ γη-
πημένος μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, δὲ δόποιος ἐκάθητο πλησίον τοῦ
διδασκάλου του, ἔπεισεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ τὸν ἡρώτησε

τίς είναι ὁ προδότης. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται· «Εἶνε ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὅποιον ἐγὼ θὰ δώσω τὸ ψωμίον, ἀφοῦ τὸ ἐμβάψω ἐντὸς τοῦ πινακίου». Καὶ ἐμβάψως τὸ ψωμίον δίδει εἰς τὸν Ἰούδαν τὸν Ἰσχαριώτην καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν· «Ο, τι μέλλεις νὰ κάμης,

‘Ο μυστικὸς δεῖπνος.

κάμε τὸ ταχύτερον. Ὁ Ἰούδας λαβὼν τὸ ψωμίον ἐξῆλθεν εὐθέως· ήτο δὲ νῦν.

Μετὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς λαβὼν τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκοψεν αὐτὸν καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του εἰπών· «Λάβετε, φάγετε, τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου». Ἐπειτα λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς λέγων· «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες. Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης τὸ διπέρ διμῆν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἀφεσιν ἀμαρτιῶν».

§ 25. Οι τελευταῖοι λόγοι τοῦ Σωτῆρος πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ.

(Ιωάν. ΙΓ' 31, ΙΔ' – ΙΣ').

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστικοῦ δείπνου ὁ Χριστὸς ἔδωκε μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του πρὸς τοὺς μαθητάς του, ὡς φιλόστοργος πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα του, τὰς τελευταῖς δῦνασκαλίας, διὰ τῶν δποίων ἀποχαιρετίζει αὐτούς. Δέγει πρὸς αὐτούς, ὅτι μετ' ὀλίγον ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν οὐράνιον του πατέρα, ἀλλ' ἀφίνει εἰς αὐτούς μίαν μεγάλην καινὴν ἐντολήν, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, ἡ δποία εἶναι τὸ ἀληθὲς γνῶρισμα τῶν μαθητῶν καὶ δπαδῶν του. Ζητῶν δὲ νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ παρηγορήσῃ αὐτοὺς λέγει: «Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε». Δὲν πρέπει νὰ λυπήσθε, λέγει πρὸς αὐτούς, διότι δὲν θὰ σᾶς ἀφήσω ὀρφανούς. Ἐάν τηρήσητε τὰς ἐντολάς μου, θὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου νὰ σᾶς δώσῃ τὸν Παράκλητον, τὸ "Ἄγιον Πνεῦμα, τὸ δποίον θὰ σᾶς βοηθῇ, προστατεύῃ, παρηγορῇ καὶ ἐνισχύῃ κατὰ πάσης ἔχθρικῆς δυνάμεως καὶ τὸ δποίον θὰ μένῃ πλησίον σας εἰς τὸν αἰῶνα. Σᾶς ἀφίνω ὡς κληρονομίαν τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς, τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς τοὺς μαθητάς του: «ἐγέρθητε ἐκ τῆς τραπέζης (εἰς τὴν δποίαν ἐτελεῖτο ὁ μυστικὸς δείπνος) καὶ ἀς ἀναχωρήσωμεν ἀπ' ἔδω». Πρὸς τοὺς ἐγερθέντας μαθητάς του ὥμιλησε πάλιν ὁ Ἰησοῦς ἕρθιος διδάξας αὐτοὺς πολλὰς ὡφελίμους διδασκαλίας. Μετὰ ταῦτα ἤλθε μετὰ τῶν μαθητῶν εἰς Γεθσημανὴν, ἦτοι εἰς ἄγρον, ἐν τῷ δποίῳ ὑπῆρχον ἐλαῖαι καὶ ἐπομένως ἐλαῖοτριβεῖον (ὅπερ Ἐβραϊστὶ ἐκαλεῖτο Γεθσημανῆ), ὑπῆρχε δὲ ἐν αὐτῷ καὶ κῆπος.

§ 26. Ὁ Σωτὴρ ἐν Γεθσημανῇ.

(Ματθ. ΚΓ' 36-56, Μάρκ. ΙV' 32-50, Λουκ. ΚΒ' 39-53,
Ιωάν. ΙΗ' 1-11)

Ο Ἰησοῦς ἐλθὼν εἰς Γεθσημανή παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς τρεῖς προσφιλεστάτους μαθητάς του, Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ εἰσέρχεται βαθύτερον εἰς τὸν κῆπον καὶ ἥρχισε γὰ λυπήται καὶ νὰ ἀδημονῇ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· «περίλυπος εἰναι ἡ ψυχὴ μου μέχρι θανάτου» μελνατε ἐδῶ καὶ ἀγρυπνεῖτε μὲ ἐμέ». Ο Ἰησοῦς λυπεῖται καὶ ἀδημονεῖ ἐνταῦθα ὡς ἄνθρωπος. Ἐλυπεῖτο δὲ καὶ ἥρχιμόνει, διότι ἔδλεπε τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσχαριώτου, τὴν ἀχαριστίαν καὶ ἀγνωμοσύνην τοῦ διπέραν εὐεργετηθέντος Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, τὴν προθλεπομένην ἀρνησιν τοῦ ἀποστόλου Πέτρου καὶ τὴν δειλίαν τῶν λοιπῶν ἀποστόλων. Προχωρήσας δὲ διλγον εἰς τὸν κῆπον ἔπεσε κατὰ γῆς πρηγνής καὶ ἥρχισε γὰ προσεύχηται καὶ νὰ λέγῃ· «Πάτερ μου, ἐὰν εἰναι δυνατόν, ἀς παρέλθῃ ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν ἀς γινη ὅχι ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ». Προσεύχεται ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐπιθυμεῖ γὰ ἀπαλλαγὴν καὶ νὰ μὴ πήγ τὸ ποτήριον τῶν θλίψεων καὶ τοῦ θανάτου, ἀλλ' ὅμως ὑπακούει εἰς τὸ θεῖον θέλημα.

Ἐπιστρέψας δὲ ἐκ τῆς προσευχῆς πρὸς τοὺς μαθητάς του εὐρίσκει αὐτοὺς κοιμωμένους καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· «ὅτεν γένην γένητε γὰ ἀγρυπνήσητε μετ' ἐμοῦ μίαν ὥραν; Ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ πέσητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἀλλ' ἡ σάρξ ἀσθενής». Ο Ἰησοῦς ἐπαναλαμβάνει δις τοὺς αὐτοὺς λόγους πρὸς τοὺς μαθητάς του καὶ μάλιστα τὴν τρίτην φορὰν μετά τινος εἰρωνείας λέγων· «Κοιμᾶσθε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδού, ἔφθασεν ἡ ὥρα καὶ παραστῶμαι εἰς χειρας τῶν ἐχθρῶν μου. Ἐγείρεσθε γὰ ὑπάγωμεν· ἰδού, ἔφθασεν ἐκεῖνος, δ δοῖος θὰ μὲ παραδώσῃ».

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε ταῦτα, ἔρχεται ὁ Ἰούδας μετὰ

συνοδίας στρατιωτῶν καὶ ὑπηρετῶν τῶν ἀρχιερέων, τῶν ὅποιων ἄλλοι μὲν ἔκρατουν φανούς καὶ λαμπάδας, ἄλλοι δὲ ἡσαν ὠπλισμένοι. Οἱ στρατιῶται ἡσαν Ῥωμαῖοι, οἵτινες συνώδευσαν τοὺς ὑπηρέτας πρὸς ἀσφάλειαν αὐτῶν ἐν περιπτώσει, κατὰ τὴν ὅποιαν

Προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν Γεθσημανῇ.

ὁ λαὸς ἐλάμβανε μέρος ὑπὲρ τοῦ Ἰησοῦ καὶ γῆμπόδιζεν αὐτοὺς νὰ τὸν συλλάβωσιν. Ὁ Ἰησοῦς δὲν περιμένει νὰ εἰσέλθῃ ὁ Ἰούδας μετὰ τῆς συνοδίας του εἰς τὸν κῆπον, ἀλλ ἐξελθὼν ἐξ αὐτοῦ παρουσιάζεται μετὰ μεγαλοπρεπείας ἐνώπιον τοῦ πλήθους

έρωτῷ αὐτό· «Τίνα ζητεῖτε;» Ἐπεκρίθησαν αὐτῷ· «Ἴησοςν τὸν Ναζωραῖον». Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· «Ἐγώ εἰμι». Ἄλλὰ καὶ ὁ Ἰούδας διὰ τοῦ φιλήματος, τὸ δόπιον ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἔδειξεν εἰς τὴν συνοδίαν του, τίς ἡτο ὁ Ἰησοῦς δὲ Ναζωραῖος. Οἱ ὄπαδοι καὶ ἀκόλουθοι τοῦ Ἰούδα συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ εὐερέθιστος Πέτρος, ἰδὼν τὴν σύλληψιν τοῦ διδασκάλου, μετεχειρίσθη τὴν μάχαιράν του καὶ ἔκοψε τὸ ωτίον τοῦ Μάλχου, διάλου τοῦ ἀρχιερέως. Ἀλλ’ ὁ Ἰησοῦς ἐπέπληξεν αὐτὸν εἰπών· «Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην». Ωραία συμβουλὴ τοῦ Ἰησοῦ, προτρέποντος τοὺς μαθητάς του νὰ μὴ μεταχειρίζωνται βλαύα καὶ καταναγκαστικὰ μέσα, διταν πρόκηται νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰς ἀρχὰς καὶ διδασκαλίας αὐτοῦ.

§ 27. *Ο Σωτὴρ ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Ἀννα καὶ
ἀρνησις τοῦ ἀποστόλου Πέτρου.*

(Ιωάν. 18' 12—27, Ματθ. ΚΣΤ' 57—58, 69—75, Μάρκ. ΙΔ' 53—54,
66—72, Λουκ. ΚΒ' 54—61).

Οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συλλαβόντες τὸν Ἰησοῦν καὶ δέσαντες αὐτὸν ἀπίγγαγον πρῶτον ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Ἀννα, πενθεροῦ τοῦ Κατάφρα. Ἡτο δὲ ὁ Κατάφρας ἀρχιερεὺς τοῦ ἔτους ἐκείνου. Ἡκολούθουν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως Ἀννα αἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Πέτρος. Ὁ Ἰωάννης, γνωστὸς ὥν εἰς τὸν ἀρχιερέα Ἀνναν, κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Ἄλλ’ ὁ Πέτρος, ως ἄγνωστος, ἐστάθη ἔξω πλησίον τῆς θύρας τῆς οἰκίας. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰωάννης εἶπεν εἰς τὴν θύρωρὸν νὰ εἰσαγάγῃ τὸν Πέτρον εἰς τὴν οἰκίαν. Αὕτη δέ, ἀφοῦ εἰσήγαγεν αὐτόν, τῷ λέγει· «Μή καὶ σὺ εἰσκι μαθητής τοῦ ἀνθρώπου τούτου;» Ὁ Πέτρος ἦρνήθη τοῦτο.

“Ο ἀρχιερεὺς Ἀννας ἥρχισε νὰ ἐρωτᾷ τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, δτι δημοσίᾳ ἐκήρυττε τὰς λόγους του καὶ δτι ἡδύνατο δ ἀρχιερεὺς νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς ἀκροατάς του περὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Οὗτω δὲ δ Ἰησοῦς ἀπαντήσας εἰς τὸν ἀρχιερέα Ἀνναν ἐρράπισθη ὑπὸ ἐνὸς τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ, δ ὅπερις εἶπεν εἰς αὐτόν· «Οὗτως ἀποκρίνεσαι εἰς τὸν ἀρχιερέα;» καὶ δ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη. “Αν κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, ἐὰν δὲ καλῶς, τί μὲ δέρεις; Μετὰ τοῦτο δ Ἀννας ἀπέστειλε τὸν Ἰησοῦν δεῖπνον εἰς τὸν ἀρχιερέα Καϊάφαν. “Οτε δὲ δ Ἰησοῦς ἀπεστέλλετο εἰς τὸν Καϊάφαν, δ Πέτρος εὑρίσκετο ἀκόμη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀννα ἰστάμενος καὶ θερμακινόμενος. Ἐνταῦθα δ ἀπόστολος Πέτρος ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου ἡρονήθη τὸν Χριστόν, εἰπών, δτι δὲν γνωρίζει τὸν ἁνθρώπον, καὶ εὐθέως δ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Τότε δ Πέτρος, ἐνθυμηθεὶς, δτι δ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν εἰς τὸν μυστικὸν δεῖπνον, δτι πρὸν φωνήσῃ δ ἀλέκτωρ, θὰ τὸν ἀπαρνηθῇ τρίς, ἔξιγλος καὶ ἔκλαυσε πικρῶς.

§ 28. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα καὶ τοῦ μεγάλου συνεδρίου.

(Ματθ. ΚΕ' 57—68).

“Ο Ἰησοῦς δεῖπνον φέρεται ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα εἰς τοῦ δπολού τὴν οἰκίαν συνηλθον οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ συνέδριον τῶν Ἰουδαίων. Πάντες δὲ οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καϊάφα συνελθόντες ἐζήτουν νὰ εὕρωσι δύο πρὸς ἀλλήλους συμφωνοῦντας μάρτυρας, ἐπὶ τῶν ὅποιων νὰ στηριχθῶσι καὶ καταδικάσωσι τὸν Χριστὸν εἰς θάνατον· διότι κατὰ τὸν Μωσῆκὸν νόμον ἀπηγούντο τούλαχιστον δύο μάρτυρες, ἵνα στηρίξωσι τὴν κατηγορίαν κατά τινος. Καὶ ἦλθον πολλοὶ φευδομάρτυρες· ἀλλ ἡ μάρτυρια τῶν δὲν

έθεωργύθη ὑπὸ τοῦ συνέδρου ὡς βάσιμος, διότι δὲν εὑρίσκοντο οὗτοι ἐν συμφωνίᾳ, ὡς δὲ νόμος ἀπήτει.

“Γιστερον δὲ προσελθόντες δύο μάρτυρες εἶπον, διτὶ δὲ Ἰησοῦς ἐκήρυξαν διτὶ δύναται νὰ καταλύῃ τὸν γάδον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν διαστήματι τριῶν ὥμερῶν νὰ τὸν ἀνακοδομήσῃ. Τότε σηκωθεὶς δὲ Καϊάφας εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Δὲν λέγεις τίποτε ἀκούων τὴν μαρτυρίαν τῶν δύο τούτων μαρτύρων; Τί οὖτοι σοῦ καταμαρτυροῦσιν;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Ἄλλ’ δὲ Καϊάφας βλέπων διτὶ δὲ Ἰησοῦς σιωπᾷ λέγει· «Σὲ παράκαλῳ νὰ διμόσῃς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰσαι δὲ Μεσσίας, δὲ υἱὸς τοῦ Θεοῦ». Ἀπεκρίθη εἰς αὐτὸν δὲ Ἰησοῦς· «Ναὶ· ἐγὼ εἰμαι». Τοῦτο ἀκούσας δὲ ἀρχιερεὺς ἔσχισε τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ λέγων, διτὶ ἀκούσατε σεῖς τὴν βλασφημίαν τοῦ Ἰησοῦ τίς γένιον μαρτύρων; Τί φρονεῖτε;» Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· «Εἰναι ἔνοχος θανάτου». Τότε τὸ συνέδριον παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ δικαστηρίου, οἵ δποιοι τὸν ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὸν ἐρράπισαν καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτόν. «Προφήτευσον Χριστέ, τίς σὲ ἔκτύπγεσεν».

---

§ 26. Ὁ Σωτὴρ ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου.

(Ἰωάν. ΙΙΙ' 28, ΙΘ, 1—16)

Ο Πόντιος Πιλάτος ἦτο Ρωμαῖος διοικητὴς τῆς Ἰουδαίας, τὸ δὲ διοικητήριον, ἔνθα κατώκει, ἐκαλεῖτο πραιτώριον. Ἀγεύ δὲ τῆς γνώμης ἢ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ρωμαίου διοικητοῦ δὲν γῆδύνατο τὸ συνέδριον τῶν Ἰουδαίων νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, διὰ τοῦτο τὸ συνέδριον παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν Πιλάτον καὶ ἐνόμιζεν, διτὶ οὗτος δὲν θέλει προσδημεύειν τὴν περαιτέρω ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ θέλει ἀρκεσθῆναι εἰς τὸ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν κατὰ τοῦ Χριστοῦ καταδικαστικὴν ἀπόφασιν. Ἄλλο δὲ Πιλάτος ἐξήγητειν ὡρισμένην

κατηγορίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ διότι ἡ κατηγορία τοῦ συνεδρίου, δτι ὁ Ἰησοῦς βλασφημεῖ κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀποδίδων εἰς ἑαυτὸν θελαν τιμήν, δὲν ἥδυνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις, ἐπὶ τῆς δόποιας ὁ Ρωμαῖος ἄρχων στηριζόμενος ἥθελε συναινέσῃ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ. Ἡτο λοιπὸν ἀνάγκη νὰ παρουσιάσῃ τὸ συνέδριον πολιτικὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἡ δόποια καὶ μόνη ἥδυνατο νὰ πείσῃ τὸν Πόντιον Πιλάτιον νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν θανατικὴν καταδίκην αὐτοῦ.

Δὲν ἔδραδυνε δὲ τὸ συνέδριον τῶν Ἰουδαίων νὰ ἐγείρῃ πολιτικὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, γὰρ τις ἦτο ἡ ἀκόλουθος ὁ Ἰησοῦς κηρύζει ἑαυτὸν βασιλέα. Ἡ κατηγορία αὕτη εἶχε τοῦτο τὸ ἐπακολούθημα, δτι ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τῆς Ρώμης, ἀποκηρύττει αὐτήν. Βεβαίως τοιαύτη κατηγορία ἥδυνατο νὰ φέρῃ εἰς ἀνησυχίας τὴν Ρωμαϊκὴν ἀρχήν. Διὰ τοῦτο ὁ Πόντιος Πιλάτος ἥρωτησε τὸν Ἰησοῦν: «Σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων»; Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη εἰς τὸν Πιλάτον εἰπών: «Ἄφ’ ἑαυτοῦ κάμνεις τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἢ ἄλλοι ὑπέβαλον εἰς σὲ αὐτήν»; Ὁ δὲ Πιλάτος λέγει: «Μήπως ἔγὼ εἰμαι Ἰουδαῖος; Ἔγὼ ἀναφέρω εἰς σὲ πᾶν δτι τὸ ἔθνος σου καὶ οἱ ἀρχιερεῖς προσβάλλουσι κατὰ σοῦ». Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ: «Ἡ βασιλεία μου δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ἔγὼ δὲν εἰμαι βασιλεὺς ἐν κοσμικῇ ἐννοίᾳ, ἀλλ’ εἰμαι βασιλεὺς καὶ ὑδρυτὴς πνευματικοῦ βασιλείου». Ὁ Πιλάτος βλέπων τὴν ἀθφότητα τοῦ Ἰησοῦ, ἔζητε ν’ ἀπολύσῃ αὐτὸν κατὰ τὸν ἔξῆς τρόπον. Ἐπειδὴ ἐν τῶν προνομίων τῶν Ἰουδαίων ἦτο καὶ τοῦτο, νὰ τυγχάνῃ κατ’ ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Πάσχα χάριτος εἰς τῶν εἰς θάνατον καταδεῖκασμένων κακούργων, εἰπεν ὁ Πιλάτος εἰς τοὺς Ἰουδαίους: «Θέλετε ν’ ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ἢ τὸν ἐν τῇ φυλακῇ κακούργον Βαραβᾶν;» «Πάντες δὲ ἐκραύγασαν κατὰ τῆς προτάσεως τοῦ Πιλάτου καὶ ἔζη-

τουν τὴν τιμωρίαν τοῦ Ἰησοῦ, φωνάζοντες: «Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν».

Ο Πιλάτος θέλων νὰ καταπραΰῃ τὴν ἐξέγερσιν τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐπέδειλεν εἰς αὐτὸν τὴν ποινὴν τῆς μαστιγώσεως προσπαθῶν νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἐκ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου. Διέταξε δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας νὰ πλέξωσι στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, νὰ ἐπιθέσωσι τοῦτο εἰς τὴν κεφαλήν του, νὰ ἐγδύσωσιν αὐτὸν πορφυροῦν ἵματιον καὶ μετὰ τοῦτο νὰ τὸν παρουσιάσωσιν εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Οἱ στρατιώται ἔπραξαν ταῦτα. Τότε δὲ Πιλάτος λέγει πρὸς αὐτούς: «Ἴδε δ ἄνθρωπος». Ο δὲ Πιλάτος εἰπὼν τοῦτο ἐζήτει νὰ πείσῃ τοὺς Ἰουδαίους, διὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιμένωσιν εἰς τὴν θανατικὴν καταδίκην ἐνὸς δυστυχοῦς ἀνθρώπου. Ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι δργισθέντες ἔκραύγαζον: «Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν». Ἡρχισαν δὲ νὰ ἐκφοβίζωσι τὸν Πιλάτον, λέγοντες διὰ πρέπει νὰ λάθῃ ὅπος ὅψιν του τὴν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ πολιτικήν των κατηγορίαν διάτι εἰναι ὑπήκοοι τοῦ Καίσαρος τῆς Ρώμης. Ο Πιλάτος, φοβηθεὶς τὰς κατηγορίας τῶν Ἰουδαίων κατὰ αὐτοῦ καὶ ἐπιθυμῶν νὰ εἰναι ἥσυχος καὶ ἀσφαλῆς εἰς τὴν θέσιν του, παρέδωκε τὸν ἀθῷον Ἰησοῦν εἰς αὐτούς, ἵνα τὸν σταυρώσωσι καὶ θυσιάσωσι.

§ 30. Ἡ σταύρωσις καὶ δ θάνατος τοῦ Σωτῆρος

(Ματθ. ΚΖ' 27—56, Μάρκ. ΙΕ' 16—41, Λουκ. ΚΓ' 26—49,

Ιωάν. ΙΘ' 16—31).

Οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ρωμαῖοι στρατιώται παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν ἐξῆλθον τῆς πόλεως τῶν Ιερεσολύμων καὶ διηγυθύνοντο εἰς τόπον καλούμενον Γολγοθᾶ, ἵνα τὸν σταυρώσωσι. Κατὰ τὸν Μωσαῖκὸν νόμον αἱ θανατικαὶ ποιναὶ ἐξετελοῦντο ἔξω τῶν πόλεων. Ο Σωτὴρ ἥμῶν φερόμενος εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης ἐβάσταξε τὸν σταυρόν, ἀλλ' οἱ ἀπάγοντες αὐτὸν εύρόντες καθ'

δόδον καὶ Σίμωνά τινα, ἀνθρωπον ἐργατικόν, καταγόμενον ὡς φαίνεται, ἐκ τῆς Κυρήνης τῆς Λιβύης, γηνάγκασαν, ὅπως καὶ αὐτὸς μεταφέρῃ τὸν σταυρόν.

Ἐλθόντες εἰς τὸν Γολγοθᾶν οἱ στρατιῶται ἔδωκαν εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ πίῃ ὅξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον κατὰ τὴν Ἰουδαι-κὴν συνήθειαν, καθ' ἥν οἱ κατάδικοι μικρὸν πρὸ τῆς ἐκτελέ-σεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἐλάμβανον ναρκωτικόν τι ποτόν, ὅπως ναρκώνται καὶ γίνωνται ἀναστητοί, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν ἥθελησε νὰ πίῃ τοιοῦτόν τι. Ἐπειτα ἐγύμνωσαν τὸν Ἰησοῦν καὶ λαβόντες οἱ στρατιῶται τὰ ἱμάτιά του διένειμαν μεταξὺ των καὶ ὅστερον ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡ ἡμέρα τῆς σταυρώσεως τοῦ Ἰησοῦ ἦτο Παρασκευὴ καὶ ἦτο ἡμέρα ἐργάσιμος. Οἱ δὲ δια-βαίνοντες ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν πόλιν ἀν-θρωποι, ὅτε εἶδον τὸν Ἰησοῦν σταυρούμενον, ἐκίνουν τὰς κεφα-λάς των βλασφημοῦντες καὶ χλευάζοντες αὐτόν. Ἐλεγον δὲ πρὸς αὐτόν· «Σύ, δόποις αργυρίζεις τὸν ναὸν καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἀνοικοδομεῖς αὐτόν, σώσον τὸν ἑαυτόν σου. Ἀν εἰσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατάδικα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ». Ομοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐμπαλίζοντες αὐτὸν ἔλεγον· «Ἄλλους ἔσωσε τὸν ἑαυτόν του δὲν δύναται νὰ σώσῃ; Ἀν εἴναι βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, ἀς καταδῆ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ θὰ πιστεύσωμεν εἰς αὐτόν. Ἄφ' οὐ εἴναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀς τὸν σώσῃ δ Θεός».

Ο Ἰησοῦς σταυροῦται ἐν μέσῳ δύο ληστῶν, τοῦ ἑνὸς ἐκ δε-ξιῶν καὶ τοῦ ἑτέρου ἐξ ἀριστερῶν. Εἰς δὲ τῶν σταυρωθέντων κακούργων ἐδλασφήμει τὸν Ἰησοῦν λέγων· «Ἀν εἰσαι Χριστός, σῶσον τὸν ἑαυτόν σου καὶ ἡμᾶς». Ο δὲ ἔτερος ἐπέπληττεν αὐτὸν λέγων· «Δὲν φοβείσαι σὺ δ ἔνοχος τὸν Θεόν, ἀφ' οὐ εὑρίσκεσαι σύ, ὡς καὶ ἐγώ, ἐν τῇ αὐτῇ καταδίκῃ μὲ τὸν ἀθῷον Ἰησοῦν; Τολμᾶς δὲ νὰ βλασφημῆς καὶ νὰ χλευάζῃς αὐτόν;» Οὗτω δὲ ἐπιτιμήσας τὸν βλασφημήσαντα κακούργον ἀνεγνώρισε

τὸν Ἰησοῦν ως Μεσσίαν καὶ ἐπείσθη, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἀλλῷ κόσμῳ θὰ καταστήσῃ τοὺς ὀπαδούς του εὐτυχεῖς καὶ εὐδαίμονας. Σιὰ τοῦτο λέγει πρὸς αὐτόν· «Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν

‘Ο Ἰησοῦς φέρων τὸν σταυρόν.

τῇ βασιλείᾳ σου». Ὁ Ἰησοῦς λέων, ὅτι ὁ κακοῦργος οὗτος εἰλικρινῶς ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἀποκρίνεται· «Ἄληθῶς σοι λέγω, ὅτι σήμερον θὰ εἰσαὶ μετ’ ἐμοῦ εἰς τὸν παράδεισον».

“Ιστατο δὲ πλησίον τοῦ σταυροῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ Σαλώμη ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ, ἡ Μαρία ἡ τοῦ Κλω-

πᾶ γυνὴ καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Οἱ Ἰησοῦς ἵδων τὴν μητέρα του καὶ τὸν ἥγαπημένον του μαθητὴν Ἰωάννην λέγει πρὸς τὴν μητέρα του «Γύναι, ἵδου ὁ υἱός σου». Ἐπειτα λέγει πρὸς τὸν μαθητὴν «Ἴδου ἡ μήτηρ σου». Καὶ ἀπὸ ἐκείνης τῆς ὥρας ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης παρέλαβε τὴν μητέρα του Ἰησοῦ εἰς τὴν οἰκίαν του.

**§ 31. Ἡ ἀποικιαθήλωσις καὶ ταφὴ τοῦ Σωτῆρος
καὶ ἡ ἀσφάλισις τοῦ τάφου αὐτοῦ.**

(Ιωάν. ΙΘ' 31—42. Ματθ. ΚΖ' 57—66. Μάρκ. ΙΕ' 42—47.

Λουκ. ΚΓ' 50—56)

Μετὰ τοῦς εἰρημένους λόγους, δηλ. «ἵδου ὁ υἱός σου, ἵδου ἡ μήτηρ σου», δὲ Ἰησοῦς εἶπε «Διψῶ». Εὑθὺς οἱ στρατιῶται ἔβαπτισαν ἐντὸς τοῦ σκεύους τοῦ κειμένου παρὰ τὸν σταυρὸν καὶ πλήρους ὅξους σπόργγον, τὸν ὅποιον θέσαντες εἰς κάλαμον προσέφερον εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ. Λαβὼν δὲ δὲ Ἰησοῦς τὸ ὅξος εἶπε «Τετέλεσται». Καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμά του. Οἱ Ἰησοῦς εἰπὼν τὴν λέξιν «Τετέλεσται» ἐσήμαινεν ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ἀλλοτε εἶπεν, διτὶ τὸ ἔργον ἐτελείωσεν, γῆτοι διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου συνετέλεσε τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, ἐφ' ὃ ἐνηγνθρώπησεν.

Ἄφ' οὖ δὲ Ἰησοῦς ἥδη ἀπέθανεν, οἱ Ιουδαῖοι ἥρχισαν νὰ φροντίζωσι, πῶς νὰ διατηρήσωσι τὰ δικαιώματα τοῦ Σαββάτου. Ἡ σταύρωσις καὶ δὲ θάνατος ἔγιναν τὴν Παρασκευήν, γῆκολούθει δὲ τὸ Σάββατον καὶ τὸ Σάββατον τοῦτο γῆτο μέγα. Πῶς λοιπὸν γῆδύναντο οἱ Ιουδαῖοι νὰ ἀφήσωσι νὰ κρέμχνται τὰ σώματα αὐτῶν κατὰ τὴν ἄγιαν καὶ ἱερὰν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, ἀφ' οὖ καὶ δὲ Μωσαϊκὸς νόμος διέτασσε νὰ καταβιβάζωνται καὶ θάπτωνται καὶ μὴ σήπωνται ἐπὶ τοῦ σταυροῦ; Διὰ τοῦτο οἱ Ιουδαῖοι παρεκάλεσαν τὸν Πιλάτον νὰ συντριβῶσι τὰ σκέλη τῶν

ἐσταυρωμένων, νὰ καταδίκασθῶσιν ἀπὸ τῶν σταυρῶν καὶ νὰ ἐντα-
φιασθῶσι. Τότε οἱ στρατιῶται διαταχθέντες ἥλθον καὶ τῷ μὲν
δύο ληστῶν τὰ σκέλη συνέτριψαν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀφῆκαν, χωρὶς
νὰ συντρίψωσι τὰ σκέλη του, διότι εἶδον ὅτι εἶχεν ἀποθάνει.
'Αλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν ἐκέντησε διὰ τῆς λόγχης του τὴν πλευ-
ρὰν τοῦ Ἰησοῦ καὶ εὐθὺς ἔξηλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

Ἐν φῷ οἱ στρατιῶται ἔκαμνον ταῦτα, ἔρχεται ὁ Ἰωσήφ, ὁ
καταγόμενος ἀπὸ Ἀριμαθαίας βουλευτὴς γῆτοι μέλος τοῦ συνε-
δρίου τῶν Ἐβραίων, καὶ διπάδδει τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ κρυπτῷ πρὸς
τὸν Πιλᾶτον, τὸν διποίον παρακαλεῖ νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ λάθῃ τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Πιλᾶτος ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Ἰωσήφ
νὰ τὸ παραλάθῃ. Ἡλθεν δὲ καὶ ὁ Νικόδημος βουλευτὴς καὶ αὐτός,
ὅστις ἔφερε μῆγμα σμύρνης καὶ ἀλόης, γῆτοι ἀρωματικὰς ὄλας, τὰς
διποίας ἐσκόρπισεν ἐντὸς ὁθονίων, διὰ τῶν διποίων περιετυλίχθη
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀμφότεροι λοιπὸν ὁ τε Ἰωσήφ καὶ
ὁ Νικόδημος ἐτοιμάσκαν τὸ ἄγιον σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἐνεταφία-
σαν ἐντὸς καινοῦ μνημείου.

Κατὰ δὲ τὴν ἑπομένην ἡμέραν, γῆτοι τὸ Σάββατον, οἱ ἀρ-
χοντες τῶν Ἰουδαίων φοβούμενοι, μήπως οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ
ἔλθωσι τὴν νύκτα καὶ κλέψωσι τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ εἴπωσιν ὅτε-
ρον, ὅτι ἀνέστη, παρεκάλεσαν τὸν Πιλᾶτον νὰ κλείσῃ καλῶς τὸν
τάφον καὶ νὰ θέσῃ φρουράν. Ὁ δὲ εἶπεν «Ὕπάγετε καὶ κλεί-
σατε τὸν τάφον ὡς γνωρίζετε». Οὕτω δὲ πορευθέντες ἔκλεισαν
τὸν τάφον θέσαντες εἰς τὴν θύραν αὐτοῦ λίθον, ὁ διποίος ἐσφρα-
γίσθη διὰ σφραγίδων.

§ 32 Ἡ ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος.

(Ματθ. ΚΗ' 1—20 Μάρκ. ΙΓ' 1—8 Λουκ. ΚΛ' 1—12 Ἰω. Κ' 1—18)

Ορθρου βαθέος τοῦ Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν ἥλθον εἰς
τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ αἱ γυναῖκες Μαρία ἡ Μαγδαληνή, Μα-
τθίερα Ἰστορία Καινῆς Διαθήκης Γ. Δέρβους Ἐκδοσις πέμπτη. 6

ρία ἡ τεῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ ἡ Σαλώμη φέρουσαι ἀρώματα, ἵνα ῥάνωσιν αὐτόν, ἀλλ’ ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἀναστῆ. Τὰ δὲ κατὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ συνέθησαν ώς ἔξης· Ἡλθεν ὁ ἄγγελος

‘Η ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

καταθάς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ προσελθὼν εἰς τὸ μνημεῖον ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας αὐτοῦ καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ λίθου. Ἡ κατάθασις τοῦ ἄγγέλου συνωδεύθη ὑπὸ μεγάλου σεισμοῦ, διῃτις τόσον ἐτρόμαξε τοὺς φυλάσσοντας τὸν τάφον στρατιώτας, ὅτι τε οὗτοι ἔμειναν ώς νεκροί. Οἱ ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ μνημείου

καθήμενος ἄγγελος, ὅτε εἶδε τὰς ἐλθούσας εἰς τὸν τάφον μυροφόρους γυναικας πεφεύσμένας, εἶπε πρὸς αὐτάς· «Σεῖς δὲν πρέπει νὰ φοβήσθε, ὡς οἱ στρατιῶται, οἵτινες ἔμειναν λιπόθυμοι καὶ νεκροί ἐπὶ τῇ καταβάσει μου καὶ ἐπὶ τῇ θέᾳ μου. Πρέπει νὰ χαίρητε. Γνωρίζω τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἥλθετε· Ἰησοῦν τὸν ἑσταυρωμένον ζητεῖτε. Σᾶς ἀναγγέλλω λοιπόν, ὅτι δὲ Ἰησοῦς ἀνέστη καὶ ἔλθετε νὰ ἴδητε τὸν τάφον αὐτοῦ κενόν. Καὶ σᾶς παραγγέλλω νὰ πορευθῆτε ταχέως πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ἀποστόλους του καὶ νὰ εἴπητε εἰς αὐτούς, ὅτι ἥγερθη δὲ Ἰησοῦς ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ὅτι πρέπει νὰ μεταβῶσιν εἰς Γαλιλαίαν, ἵνθι θέλουσιν ἴδει αὐτόν».

Αἱ μυροφόροι πορευόμεναι νῦν ἀναγγείλωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ ἀποστόλους τοὺς εἰργμένους λόγους τοῦ ἀγγέλου συνηγγένηθησιν αἰφνηδῶς μὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ ἐκπλήξεως. Διὰ τοῦτο ἔπεισον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ προσεκύνησαν αὐτόν. «Οἱ Ἰησοῦς θέλων νῦν ἀπαλλάξῃ αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἐκπλήξεως λέγει· «Μὴ φοβεῖσθε, ὑπάγετε καὶ ἀπαγγείλατε εἰς τοὺς μαθητὰς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, διότι μὲ ἴδωσιν».

§ 33. Άλι ἐμφανίσεις τοῦ Σωτῆρος.

(Λουκ. ΚΔ' 13—53. Μάρκ. ΙΓ'. 9—18. Ἰω. Κ' 19—29. ΚΑ')

Οἱ Ἰησοῦς ἐφανερώθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεώς του¹, πρῶτον, εἰς τὰς μυροφόρους γυναικας, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, δεύτερον εἰς τὸν ἀπόστολον Πέτρον, καὶ τρίτον εἰς δύο ὀπαδούς του, οἱ ὁποῖοι μετέβικινον εἰς Ἐμμαούς, κώμην ἀπέχουσαν τῶν Ἱεροσολύμων ἔξηκοντα σταδίους, καὶ εἰς τοὺς δέκα ἀποστόλους καὶ μαθητὰς αὐτοῦ.

Ἐνῷ φοιτήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατὰ τὴν ὄμιλίαν ταύτην καὶ συζήτησιν τοὺς ἐπλησσασεν αἴφνης ὁ Σωτὴρ καὶ περιεπάτει μετ' αὐτῶν. Ἀλλ᾽ οὗτοι δὲν τὸν ἀνεγνώρισαν καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· «Περὶ τίνος συζητεῖτε καὶ διατὶ εἰσθε σκυθρωποί;» Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἰς ὄνομαξόμενος Κλεόπας εἶπε πρὸς αὐτόν· «Εἰσαι σὺ ὁ μόνος ξένος ἐν Ἱερουσαλήμ, ὁ ὅποιος δὲν ἔμαθες τὰ ἐν αὐτῇ συμβάντα κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας;» Ὁ δὲ Σωτὴρ εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ποια;» Οὗτοι δὲ εἶπον· «Οσα συνέδησαν εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ὁ ὅποιος γῆτο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, τὸν ὅποιον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχοντες ὑμῶν παρέδωκαν, ἵνα καταδικασθῇ εἰς θάνατον καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς γλπίζομεν, δτι αὐτὸς ἔμελλε νὰ ἐλευθερώῃ τὸν Ἰσραὴλ, ἐν τούτοις εἶναι γὰρ τρίτη ἡμέρα σήμερον, ἀφ' ὅτου ταῦτα ἔγιναν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, δτι γυναῖκες τινὲς ἐξ ἑκείνων, αἱ δποῖαι γῆσκν μεθ' ἡμῶν, μᾶς ἐξέπληξαν διότι ἐλθοῦσαι λίαν πρωτὶ εἰς τὸ μνημεῖον καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμά του γλυθὸν λέγουσαι, δτι εἶδον ἀγγέλους, οἱ ὅποιοι εἶπον πρὸς αὐτάς, δτι ζῆ. Τινὲς τῶν γημετέρων ἐπορεύθησαν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ εὔρον τὸν τάφον κενόν, ὡς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, τὸν δὲ Σωτῆρα δὲν εἶδον ἐν αὐτῷ». Οἱ δύο λοιπὸν οὗτοι ὀπαδοὶ του διετέλουν ἐν ἀμφιθοίᾳ, τι νὰ πιστεύσωσι περὶ πάντων τούτων. Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· «Πόσου ἀνόητοι καὶ δύσκολοι εἰσθε εἰς τὸ νὰ πιστεύητε πάντα, δσα οἱ προφῆται προεῖπον! Δὲν ἔπρεπε κατὰ τοὺς προφήτας νὰ πάθῃ ὁ Χριστὸς πάντα ταῦτα, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν δόξην του;» Καὶ ἀρέάμενος ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν ἐξήγειρε εἰς τοὺς δύο ὀπαδούς του τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

«Οτε ἐπλησσασκεν εἰς τὴν κώμην Ἐμμαούς, ὁ Ἰησοῦς προσεποιείτο, δτι πορεύεται μηκρύτερον. Οἱ δύο δμως οὗτοι ἔβλασαν τὸν Ἰησοῦν λέγοντες· «Μείνον μαζὶ μας, διότι πλησιάζει ἐσπέρα». Καὶ ἐδέχθη νὰ μείνῃ μετ' αὐτῶν. Οἱ δύο οὗτοι προσεκά-

λεσαν τὸν Ἰησοῦν εἰς δεῖπνον καὶ, ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν μετ' αὐτῶν, ἔλαβε τὸν ἄρτον καὶ ηὐλόγησεν, ἔπειτα κόψας αὐτὸν εἰς διάφορα τεμάχια ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς. Τότε δὲ γνοιχθησαν οἱ δρθαλμοὶ τῶν δύο δπαδῶν του καὶ ἐγνώρισαν τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' οὗτος ἀμέσως ἔγεινε ἀφαντος ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον οἱ δύο ποδες ἀλλήλους· «Δὲν ἐθερμαίνετο ή καρδία μας ἐσωτερικῶς, δτε ἐλάλει εἰς ἡμᾶς καθ' ὅδὸν καὶ ἐξήγει εἰς ἡμᾶς τὰς ἀγίας Γραφάς;» Καὶ σηκωθέντες αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἔνθα εύρον συνηθροισμένους τοὺς Ἑγδεκα Ἀποστόλους καὶ τοὺς ὄντας μετ' αὐτῶν, οἱ όποιοι (ἀπόστολοι καὶ οἱ μετ' αὐτῶν) ἔλεγον, δτι ὁ Κύριος ἀληθῶς ἀνέστη καὶ ἐφάνη εἰς τὸν Πέτρον. Καὶ οἱ δύο οὗτοι δπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ ἀκούσαντες ταῦτα παρὰ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν μαθητῶν τῶν διηγοῦντο καὶ αὐτοὶ τί συνέδη εἰς αὐτοὺς καθ' ὅδὸν καὶ πῶς ὁ Σωτὴρ ἔγινε γνωστὸς κατὰ τὸν δεῖπνον ἐν τῇ ἀρτοκλασίᾳ. Ἐνῷ δὲ οὗτοι ἐλάλουν, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐστάθη εἰς τὸ μέσον πάντων τῶν συνηθροισμένων, γῆτοι ἀποστόλων καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶν, καὶ λέγει πρὸς αὐτούς. «Ἐλρήνη δικίν». Ητοηθέντες δὲ καὶ ταραχθέντες ἐπίστευον, δτι βλέπουσι πνεῦμα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· «Διατί εἰσθε τετχραγμένοι; Διατί τακέπτεσθε; Ἰδετε τὰς χειράς μου καὶ τοὺς πόδες μου, δτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἴδιος· φηλαφῆσατέ με διὰ τῶν χειρῶν σας». Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν ἐπίστευον, διότι δὲν ἦδύναντο γὰρ συνέλθωσιν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως καὶ τῆς χαρᾶς, εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἐχετέ τι φαγώσιμον πρᾶγμα ἔδω;» Οὕτοι δὲ ἔδωκαν εἰς αὐτὸν μέρος δπτοῦ ἵχθυός καὶ μέρος μελόπιττας καὶ λαβόν, ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτῶν.

**§ 34 Ἄλλαι ἐμφανίσεις τοῦ Σωτῆρος ἐν Ἱερουσαλήμ
καὶ εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν, ἐν δὲ τῇ Γαλιλαΐᾳ
εἰς πάντας τοὺς Ἀποστόλους**

(Ιωάν. Κ' 19—23. Ματθ. ΚΗ' 16—20, Ιωάν. ΚΑ' 1).

«Οτε ὁ Ἰησοῦς ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς ἀπόστολους του, ὁ Θω-

μᾶς εἰς ἐκ τῶν δώδεκα δὲν ἦτο μετὰ τῶν δέκα τούτων ἀποστόλων, οἱ δύοιοι ἄμα εἶδον τὸν Θωμᾶν, εἶπον πρὸς αὐτόν· «Ἐδομεν τὸν Κύριον Ἰησοῦν». Ὁ Θωμᾶς εἶπεν· «Ἐὰν δὲν ἔσθιω εἰς τὰς χειράς μου τὸν τύπον τῶν ἥλων, (κυρφίων) καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χειρά μου εἰς τὴν πλευράν αὐτοῦ, δὲν θὰ πιστεύσω». Μετὰ δοκιών ἡμέρας ἤσαν συνηθροισμένοι ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς καὶ ἴσταται εἰς τὸ μέσον αὐτῶν· ἐνῷ αἱ θύραι ἤσαν κεκλεισμέναι, καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· «Εἰρήνη ὑμῖν». Ἐπειτα λέγει εἰς τὸν Θωμᾶν· «Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ἐδῶ καὶ ἔσθι τὰς χειράς μου καὶ φέρε τὴν χειρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἀπιστος, ἀλλὰ πιστός». Τότε ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν· — «Ὁ Κύριος μου καὶ ὁ Θεός μου». Λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· «Ἐπειδὴ μὲ εἰδες, Θωμᾶ, ἐπίστευσας» εὗταχεῖς εἶναι ἐκείνοι, οἱ δύοιοι δὲν εἶδον καὶ ἐπίστευσαν.

Μετὰ ταῦτα οἱ ἔνδεκα ἀπόστολοι κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἰησοῦ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὅρος. ὅπερ εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ διδάσκαλός των. Ἐκεὶ ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν προσεκύνησαν, τινὲς δὲ ἐδίστασαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς λέγων· «Ἐσόθη εἰς ἐμὲ πᾶσα ἔξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Σᾶς πέμπω εἰς πάντα τὰ ἔθνη νὰ τὰ διδάξητε καὶ νὰ βαπτίσητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ὑἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ νὰ φωτίσητε εἰς τὸ νὰ τηρῶσι πάντα τὰ παραγγέλματά μου. Καὶ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν θὰ εἰμαι ὅλας τὰς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος».

«Ἀλλην φορὰν ὁ Ἰησοῦς ἐφανερώθη εἰς ἐπτὰ αὐτοῦ μαθητὰς εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος, οἱ δύοιοι ἥλθον ἐδῶ, ἵνα ἀλιεύσωσιν ἀλλὰ δὲν ἔπιασαν τίποτε καθ' θλην τὴν νύκτα.

«Οτε δὲ ἐξημέρωσεν, ἐφάνη εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· «Παιδία, μήπως ἔχετε τίποτε προσφάγιον;»

Ἄπεκριθησαν εἰς αὐτόν· «Οχι». Οὗτος εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ρεψάτε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ θάλασσαν. Τὸ ἔρριψαν καὶ ἐπιασαν ἀναρριθμητον πλήθος ἵχθυων. Τότε ὁ

Oι ἀπόστολοι ἀλιεύουσι πλῆθος ἵχθυων.

Ιωάννης λέγει πρὸς τὸν Πέτρον, διτι δὲ Κύριος εἶνε. «Οτε ὁ Πέτρος ἤκουσε τοῦτο, διεζώσθη τὸν ὑπενδύτην του· διότι ἡ·ο γυμνὸς καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔδραμε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, οἱ δὲ λοιποὶ μαθηταὶ ἥλθον μὲ τὸ πλοιάριον εἰς τὴν Ἔγραν. Ἀμαλοιπὸν ἀπέβησαν εἰς τὴν Ἔγραν, βλέπουσιν ἀνθρακιάν, ἐπὶ τῆς ὄπειας ὑπῆρχεν ὀψάριον· ἐκείτο δὲ πλησίον καὶ ἀρτος. Ο Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· «Ἐλθετε καὶ γευματίσατε»· λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ τὸ ὀψάριον καὶ δίδει εἰς αὐτούς.

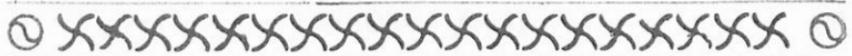

§ 35. Ἡ ἀνάληψις τοῦ Σωτῆρος.

(Λουκ., ΚΔ' 50—53. Πράξ. Α' 1—14. Μάρκ. Ις' 19—20)

Ο Ἰησοῦς ἐπὶ 40 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀγαστάσεώς του ἐνεφανίζετο εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, συνέτρωγε μετ' αὐτῶν καὶ τοῖς παρήγγειλεν καὶ μὴ ἀπομιχρύνωνται ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ γὰ περιμένωσιν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Λέγει πρὸς αὐτούς, ὅτι ἂμφι φωτισθῶσιν διὸ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος θὰ κηρύξωσι τὸ εὐχαριστήριόν του ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαΐᾳ καὶ τῇ Συμμορείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Ο Ἰησοῦς ἔδιδε τὰς παραγγελίας καὶ συμβουλὰς ταύτας διὰ τελευταίαν φορὰν ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Ἐλαιώνος πλησίον τῆς Βηθανίας.

Αφ' οὗ ἔσωκεν αὐτάς, ἀνελήφθη τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀναστάσεώς του ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του καὶ νεφέλη ἀπέκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ ἐνῷ οἱ μαθηταὶ ἡτένιζον τὸν οὐρανόν, δύο ἄνδρες ἐνδεδυμένοι μὲ λευκὰ ἐνδύματα ἐνεφανίσθησαν εἰς αὐτούς λέγοντες· «Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, διπλὶ ἵστασθε ἀτενίζοντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος δὲ Ἰησοῦς, ἀναληφθεὶς ἀπὸ σᾶς εἰς τὸν οὐρανόν, θὰ ἔλθῃ πάλιν εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, κατὰ τὸν δόποιον τὸν εἰδεῖτε πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. Μετὰ τὰν ἀνάληψιν οἱ μαθηταὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ἐλαιώνος καὶ συνήρχοντο εἰς Ἰδιωτικὸν οἴκον, ἔνθα ἐτέλουν τὴν λατρείαν τῶν πρὸς τὸν Θεὸν ἀναμένοντες τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

§ 36. Ἡ Πεντηκοσιή.

(Πράξ. Β'. 1-41)

Ἐνῷ οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ ἦσαν κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀγαστάσεως συνηγγένειοι εἰς τὸν ἰδιωτικὸν οἶκον τῆς λατρείας καὶ προσευχῆς των, ἔγινεν ἀφριδίως ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥχος, ὃς νὰ ἔπνεε βέατος ἄνεμος καὶ ἐγέμισεν δλον τὸν οἶκον, δπου ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ἐφάνησαν εἰς αὐτοὺς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὅμοιάζουσαι μὲ πῦρ, αἱ δποιαὶ ἐκάθισαν ἐπὶ ἓνα ἔκαστον αὐτῶν. Ἐπλήσθησαν δὲ Ἀγίου Πνεύματος καὶ γρχισαν νὰ λαλῶσι ξένας γλώσσας, καθὼς τὸ Πνεῦμα τοὺς ἔκαμε νὰ δμιλῶσι.

Τότε διέτριθον ἐν Ἱεροσολύμοις διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς Ἰουδαῖοι, ἀνδρες εὐσεβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους γῆς. "Οτε δὲ ἔγινεν ὁ ἥχος ἐκεῖνος, τὸ πλήθος ἀκούσαν τὸν ἥχον τοῦτον καὶ ταραχθέν, ἔτρεξεν, ἵνα ἴδῃ τὸ ἥχος ἡτο. Ἐξεπλάγη δὲ δτε εἰς ἔκαστος ἔβλεπε τοὺς ἀποστόλους νὰ λαλῶσι κατὰ τὴν ἰδίαν των διάλεκτον, ἐθαύμαζον δὲ πάντες καὶ γηράρουν λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· οὗτοι πάντες οἱ λαλοῦντες ἐν εἰναι Γαλιλαῖοι καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἔκαστος αὐτῶν νὰ λαλῇ καὶ νὰ διηγήται τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν διάλεκτον; "Άλλοι δὲ χλευάζοντες τοὺς ἀποστόλους ἔλεγον, δτι ἦσαν μεθυσμένοι.

Τότε σταθεὶς ὁ Πέτρος μετὰ τῶν ἔγδεκα ἀποστόλων ὠμίλησε

μεγχλοφώνως καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς « Ἀνδρες Ἰουδαῖοι καὶ πάντες οἱ οἰκουμένης τὴν Ἱερουσαλήμ, μάθετε τοῦτο καὶ ἀκούσατε τοὺς λόγους μου. Οὗτοι δὲν εἶναι μεθυσμένοι, ὡς τοὺς νομίζετε, διότι ἀκέμη εἶναι 9 π. μ. Ταῦτο εἰνε, δπερ ὁ προφῆτης Ἰωὴλ εἶπεν, δτι ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ὁ Θεὸς θὰ πέμψῃ τὸ «Ἄγιον Πνεῦμα, τὸ ὅποιον θὰ φωτίσῃ πολλοὺς καὶ θὰ ἐνθουσιάσῃ, ὥστε νὰ γίνωσι κήρυκες τῶν μεγαλείων αὐτοῦ ». Ἔπειτα ὁ ἀπόστολος Πέτρος καταχρίνει τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὅποιοι ἔσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, δστις τοὺς εὑηργέτησε διὰ πολλῶν καὶ διαφόρων σημείων καὶ θαυμάτων. Οὗτοι δὲ ἀκούσαντες τὴν διμιλίαν του συνεκινήθησαν καὶ εἶπον πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους « τὶ νὰ κάμωμεν; » Ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη « Μετανοήσατε καὶ βαπτισθῆτε εἰς τὸ σνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» αὶ ἀμαρτίαι θὰ συγχωρηθῶσι καὶ θὰ λάβητε τὴν χάριν τοῦ «Ἄγίου Πνεύματος ». Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἀσμένως ἀποδεχθέντες τὸν λόγον τοῦ Πέτρου ἐβαπτίσθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην περίπου τρισχλιοί. Οὕτω δὲ ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησία, ἀποτελεσθεῖσα ἐξ ἑκανῶν χιλιάδων χριστιανῶν, κατέστη ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία, ἡ ὅποια δικαίως δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ μήτηρ τῶν ἐκκλησιῶν.

---

§ 37. Ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος.

(Πράξ. Ἀποστ. Β' 42, Δ' 32—35, Σ' καὶ Η' 1—4)

Οἱ δπαδοὶ τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἐν Ἱεροσολύμοις ἦσαν τόσον συνδεδεμένοι μετ' ἀλλήλων, ὥστε ἐπώλουν ἔκουσιως τὰ κτήματα καὶ τὰς περιουσίας των καὶ κατέθετον τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν εἰς κοινὸν ταμεῖον. Καθ' ἐκάστην συνερχόμενοι εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Ἱεροσολύμων προσηγύχοντο, ἔπειτα μετέβαινον εἰς ἰδιωτικὸν οἴκον, δπου συνέτρωγον καὶ συνέψαλλον δι! ὅμινων καὶ αἰγῶν πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ

αὐτῶν γῆτο μία. Οἱ πρῶτοι αὐτοὶ χριστιανοὶ οὗτω φερόμενοι προσείλκυον πολλοὺς εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ καθ' ἔκάστηγν ἐπλήθυνον. Ταῦτα βλέποντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Σαδουκαῖοι γῆρχισαν νὰ κατεδιώκωσι τοὺς ἀγρυπνας τοῦ εὐαγγελίου, ὡν πρῶτον ἐθανατώη ὁ Στέφανος λιθοβολγθεὶς, διστις εἶναι ὁ πρῶτος μάρτυς τοῦ χριστιανισμοῦ.

Οὗτος πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἔκαμψε μεγάλα θαύματα εἰς τὸν λαόν. Αἱ συναγωγαὶ ἐπεμψχν τοὺς περιφημοτέρους των διδοχοκάλους, ἵνα συζητήσωσι μετὰ τοῦ Στεφάνου περὶ τῆς διδοχοκαλίας του, ἀλλὰ δὲν γῆδύναντο ν' ἀντιστῶσιν εἰς τὴν σοφίαν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. Τότε ἐκίνησαν τὸν λαόν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τιὺς γραμματεῖς καὶ ἐπιτεθέντες κατ' αὐτοῦ γῆρπασαν αὐτὸν καὶ γῆγαγον ἐνώπιον τοῦ συνέδριου καὶ κατηγόρουν αὐτὸν ὃς βλάσφημον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου.

‘Ο ἀρχιερεὺς γῆράτησε τὸν Στέφανον, ἀν γ̄ κατηγορίᾳ αὐτη εἶναι ἀλγθής’ εὗτος δὲ ἀφγγεῖται τὴν ἴστοριαν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, καὶ δεικνύει εἰς τοὺς δικαστάς του, πόσον σέβεται τὴν διδοχοκαλίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Δεικνύει εἰς αὐτούς, πῶς ὁ Θεὸς ὠδῆγησε τὸν λαόν του, ποιὰ θαύματα ἔκαμψεν διὰ τοῦ. ‘Ὕπομιμνήσκει εἰς αὐτοὺς τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων των καὶ ἀποπερατῶ τὴν διμιλίαν του λέγων, διτι αὐτοὶ ἔγιναν προδόται καὶ φονεῖς τοῦ Δικαίου.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀκούσαντες ταῦτα δὲν γῆδύναντο νὰ κρατήσωσι τὸν θυμόν των καὶ ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ, ἐκβάλλοντες δὲ αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβλούν. ‘Ο Στέφανος λιθοβολούμενος προσγύχετο καὶ ἔλεγε· «Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου», εἶπειτα γονυπετήσας ἔκραζε μεγαλοφώνως· «Κύριε, συγχώρησον εἰς αὐτοὺς τὴν δμαρτίαν, γῆν πράττουσι λιθοβολοῦντες με». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔξέπνευσε.

§ 38. Ἡ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν προσέλευσις τοῦ

ἀποστόλου Παύλου.

(Πράξ. Ἀποστ. κεφ. Θ' 1—31)

Ο ἀπόστολος Παῦλος, εὑ τὸ Ἐδραικὸν ὄνομα ἦτο Σαοὺλ (Σαολος), ἐγεννήθη ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Ιερουσαλήμ ἐν τῇ σχολῇ τοῦ πολυμαθοῦς καὶ εὐτεροῦ Γαμαλιὴλ, ἀνδρὸς μετριοπαθοῦς καὶ φρονίμου (Πράξ. ΚΒ', 3). Ο Παῦλος δὲν ἐξεπαιδεύθη μόνον πνευματικῶς, ἀλλὰ καὶ τὴν τέχνην τοῦ βάπτειν σκηνὰς ἔξεμαθεν, ὡς ἦτο ἔθιος εἰς τοὺς τότε Ιουδαίους καὶ μάλιστα τοὺς λογίους νὰ μανθάνωσι τέχνην τινά, ὥστε ἐν καιρῷ ἀνάγκης νὰ εἰναι ὅλικῶς ἀνεξάρτητοι. Ο Παῦλος ἦτο κατ' ἀρχὰς σφοδρὸς διώκτης τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἐλαβεν ἐπιστολὰς παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τῶν Ἐδραιῶν, ἵνα ἐλθῃ εἰς Δαμασκὸν καὶ καταδιώξῃ τοὺς ἐκεὶ εὑρισκομένους χριστιανοὺς καὶ φέρει αὐτοὺς δεδεμένους εἰς Ιεροσόλυμα. Ἐνῷ ἐπληγείαζεν εἰς Δαμασκόν, ἐξαἱφνῆς περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πεσὼν κατὰ γῆς ἤκουσε φωνὴν λέγονταν «Σαούλ, Σαούλ τί μὲ διώκεις;» Ο δὲ Παῦλος εἶπεν· Τίς εἰσαι Κύριε; Ο δὲ Κύριος εἶπεν· «Ἐγώ εἰμι ὁ Ἰησοῦς, τὸν δόποιον σὺ καταδιώκεις· σκληρὸν εἶναι πρὸς σὲ νὰ λαττίζῃς πρὸς κέντρα· Ἐγέρθητι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐκεῖ θὰ λεχθῇ εἰς σὲ τὶ θὰ κάμης».

Ο Παῦλος ἐσηκώθη ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐνεκά τῆς τυφλώσεως αὐτοῦ χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνοδοῖς πόρων του εἰσῆλθεν εἰς τὴν Δαμασκὸν καὶ ἐπὶ τρεις ἡμέρας δὲν ἔβλεπεν, οὐδὲ ἔφαγεν, οὐδὲ ἐπίειν· Ἀπεστάλη δὲ παρὰ τοῦ Κυρίου χριστιανός τις ὀνόματι Ἀναγιας πρὸς τὸν Παῦλον, δστις εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν ἔθηκεν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Παύλου τὰς χειράς του καὶ ἀμέσως ὁ Παῦλος ἀνέβλεψε καὶ σηκωθεὶς ἐβαπτίσθη. Διὸ τοῦ θείου τούτου θαύματος ἐπιστραφεὶς εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἐγένετο

ἔνθερμος θιασώτης αὐτοῦ καὶ εἰργάζετο νὰ κηρύξῃ ἐν Δαμασκῷ εὐθὺς εἰς τὰς συναγωγὰς τῶν Ἰουδαίων, διὰ τὸ Χριστὸς εἶναι διὸ τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἐν Δαμασκῷ Ἰουδαίοι ἀπεφάσισαν γένος ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον, ὅπερ εὑτος ἐννοήσας ἐσώθη διὰ σπυρίδος (χοφίνου), ἐντὸς τῆς ὁποίας τὸν ἔθεσαν οἱ χριστιανοὶ καὶ κατεβίνασαν ἀπὸ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως καὶ τὸν ἐφυγάδευσαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

ΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΟΔΟΙΠΟΡΙΑΙ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

§ 39. Πρώτη καὶ δευτέρα ἀποστολικὴ ὁδοιπορία αὐτοῦ.

(Πράξ. ΙΑ', 25, ΙΓ'. ΙΔ'. ΙΗ'. 1—22.)

Ο Παῦλος, ὡς ἀπόστολος τῶν ἔθνων, ἔμελλε νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς ἔθνικούς. Ἀρχεται τῆς πρώτης ἀποστολικῆς ὁδοιπορίας του μετὰ τοῦ Βαρνάβα οπὸ τὸν Ἀντιοχεῖας τῆς Συρίας, κατέρχεται εἰς τὴν Σελεύκειαν, εἰς Κύπρον, τὴν ὄποιαν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον διῆλθεν, εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας, εἰς τὸν Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, εἰς τὸν Ικόνιον, Λύστραν καὶ Δέρβην, εἰτα διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἐπιστρέψας εἰς τὸν Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας καὶ διελθὼν τὴν Ηπειρούν κατέρχεται εἰς Πέργην, εἰς τὸν Αττάλειαν καὶ ἐκ ταύτης ἀποπλέει εἰς τὸν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας.

Ο Παῦλος μείνας χρόνον τινὰ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας ἐπιχειρεῖ τὴν δευτέραν του ἀποστολικὴν ὁδοιπορίαν καὶ ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἔρχεται εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν, ἐκ Λύστρας κατέρχεται εἰς τὴν Τρῳάδα, Σαμοθράκην, Νεάπολιν, Φιλίππους, Αμφίπολιν, Απολλωνίαν, Θεσσαλονίκην, Βέρροιαν, Αθήνας, Κόρινθον, Εφεσον, Καισάρειαν τῆς Παλαιστίνης, Ἱεροσόλυμα, τὸν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Πρατηροῦμεν δὲ, διὰ τὴν Ἀντιόχειαν, πρωτεύουσα τῆς Συρίας, ητο τὴν κεντρικὴν πόλις, ἀπὸ τῆς ὁποίας διαπέστολος Παῦλος ἥρχισε τὴν πρώτην

καὶ δευτέραν ἀποστολικήν του δόσιπορίαν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν πάλιν ἐτελεύτα.

---

§ 40. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις.

(Πράξ. ΙΖ', 15—34)

‘Ο Παῦλος ἀναχωρήσας ἐκ Βερροίας τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν δευτέραν του ἀποστολικήν δόσιπορίαν ἦλθεν εἰς Ἀθήνας.

Ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐκήρυξε κατ’ ἀρχὰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἰουδαικῇ συναγωγῇ, εἰτα δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἢτις ἔκειτο μεταξὺ τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῆς Πνυκός. Ἡ συμπεριφορὰ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν ἀπόστολον Πιστονὸς ἦτο ἀρίστη· διότι ὑπεδέχθησαν αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἐπιεικείας καὶ φιλοξενίας. Καθόλου εἰς ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἦσαν φιλάνθρωποι, φιλόξενοι καὶ λεπτοὶ τοὺς τρόπους, σεβόμενοι τὰς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων καὶ μὴ ἐννοοῦντες νὰ ἐπιθάλλωσι διὰ τῆς βίας τεὺς εἰς αὐτοὺς ἀντιφρονοῦντας. Αὐτὸς δὲ Παῦλος ὅμολογει, ὅτι ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἐν αἷς ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον κατεδιώχθη λυσσαδῶς ὑπὸ τῶν ἀντιφρονούντων, ὅμολογει ὅτι πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαθε, τρὶς ἐρραβδίσθη, ἀπαξὲ ἐλιθάσθη καὶ ὅτι πολλάκις τὸν ἔσχατον ἐκινδύνευσε κίνδυνον (Β' Κορινθ. ια', 24), ἀλλ’ ἐν Ἀθήναις δῆγεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν Ἀρείον Πάγον καὶ παρακλεῖται μετὰ πολλῆς τῆς εὐγενείας καὶ λεπτότητος νὰ εἴπῃ εἰς αὐτοὺς τὴν νέαν του διδασκαλίαν. Ὁ Ἀρεισ Πάγος ευρισκόμενος ἐπὶ τοῦ πετρώδους λόφου τοῦ πρὸς δυσμάς τῆς Ἀκροπόλεως κειμένου, ἦτο τὸ δικαιότατον καὶ σεβαστὸν ἀνώτατον δικαστήριον τῆς πόλεως Ἀθηνῶν. Ὁ Παῦλος ἀναβὰς εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον ἀπήγγειλε τὸν ὡραῖον ἀπολογητικόν του λόγον ὑπὲρ τῆς νέας θρησκείας καταδειξας εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὸν ἄγγωστον Θεὸν καὶ δρίσας τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν

κόσμον. Ἐν τῷ ὥραί φ τούτῳ λόγῳ δὲ ἀπόστολος Παῦλος ἐδίδαξε τοὺς Ἀθηναίους, τίς εἰναι ὁ ἀληθῆς Θεός, ὃν αὐτοὶ γιγνόσκουν, καὶ τίς εἰναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τότε Διονύσιος δὲ Ἀρεοπαγίτης καὶ ἄλλοι Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον αὐτοῦ ἐπίστευσαν τῷ Παύλῳ καὶ γιολούθησαν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἐν τῇ δποίᾳ εὑρόν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

---

§ 41. Τρίτη καὶ τετάρτη ἀποστολικὴ δδοιπορία τοῦ Παύλου.

(Πράξ. ΙII' 23, ΚΗ'. Α' καὶ Β' πρὸς Τιμόθ. καὶ πρὸς Τίτον)

Οἱ ἀπόστολος Παῦλος διατρίψας μικρὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν καὶ διέρχετο τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ τὴν Φουγίαν. Μετὰ ταῦτα ἥλθεν εἰς Ἔφεσον, Μακεδονίαν, Κόρινθον, Φιλίππους, Τριφάδα, Ἀσσον, Μυτιλήνην, Χίον, Σάμον, Τρωγύλιον, Μίλητον, Κῶν, Ρόδον, Πάταρα, Τύρον, Πιτολεμαΐδα, Καισάρειαν καὶ Ἱεροσόλυμα.

Ἐν Ἱεροσολύμοις κινδυνεύει δὲ Παῦλος νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν Ιουδαίων, οἵτινες κατηγόρουν αὐτόν, διὰ διδάσκει κατὰ τοῦ λαοῦ, τοῦ νόμου καὶ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἀπὸ τοῦ κινδύνου δὲ τούτου ἀπαλλάσσει αὐτὸν δὲ Ῥωμαῖος χιλιαρχος, δὲ δποίος μετὰ στρατοῦ πέμπει αὐτὸν εἰς Καισάρειαν πρὸς Φήλικα τὸν Ῥωμαῖον ὑποδιοικητήν. Οὗτος ἐλπίζων, διὰ δὲ λάθη παρὰ τοῦ Παύλου χρήματα, τὸν διετήρει ἐν τῇ φυλακῇ ἐπὶ δύο ἔτη. Μετὰ ταῦτα διαδέχεται τὸν ὑποδιοικητὴν τοῦτον δὲ Πόρκιος Φῆστος, ἐνώπιον τοῦ δποίου δικαζέται δὲ Παῦλος, παρισταμένων καὶ τῶν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ καταβάντων Ιουδαίων, κατηγόρων αὐτοῦ, οἵτινες ὅμως οὐδὲν ἥδύναντο νὲ ἀποδείξωσι κατὰ τοῦ Παύλου. Οἱ δὲ Ἀπόστολος παρατηρῶν, διὰ δὲ λάθης, δικαιοσύνην δὲν ἥδύνατο νὰ εὕρῃ, ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Καίσαρος, τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης. Ἐνεκά δὲ τῆς ἐπικλήσεως ταύτης πέμπεται ἐκ Καισαρίας εἰς Ῥώμην

διὰ μέσου Σιδῶνος, Μύρων, Μελίτης, Συρακουσῶν, Ργγίου, Ποτιόλων, Ἀππίου Φόρου, Τριῶν Ταβερνῶν.

Οὕτω δὲ ὁ Παῦλος εἶδε τὴν Ῥώμην, εἰ καὶ οὐχὶ ὡς ἐλεύθερος κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς ἐπεθύμει. Ἐπετράπη δὲ εἰς αὐτὸν νὰ κατοικήσῃ εἰς ιδίαν μισθωθεῖσαν οἰκίαν καὶ γὰ φυλάσσῃ αὐτὸν εἰς μόνον στρατιώτης. Ἡ φυλάκισις αὕτη τοῦ Παύλου διήρκεσεν ἐπὶ δύο ὅλοκληρα ἔτη, κατὰ τὴν ὥποιαν ἀκωλύτως δὲ Ἀπόστολος ἔδεχετο πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πορευομένους κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ διδάσκων τὴν περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας.

Οἱ Παῦλος ἀπελευθερωθεὶς τῆς πρώτης ἐν Ῥώμῃ φυλακίσεως εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 63 ἔτους μ. Χ. ἐπιχειρεῖ τετάρτην ἀποστολικὴν ὁδοιπορίαν, καθὼς ἦν ἔρχεται εἰς τὰς χριστιανικὰς κοινότητας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μάλιστα εἰς τὴν Ἐφέσον, εἰς τὴν ὥποιαν ἀφίγει ἐπίσκοπον τὸν Τιμόθεον. Ἐκ τῆς Ἐφέσου πορεύεται εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἐκ τῆς Μακεδονίας διὰ τῆς Ἐφέσου ἔρχεται εἰς Κρήτην, ἔνθα ἀφίγει ἐπίσκοπον τὸν Τίτον. Μετὰ ταῦτα διὰ τῆς Μιλήσου καὶ τῆς Κορίνθου μεταβαίνει εἰς Ἰταλίαν, διόπου βεβαίως ἐκήρυξε καὶ ἐδίδαξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, εἰτα δὲ εἰς Ῥώμην, διόπου συνελήφθη καὶ γίχθη ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Νέρωνος. Ἀποκριθεὶς δὲ κατεδίκασθη εἰς θάνατον κατηγορηθεὶς ἐπὶ πολιτικῷ ἐγκλήματι, ὅτι δηγλαδὴ εἰσῆγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην νέαν θρησκείαν ἀπαγορευομένην ὥπο τῶν πολιτικῶν νόμων καὶ κατ’ ἀκολουθίαν κατεφρόνει τοὺς νόμους τούτους, ἐπὶ τῶν ὥποιων ἐστηρίζετο ἡ θρησκεία τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους. Οἱ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐγένετο τῷ 67 π. Χ.

§ 42. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος.

(Πράξ. θ' 32, ΙΒ' 1—18)

Οἱ Σιμωνίη οἱ Συμεών, ἐπικληθεὶς μετὰ ταῦτα ὥπο τοῦ Ἰη-

σοῦ Χριστοῦ Πέτρος, ἡτο υἱὸς Ἰωνᾶ καὶ κατήγετο ἐκ τῆς ἐν Γαλιλαίᾳ πόλεως Βηθσαΐδά, ἐκ τῆς ὁποίας βραδύτερον ἀναχωρήσας κατέφυκησεν ἐν τῇ πόλει Καπερναοῦμ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν γονέων τῆς γυναικός του, ἐν τῷ ὅποιῷ συγκατέψηε καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀνδρέας. Ἀμφότεροι δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἦσαν ἀλιεῖς ἀλιεύοντες ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Γαλιλαίας. Ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ν' ἀφῆσωσι τὸ ἀλιευτικὸν ἔργον των καὶ ν' ἀκολουθήσωσιν αὐτόν· διότι ἀπεφάσισε νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς ἀλιεῖς ἀνθρώπων, ἀποστόλους, διότι ἥθελε ν' ἀποστείλῃ αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, διπλας προσελκύσωσι καὶ ἀλιεύσωσιν αὐτὰ εἰς τὸν χριστιανισμόν.

Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἰησοῦ ὁ Πέτρος, ὡς καὶ ὁ ἀδελφός του Ἀνδρέας, εὐθέως ἀφέντες τά δίκτυα ἡκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Πέτρος ἡτο εἰς ἐκ τῶν στεγών τατα συνδεδεμέγων μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἀποστόλων, ὡς ἦσαν καὶ οἱ δύο υἱοὶ Ζεβεδαίου, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης. Ὁ Πέτρος ἡτο ὁ πρῶτος τῶν ἀποστόλων, εἰς τὸν ὅποιον ὁ Σωτὴρ ἐφάγη μετὰ τὴν ἀγάστασιν. Ὁ Πέτρος ἔδειξε τὴν θερμὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀγάπην, διε κατὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐν τῇ Ηεντηκοστῇ ἥρξατο μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. Μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ Στεφάνου ὁ Πέτρος καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι ἔμειναν ἐν Ἱεροσολύμοις, εἰ καὶ ἡ ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων σφοδρῶς κατεδιώκετο. Ὁ Πέτρος, ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης, διε ὁ χριστιανισμὸς διεδόθη εἰς τὴν Σαμάρειαν, ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ἵνα στηρίξωσι καὶ ἐνθαρρύνωσι τοὺς ἔκει χριστιανούς. Ὁ Πέτρος ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Ἰουδαίας, Γαλιλαίας καὶ Σαμάρειας, ἐφυλακίσθη ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ Ἡρώδου Ἀγρίππα κατὰ τὸ ἔτος 44 μ. Χ. καὶ ἀπὸ τῆς φυλακῆς ταύτης ἥλευθερώθη καὶ ἀνεχώρησεν ἐξ Ἱεροσολύμων πορευθεὶς εἰς ἄλλα μέρη,

διὰ νὰ κηρύξῃ τὸ εὐαγγέλιον. Ὁ Πέτρος ἐμφανίζεται ἐν Ἱεροσολύμοις τὸ 51ον ἔτος, ὅτε ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐγένετο ἡ ἀποστολικὴ σύνοδος. Μετὰ τὴν σύνοδον ταύτην μετέβη εἰς ἄλλας χώρας καὶ ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον. Ὁ Πέτρος λέγεται, ὅτι μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην κατὰ παλαιὰν παράδοσιν, ἀλλ᾽ ἰδρυτὴς τῆς ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίας καὶ πρῶτος ἐπίσκοπος αὐτῆς δὲν ἐγένετο, ὃς πιστεύουσιν οἱ Λατίνοι καὶ οἱ Πάπαι. Ὁ Πέτρος ἔγραψε δύο ἐπιστολὰς πρὸς χριστιανοὺς τῆς Ἀσίας, αἱ δοποῖαι καὶ σώζονται.

§ 43. Ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης.

‘Ο ἀπόστολος Ἰωάννης ἦτο υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ζεβεδαῖος ἦτο ἀλιεὺς ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Γαλιλαίας, ἀνὴρ εὔπορος. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Σαλώμη ἦτο μία ἑξ ἑκείνων τῶν εὐσεβῶν γυναικῶν, αἵτινες παρηκαλούθουν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πανταχοῦ καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν Ἱεροσολύμων, ἔνθα ἐσταυρώθη. Ἡ εὐσεβῆς Σαλώμη ἐμόρφωσε καὶ διέπλασε τὸ ἥθος τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου, ὃς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου. Ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης μορφωθεὶς ὑπὸ τῆς μητρός του ἡκολούθησε κατ’ ἀρχὰς τὸν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν, ἀλλ’ ἐπειτα ὠδηγγήθη ὑπὸ τοῦ διδασκάλου του Ἰωάννου ν’ ἀκολουθήσῃ τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, ὅγε καὶ κατ’ οἶκον ἐπεσκέφθη καὶ ἔμεινε πλησίον αὐτοῦ ἕκανάς ὥρας. Ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν εἶχε σημάνει ἡ ὥρα, καθ’ ἥν ὁ Σωτὴρ ἐμελλεν δριστικῶς γὰρ προσκαλέσῃ τοὺς ὀπαδούς του, ἀφῆκε τὸν Ἰωάννην γὰρ μεταβῆ πάλιν εἰς τὸ ἀλιευτικὸν ἔργον του, ὅπερ μετὰ τοῦ πατρός του Ζεβεδαίου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰακώβου ἤσκει ἐν τῇ θαλάσσῃ ἡ τῇ λίμνῃ τῆς Γαλιλαίας. “Οτε δὲ ἥλθεν ἡ ὥρισμένη ὥρα, ὁ Ἰησοῦς καλεῖ τὸν Ἰωάννην, ὅπως ἀκολουθήσῃ αὐτόν. Ἐκείνος δὲ ὑπακούσας εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ Ἰησοῦ ἐγκαταλείπει μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰακώβου τὰ δίκτυα καὶ ἀκολουθεῖ

τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, ἵνα γίνη ἀλιεὺς ἀνθρώπων. Ὁ Ἰωάννης ἦτο εἰς ἐκ τῶν στεγάστατα συνδεδεμένων ἀποστόλων μετὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν· διὸ τοῦτο μετὰ τὴν σταύρωσίν του ἐνεπιστεύθη τὴν μητέρα του εἰς τὸν Ἰωάννην, δπως λάβῃ αὐτὴν μεθ' ἑαυτοῦ. Ὁ Ἰωάννης ἦτο ἐξάδελφος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· διότι ἡ μήτηρ αὐτοῦ Σαλώμη φαίνεται, διτὶ ἡτο ἀδελφὴ τῆς παρθένου Μαρίας.

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ὁ Ἰωάννης διέτριψεν ἐν Ἱεροσολύμοις. Ὅτε δὲ ἡ χριστιανικὴ κοινότης τῆς πόλεως ταύτης ἔμαθεν, διτὶ ἡ Σαμάρεια ἐδέχθη τὸν Χριστιανισμόν, ἔπειτα τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν ἀπόστολον Πέτρον πρὸς αὐτήν, ἵνα ἐνισχύσωσι τοὺς κατοίκους αὐτῆς εἰς τὴν νέαν θρησκείαν. Μετὰ τοῦτο ὁ Ἰωάννης ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἔνθα ἐθεωρεῖτο στῦλος τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐν Ἱεροσολύμοις ἡ σύγσδος τῶν Ἀποστόλων ἐν ἔτει 51 μ. Χ., ὁ Ἰωάννης ἦτο ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἀρξαμένου τοῦ Ιουδαιϊκοῦ πολέμου φαίνεται διτὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἄλλοι χριστιανοὶ εἶχον ἀναχωρήση ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων, κατ' ἀκολουθίαν καὶ δ ἀπόστολος Ἰωάννης. Ἡ παράδοσις τῆς ἐκκλησίας ἀναφέρει, διτὶ ὁ Ἰωάννης ἥλθεν εἰς Ἐφεσον, ἔνθα διαμέγειν διηγήθινε τὰς χριστιανικὰς κοινότητας τῆς Μ. Ἀσίας.

Ο ἀπόστολος Ἰωάννης εἰς ἔσχατον φθάσας γῆρας καὶ μὴ δυνάμενος ἔνεκα τοῦ γήρως νὰ πορεύηται πλέον εἰς τὰς συναθροσεις τῶν χριστιανῶν ἥρχετο βασταζόμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν του. Μή δυγάμενος πλέον νὰ διμιλῇ διὰ μακρῶν ἐγώπιον τῆς ἐκκλησίας ἔλεγε μόνον· «Τεκνία μου, ἀγαπᾶτε ἀλλήλους». Ἐξῆσεν δὲ Ἰωάννης μέχρι τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Τραϊανοῦ (98—117) καὶ κατέλιπεν εἰς ἡμᾶς συγγράμματα τὸ εὐαγγέλιον, τρεῖς ἐπιστολὰς καὶ τὴν ἀποκάλυψιν.

Ο ζῆλος τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου ἦτο τόσον μέγας ὡπέρ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ὥστε διαρκῶς ἐπεσκέπτετο καὶ περιώδευε τὰς ἐκκλησίας τῆς Μι-

κρᾶς Ἀσίας, ἐνεθάρρυνε τοὺς ἐπισκόπους αὐτῆς καὶ ὅντινα εὔ-
ρισκε δυνάμενον νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀμέσως
προσελάμβανε. Διηγοῦνται περὶ τοῦ Ἰωάννου τὸ ἔξῆς ὅτι εὐ-
ρισκόμενος ἐν ἀποστολικῇ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν ὁδοιπορίᾳ συνήντησε
νεανίσκον τινὰ ἵκανὸν καὶ ὑποσχόμενον νὰ ἐργασθῇ πολὺ ὑπὲρ
τῆς διαδόσεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Τὸν νεανίσκον τοῦτον
ἐνεπιστεύθη εἰς ἕνα ἐπίσκοπον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὃστις ἐπε-
μελεῖτο τῆς ἀνατροφῆς του. Ἄλλὰ ὁμιλίκες τοῦ νεανίσκου
ἀργοὶ καὶ πονηροὶ διαφθείρουσιν αὐτὸν καὶ κατορθοῦσι νὰ παρα-
σύρωσιν αὐτὸν εἰς λωποδοσίας εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε κα-
τήντησε νὰ γίνῃ καὶ λήσταρχος συγκροτήσας ληστρικὴν συμμο-
ρίαν. Ὁτε δὲ ἔγειρα ἐπειγούσης ἀνάγκης προσκληθεὶς ὁ Ἰωάν-
νης ἦλθεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐπισκόπου,
εἰς ὃν εἶχεν ἐμπιστεύθη τὸν εἰρημένον νεανίσκον, τότε ἐζήτησε
πληροφορίας περὶ τοῦ νεανίσκου τούτου παρὰ τοῦ ἐπισκόπου.
“Οτε δὲ ὁ ἐπίσκοπος οὗτος εἶπε πρὸς τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὁ νεα-
νίσκος ἀπέδη πονηρός, ἐξώληνς καὶ ληστὴν καταλαβὼν τὰ ὅρη,
τότε ὁ Ἰωάννης ἐτράπη εἰς τὰ ὅρη πρὸς συνάντησιν αὐτοῦ καὶ
εὑρὼν κατώρθωσε νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐξ ἣς
εἶχε δραπετεύσει. “Ο ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης κα-
τεδείχθη ἀληθῆς ποιμὴν τῆς ἐκκλησίας ὅμοιος πρὸς τὸν ποιμένα
ἐκείνον, ὃν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς περιέγραψεν εἰπών, ὅτι
ποιμὴν τις ἀπολέσας πρόσθιτον ἐτρεξε νὰ εὕρῃ αὐτὸν καὶ εὑρὼν
ἔθεσεν εἰς τοὺς ὄμοιους του καὶ ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸν οἰκόν του, ἵνα
σώσῃ αὐτὸν (Λουκ. ΙΕ', 1—7).

---

§ 44. Οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι.

“Ο Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Πέτρου, κατήγετο ἐκ τῆς Βηθ-
σαϊδά, πόλεως τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦτο ἀλιεύς. Ἐχρημάτισε
καὶ ἀρχάς μαθητὴς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἐπειτα τοῦ

Ίησος Χριστοῦ, πρῶτος ἐκ πάντων τῶν Ἀποστόλων κληθεὶς νὰ γίνῃ μαθητὴς καὶ ἀπόστολος αὐτοῦ (Ιω. Α' 35)· διὰ τοῦτο δὲ Ἄνδρέας καλεῖται πρωτόκλητος τῶν Ἀποστόλων. Περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ Ἄνδρέου ὡς ἀποστόλου οὐδὲν τὸ θετικὸν γνωρίζομεν. Κατὰ διαφόρους ἀρχαίας καὶ νεωτέρας εἰδήσεις δὲ Ἄνδρέας ἔκγρυπτεν ἐν Σκυθίᾳ, Καππαδοκίᾳ, Γαλατίᾳ, Βιθυνίᾳ, ταῖς χώραις τοῦ Εὐξείνου, Θράκη, Βυζαντίῳ, Μακεδονίᾳ, Ἀχαΐᾳ καὶ ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐν Πάτραις τῆς Ἀχαΐας.

Οὐ Ιάκωβος, δὲ ἀδελφὸς τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ ἀποστόλου Ἰωάννου, ἦτο ἀλιεὺς τῆς λίμνης τῆς Γαλιλαίας. Ἐκλήθη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωάννου ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀποστόλων καὶ ἐνωρίς ἐμαρτύρησεν ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ διαταγὴν Ἡρώδου τοῦ Ἀγρίππα ἐν ἔτει 44 μ. Χ.

Οὐ Φίλιππος κατήγετο ἐκ Βηθσαϊδά, πόλεως τῆς Γαλιλαίας. Γενόμενος ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ ἔκγρυπτε τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας, ἐνθα ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον.

Οὐ ἀπόστολος Θωμᾶς λέγεται, ὅτι ἔκγρυπτε τὸ εὐαγγέλιον ἐν Παρθίᾳ, Αἴθιοπλα καὶ ἐν Ἰνδίαις, ἐνθα ἐμαρτύρησεν.

Οὐ Ματθαῖος, δὲ καὶ Λευτὶς καλούμενος, ἦτο τελώνης καὶ κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο μαθητὴς καὶ ἀπόστολος αὐτοῦ. Κατὰ μεταγενεστέρας εἰδήσεις λέγεται, ὅτι ἔκγρυπτε τὸ εὐαγγέλιον ἐν Αἴθιοπλα, Μακεδονίᾳ, Συρίᾳ, Περσίᾳ, Παρθίᾳ, Μηδίᾳ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀνθρωποφάγων. Ἐγραψε δὲ καὶ τὸ εὐαγγέλιον τὸ ἐπιγραφόμενον ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ (κατὰ Ματθαῖον), ἐν τῷ ὅποι φέρεται τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δέν είνε δὲ γγωστὸς ὁ βίος, ὡς καὶ αἱ χῶραι, ἐν αἷς οἱ τέσσαρες ἀκόλουθοι ἀπόστολοι ἐκήρυξαν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, ἥτοι ὁ Ἰάκωβος, ὁ υἱὸς τοῦ Κλωπᾶ ἢ τοῦ Ἀλφαίου, ὁ Ἰούδας ὁ υἱὸς τοῦ Ἰακώβου καλούμενος Δεεβαῖος, ἥτοι Θαρραλέος, Σίμων ὁ Κανανίτης, ἥτοι ὁ Ζηλωτής, καὶ ὁ Ματθίας ὁ ἐκλεχθεὶς ἀντὶ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου.

ΤΕΛΟΣ

Θεωρία της θεοφανείας
και της απόδοσης της στην ιεραρχία

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εἰσαγωγή	σελ. 3
§ 1. Ηδωτικός βίος τοῦ Σωτῆρος	5
§ 2. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου	6
§ 3. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Θεοτόκου πρὸς τὴν Ἑλισάβετ	7
§ 4. καὶ 5. Ἡ γέννησις τοῦ Προδρόμου καὶ τοῦ Χριστοῦ	8
§ 6. Ἡ ἐν τῷ Ιερῷ παράστασις τοῦ Σωτῆρος	11
§ 7. Ἡ προσκύνησις τῶν μάγων	13
§ 8. Ἡ εἰς Αἴγυπτον φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ	14
§ 9. Ὁ Ἰησοῦς διδεκαστής ἐν τῷ ναῷ	15
§ 10. Τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου	17
§ 11. Ἡ βάπτισις τοῦ Σωτῆρος	19
§ 12. Ἡ ἐκλογὴ τῶν Ἀποστόλων καὶ αἱ πρὸς αὐτοὺς παραγγελίαι τοῦ Σωτῆρος	19
§ 13. Ἡ ἐν τοῦ Ιεροῦ ἐκδίωξις τῶν πωλούντων	21
§ 14. Ὁ Σωτὴρ καὶ ἡ Σαμαρείτις	22
§ 15. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρους τῆς Γαλιλαίας ὁμιλία τοῦ Σωτῆρος	26
§ 16. Παραβολαὶ τοῦ Σωτῆρος	30
§ 17. Τὰ θαύματα	47
Τὸ ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας θαῦμα	47
Ὁ χορτασμὸς τῶν πεντακισχιλίων ἀνθρώπων	48
Ἴασις τοῦ παραλυτικοῦ	49
Ἡ ἴασις τοῦ ἐπὶ τριάκοντα καὶ ὅκτω ἑτη παραλυτικοῦ .	51
Ἡ ἴασις τοῦ ἐν γενετῇ τυφλοῦ	52
Ἡ ἀνάστασις τοῦ μονογενοῦς ιεοῦ τῆς χήρας	54
Ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρός τοῦ Ἰασίρου	55
Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου	56
§ 18–19. Ἡ εὐλόγησις τῶν παιδῶν ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος καὶ ἡ μεταμόρφωσις αὐτοῦ	59
§ 20. Ὁ θάγατος τοῦ Προδρόμου	61
§ 21. Ἡ ἐπίσημος εἰσοδος τοῦ Σωτῆρος εἰς Ἱεροσόλυμα	62
§ 22. Ὁ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος δριμύτατος ἔλεγχος καὶ ταλαιπωμός τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων	64
§ 23. Ἡ κλῆσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους	66
§ 24. Ὁ μυστικὸς δεῖπνος	68
§ 25. Οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ Σωτῆρος πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ .	70
§ 26. Ὁ Σωτὴρ ἐν Γεθσημανῇ	71

§ 27.	Ο Σωτήρ ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Ἀννα καὶ ἡ ἀργησις τοῦ Σελ. ἀποστόλου Πέτρου	> 73
§ 28.	Ο Σωτήρ ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Κατάφα καὶ τοῦ μεγάλου συγεδρίου	> 74
§ 29.	Ο Σωτήρ ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου	> 75
§ 30.	Ἡ σταύρωσις καὶ ὁ θάνατος τοῦ Σωτῆρος	> 76
§ 31.	Ἡ ἀποκαθήλωσις καὶ ἡ ταφὴ τοῦ Σωτῆρος καὶ ἡ ἀσφάλισις τοῦ τάφου αὐτοῦ	> 80
§ 32.	Ἡ ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος	> 81
§ 33.	Αἱ ἐμφανίσεις τοῦ Σωτῆρος κτλ. , ...	> 83
§ 34.	Ἄλλαι ἐμφανίσεις τοῦ Σωτῆρος ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν, ἐν δὲ τῇ Γαλιλαϊ εἰς πάντας τοὺς Ἀποστόλους	> 85
§ 35.	Ἡ ἀνάληψις τοῦ Σωτῆρος	> 88
§ 36.	Ἡ Πεντηκοστή	> 89
§ 37.	Ο πρωτομάρτυρς Στέφανος	> 90
§ 38.	Ἡ εἰς τὸν χριστιανισμὸν προσέλευσις τοῦ ἀπόστολου Παύλου	> 92
§ 39 — 41.	Ἀποστολικαὶ ὁδοιπορίαι τοῦ Παύλου	> 93
§ 42.	Ο ἀπόστολος Πέτρος	> 96
§ 43.	Ο ἀπόστολος Ἰωάννης	> 98
§ 44.	Οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι	> 100